

Park Utcai Katolikus Általános Iskola és Óvoda

Pedagógiai Programja

OM azonosítója: 202750

Mohács, 2025. szeptember 1.

Tartalomjegyzék

Park Utcai Katolikus Általános Iskola

1	Jogszabályi jegyzék	6
2	Az intézmény adatai.....	7
3	Intézmény bemutatása.....	8
4	Bevezetés	10
5	A katolikus köznevelési intézményünk küldetése	12
5.1	A katolikus intézmények küldetése a pedagógus felé	14
5.2	A katolikus intézmény küldetéstudata a gyermek felé	16
6	Az Egyház nevelésre irányuló alapelvei.....	17
7	Katolikus gyermekkép, katolikus intézménykép.....	18
7.1	Katolikus gyermekkép	18
7.2	Katolikus intézménykép	20
8	Pedagógiai hitvallásunk	21
9	Az iskola, óvoda helyi nevelési alapelveinek, értékeinek, célkitűzéseinek megfogalmazása	21
9.1	Az intézményi nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei.....	22
9.2	Az intézményi nevelő-oktató munka célja	25
9.3	Az intézményi nevelő-oktató munka feladatai	27
10	A gyermekek esélyegyenlőségét biztosító intézkedések	32
11	A kiemelt figyelmet igénylő tanuló	36
11.1	A különleges bánásmódot igénylő tanuló.....	36
11.2	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.....	44

12	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	46
12.1	Sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztő programja a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei (32/2012. (IX.8.) EMMI rend.) alapján	46
12.2	A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység.....	56
12.3	A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek.....	56
12.4	A szociális hátrányok enyhítését szolgáló intézkedéseink	57
13	Tanulási kudarcnak kitett tanulók segítése	59
14	Intézményünk kapcsolatai.....	60
14.1	Család – óvoda/iskola.....	60
14.2	Kapcsolatfelvétel társintézményekkel	65
14.3	Cserekapcsolataink	66
14.4	Az intézmény egyéb kapcsolatai	67
14.5	Civil szervezetekkel.....	67
14.6	Szakmai szolgáltatókkal:	67
14.7	Közművelődési intézményekkel:.....	68
14.8	Szakszolgálatokkal	68
14.9	Sport.....	70
14.10	Egyéb	70
15	Az iskola személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatai	70
15.1	Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:	71
15.2	Az intézményi közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	74
15.3	A pedagógusok helyi intézményi feladatai.....	77
16	Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai.....	80
16.1	Az osztályfőnök feladatai	80

16.2	Az osztályfőnöki munka tervezése	82
17	A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	83
18	Az intézménybe jelentkező tanulók felvételének és átvételének elvei.....	86
19	Egészségnevelés és környezeti nevelés programja.....	87
19.1	Egészségnevelési és környezeti nevelési lehetőségek a tanórán	87
19.2	Egészségnevelési és környezeti nevelési lehetőségek a tanórán kívüli nevelésben ..	89
20	A tanulók részvétele az intézmény döntési folyamataiban.....	90
21	Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos intézményi terv	92
22	A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok.....	93
23	Munka jellegű tevékenység	95
1.	A Park Utcai Katolikus Óvoda bemutatása	100
2.	Bevezetés	100
3.	A katolikus óvodai nevelés célja	101
2.1	A hitre nevelés erősítése	102
4.	Gyermekkép, óvodakép	103
23.2	3.1. Gyermekkép.....	103
23.3	3.2. Óvodakép.....	103
5.	Az óvodai nevelés általános feladatai.....	104
23.4	104
23.5	4.1. Az egészséges életmód alakítása	104
23.6	4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	109
23.7	4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	114
23.8	117

24	5. Sajátos nevelési feladataink – az iskola potenciális tanulási zavarok megelőzésére	117
6.	Az óvodai élet megszervezésnek elvei	126
6.1.	Park Utcai Katolikus Óvoda személyi feltételei.....	126
6.2.	Az óvoda tárgyi feltétele.....	128
6.3.	Az óvodai élet megszervezése	129
6.4.	Az óvoda kapcsolatai.....	137
7.	Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	138
7.1.	Játék.....	138
7.2.	Verselés, mesélés.....	142
24.1	144
7.3.	Ének, zene, népi játék, tánc	146
7.4.	Rajzolás, festés, mintázás, kézi-munka	148
7.5.	Mindennapos mozgás	151
7.6.	A külső világ tevékeny megismerése	157
7.7.	Nemzetiségi óvodai nevelés	163
7.8.	Hitre nevelés – A hit Isten ajándéka.....	166
7.9.	Munka jellegű tevékenység	168
7.10.	A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	170
8.	A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	172
9.	Dokumentáció	181

1 Jogsabályi jegyzék

A Pedagógiai Program az alábbi dokumentumok alapján készült:

Törvények:

- 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
- 2011. évi CCVI. törvény a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról
- 1997. évi XXXI. törvény és módosításai a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 2003. évi CXXV. törvény és módosításai az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- Egyházi Törvénykönyv

Kormányrendeletek:

- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről, alkalmazásáról, valamint a NAT mindenkorai módosításai
- 363/2012. (XII. 17) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 501/2013. (XII. 29.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról, valamint a tankönyvellátásban közreműködők kijelöléséről

Miniszteri rendeletek:

- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési- oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 17/2014. (III. 12.) EMMI rendelet a tankönyvvé, pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről
- 15/2013. (11.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 26/1997. (IX.3.) NM rendelet iskola-egészségügyi ellátásról

2 Az intézmény adatai

Az intézmény neve: Park Utcai Katolikus Általános Iskola és Óvoda

Székhely: Park Utcai Katolikus Általános Iskola

Címe: 7700 Mohács, Park utca 1.

Tagintézmény: Park Utcai Katolikus Óvoda

Címe: 7700 Mohács, Park utca 11.

Az intézmény alapítója és fenntartója: Magyar Katolikus Egyház

Pécsi Egyházmegye

Címe: 7621 Pécs, Dóm tér 2.

Intézményi OM azonosító: 202750

Az intézmény típusa: többcélú, közös igazgatású, köznevelési intézmény (óvoda és általános iskola)

Az intézmény jogállása: önálló jogi személyiségű köznevelési intézmény

Az intézmény munkarendje: nappali rendszerű iskolai oktatás, óvodai nevelés.

Az alaptevékenységek felsorolását részletesen az Alapító Okirat tartalmazza.

3 Intézmény bemutatása

Több, mint 900 éves múltú, négy nemzetiségű város Mohács. A várost körül ölelő Duna a természet kegyes ajándéka, adománya az itt élőknek.

A mezővárosokból fokozatosan ipari kisvárossá alakuló település köznevelési intézményei között a Park Utcai Katolikus Általános Iskola és Óvoda jelentős szerepet tölt be a város életében.

A mai Park Utcai Általános Iskola elődje a Külvárosi Iskola, 1962-ig négy egymástól távol eső épületben működött. A Gólya utcai épületben az alsó tagozat, az Ady Endre utcában a napközi otthon, a Kossuth Lajos utcában a felső tagozat, a Kórház utcában a tornaterem volt. 1962-ben épült meg a Park u. 1. szám alatt a mai iskolaépület. A Külvárosi név 1966-ban Park utcaira változott.

1958-ban indult az ének-zene tagozatos képzés.

Az énekórákon, kóruspróbákon, néptánc foglalkozásokon folyó munka a harmonikus személyiségfejlesztés egyik legfőbb eszköze. Az egyéni szereplések a magabiztosságot növelik tanítványainkban, a közös éneklés a társas kapcsolatok kialakítását, a közösségi érzést erősítik. Célunk, közvetíteni tanítványaink számára az egyetemes emberi értékeket. Megadni számukra az aktív zenélés örömét, hogy zeneszerető, zeneértő felnőttekké váljanak. Zeneileg művelt tanulókat neveljünk, akik közül néhányat felkészítünk zenei pályára, mások aktív résztvevői a város kulturális életének.

„Zene a hatalmas eszközök egyike, amellyel a pedagógusok a lélek formálására rendelkeznek.”

(Duhamel)

A német nemzetiségi nyelvoktatás 1978 óta működik.

A szűkebb értelemben vett nyelvoktatáshoz a nemzetiségi önzonosságtudat alakításának és a hagyományápolásnak különböző formái járulnak: tanítjuk a kisebbség történelmét és kultúráját, ünnepi és népi hagyományokat, néptánc- és népdalkincset.

A nyelvoktatás emelt óraszámú és első osztálytól csoportbontásban történik, melynek célja, hogy a tanulók alapos nyelvtudás birtokában képesek legyenek a középiskolában a nyelvi tagozatokon vagy az emelt óraszámú osztályokban helytállni és rövid időn belül nyelvvizsgát szerezni.

Ismerjék meg, őrizzék és ápolják a német nemzetiségi hagyományokat.

2013. szeptember 1. Az iskola fenntartását átvette a Magyar Katolikus Egyház Pécsi Egyházmegye

Az intézményben folyó nevelő-oktató munkánk alapja a bizalom, a szeretet, a barátságos-tevékeny légkör, melyben a gyermekeink, diákjaink cselekvő, érző, gondolkodó képességei összehangolva működnek és fejlődnek.

Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de a szakmaiságot, a gyermekek – mindenek felett álló – érdekét szolgáló szempontokat előtérbe helyezzük.

A keresztényi értékeket, az ének-zenei nevelést, valamint a német nyelvi oktatást – kultúra megismerését, annak ápolását – a szülők nagyon fontosnak tartják, ezért is választják gyermekeik számára intézményeinket, melyekben az átjárhatóság, az automatizmus óvodáskortól biztosított.

Elismerések, kitüntetések:

2002. COMENIUS MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI DÍJ

2005. 2008. 2011. ÖKOSKOLA CÍM

2012. REGISZTRÁLT TEHETSÉGPONT

2012. A magas színvonalú oktató – nevelőmunkáért:

MINISZTERI ELISMERŐ OKLEVÉL

EÖTVÖS JÓZSEF EMLÉKPLAKETT

2013. DSD I. A2/B1

Ingyenes Deutsches Sprachdiplom I. nyelvvizsga lehetőség az iskolában 8. osztályos tanulóknak.

2014. Örökös Ökoiskola cím

2018. PTE Partnerintézménye

2025. Teremtésvédő iskola cím

4 Bevezetés

A korunkban lejátszódó gyors változások, melyek a politika, kultúra, művészet és nevelés terén egyaránt megfigyelhetőek, komoly kihívást jelentenek a katolikus intézményeink számára, miközben jelentős nyomást gyakorolnak a családokra. A bizonytalan társadalmi helyzet, a sok esetben hiányzó családi támogatás és háttér kiteszi a gyermekeket, fiatalokat annak a veszélynek, hogy

„a megtévesztő emberi tanítás és a tévedésbe ejtő álnokság minden szele magával sodorja őket”
(Ef. 4,14).

Katolikus intézményeink ezért olyan missziós feladatot látnak el, ahol a katolikus nevelésnek át kell fognia az egész intézményt, egységbe kell foglalnia dolgozóit, az odajáró gyerekeket és szülőket. Közös alapokon álló közösségben valósulhat meg a gyermekek személyiségének kibontakoztatása, az evangélium örömhírének megismerése, életük Istenbe való belegyökereztetése.

A Park Utcai Katolikus Általános Iskola és Óvoda elsősorban nevelőintézmény. Ennek megfelelően előtérbe helyezzük az ONAP, NAT és a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 6. § és 7.§- inak irányelveit, a 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésnek és iskolai oktatásának irányelveit és azokkal harmonizáltan a gyermeki személyiség teljes körű kibontakoztatására törekszünk. Nevelésünk, oktatásunk gyermekközpontú, ami magába foglalja azt is, hogy a nevelési központba járó valamennyi gyermeket, tanulót megillető jogokat, a mindennapjaikban tiszteletben tartjuk. Ezt úgy kívánjuk biztosítani, hogy a gyermekek, tanulók egyenlő esélyben részesüljenek. Őket, mint fejlődő személyiségeket, a szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem megillessen.

A személyiség kialakulásának és a nevelésnek elsődleges helye a család. A szülők joga és kötelessége, hogy szeretetteljes közegben, lehetőségükhöz mértén biztosítsák gyermekük számára az egészséges személyiséggé fejlődéshez szükséges fizikai, szellem és lelki feltételeket. E másokra át nem ruházható tevékenységében nyújtanak segítséget a különböző oktatási-nevelési intézmények, így a szülők joga, hogy lehetőségükkel élve a hitüknek megfelelő óvodába, iskolába járassák gyermeküket. A szülők az intézménybe való beíratással kifejezik egyetértésüket az ott folyó oktatási és nevelési tevékenység céljaival. Intézményeink egyházi szelleme igazán csak akkor születhet meg, ha a szülők is közösséget alkotnak és együttműködnek az adott intézmény oktatóiból, nevelőiből és egyéb munkatársaikból álló közösséggel, hiszen

„a keresztény hit is egy közösség ölen születik és növekszik.” (Kat. Isk. 53.)

A szülőktől is elvárható, hogy elfogadják az intézmény katolikus jellegét, ne neveljenek, tegyenek az intézmény ellen, hanem megnyilvánulásaikkal erkölcsileg is támogassák azt. Intézményeink igyekeznek a szülőkkel minél jobba megismertetni szellemiségüket, nevelési alapelveiket, segítséget nyújtanak a katolikus értékrend megismerésében és elmélyítésében. Ezen törekvésük azonban csak a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartáson keresztül valósítható meg. Intézményünk így elvárják, hogy a szülők ebben aktívan részt vegyenek.

A családi nevelést kiegészítve intézményeink kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be. A gyermek Isten ránk bízott ajándéka. Szüleinek olyan kincse, amelynek értékét gyakran kevéssé ismerik. Evangelizációs munkánk során azt szeretnénk elérni, hogy minden szülő számára világos legyen, hogy az első és az egyik legfontosabb érték az életben: a gyermek.

Gyermekeink, diákjaink nagy része a katolikus intézményeinkben szerzik első vallásos ismereteiket. Életkori sajátosságaikból fakadóan fontos, hogy kezdetben az őket körülvevő felnőttek (óvodapedagógusok, dadusok, plébános atya, majd pedagógusok, hittanárok, egyházi személyek és nem pedagógus munkatársak) élete példájából tapasztalják meg Isten szeretetét.

Szeretnénk olyan óvodai, iskolai életet nyújtani, melynek melegében, biztonságában a bizalom, a tisztelet, a szeretet, az elfogadás, a megbocsátás mellett, érdeklődve, bátran, korosztályuknak megfelelően fedezzék fel és ismerjék meg a gyermekeink, diákjaink az őket körülvevő világot.

5 A katolikus köznevelési intézményünk küldetése

„Menjetez tehát, tegyetek tanítványommá minden népet,...
Íme, én veletek vagyok mindennap a világ végéig”

(Mt. 28,19-20)

Intézményeink tudatosan arra kötelezik el magukat, hogy az egész ember formálásán munkálkodjanak, hiszen Krisztusban, a tökéletes emberben, minden emberi érték kibontakozik és egymásba fonódik. Benne és a teremtés rendjének felismerésében gyökerezik a kötelesség az emberi értékek tisztelete iránt, érvényre juttatva a tanulókat, a gyermekeket megillető autonómiát, közben betöltve a sajátos küldetést, amely minden ember szolgálatára kötelez.

Az intézmény dolgozói azért tanítanak, hogy neveljenek, vagyis belülről alakítsák az embert, s fölé emeljék azoknak a körülményeknek, amelyek meggátolják őt a teljes emberré válásban. Ezt szem előtt tartva olyan nevelési tervből indulunk ki, amely céltudatosan, Krisztusba ágyazottan a személyiség mindhárom aspektusának: lelki, szellemi, érzelmi világának teljes kimunkálására irányul.

Elsődleges cél a hit ébresztése, a gyermekek, diákok személyes istenkapcsolatra vezetése Isten Igéje által, az Egyház Tanítóhivatalának dokumentumaival összhangban. A hitre nevelés nem annyira szavakkal történik, mint inkább a pedagógusaink, intézményi dolgozóink életpéldáján, a hétköznapi élethelyzetekben észrevehető Krisztus központi viselkedésén és gondolkodásán keresztül. A gyermek, tanuló azt az életstílust sajátítja el, amit a közvetlen környezetében lát.

„Az iskola éppen azzal válik katolikká, hogy – bár más-más fokon – az iskolai közösség minden tagja osztozik a keresztény világlátásban, s ezt ki is jelentik. Így ebben az iskolában az evangéliumi elvek válnak nevelési eszménnyé, belső ösztönzővé és egyúttal végső céllá.”

(Kat. Isk. 34.)

Fontos, hogy a hitre nevelés szője át az intézményeink mindennapi életét, de személyre szabott legyen, alkalmazkodjon a gyermek, a tanuló hitéleti múltjához.

Keresztény nevelésünknek abban kell segíteni a gyermekeket és a fiatalokat, hogy felismerjék a Krisztusban kapott szabadság jelentését, felismerjék a benne rejlő lehetőséget.

Megérjenek a szabadság felelős használatára, érzékük legyen az igazi értékek iránt, megismerjék önmagukat és az őket körülvevő világot, törekedjenek a folytonos önképzésre és önnevelésre. Mindeközben biztosítani kell az esztétikus, biztonságos környezetet, a szeretetteljes, mindenkit elfogadó, családias, bizalmat árasztó, elfogadáson alapuló légkört. Elő

kell segíteni az egyéni életélmények szerzését, az egyéni képességek kibontakozását a hitélet erősítését szolgáló közösségi (lelkigyakorlat, zarándoklat, stb.) programokban.

Egyházmegyénk köznevelési intézményeinek, mint nevelő intézményeknek kifejezett feladata, hogy feltárják a műveltség erkölcsi és vallási dimenzióit, megmozgatva ezzel az egyén lelki működését, és segítve őt abban, hogy az erkölcsi szabadságához eljusson. Felismerje és kamatoztatni tudja a kapott képességeket, támogató segítséget kapjon hivatása felismerésére, hogy élete során alkalmassá váljon a közösségi tevékenységre és a másokkal – családban, társadalomban – való eredményes együttműködésre.

Ugyanígy fontos a személyes meggyőződés, a keresztény világszemlélet és világkép kialakulásának és érzelmi-szellemi megerősödésének előmozdítása, személyre és konkrét közösségekre szabott feladatok alapján.

A gyerekeink, tanulóink hit felé vezetése, az erkölcsös, hiteles, becsületes életre nevelése elsődleges feladatunk, melyek mellett kinyilvánítjuk mindenki előtt az üdvösség örömhírét. Már kétezer éve az Egyház legfőbb feladata a hit, a keresztény tanítás továbbadása, melyet minden embernél újra és újra kell kezdenie.

Ebben az újrakezdésben látjuk mi is a katolikus intézményeink küldetését

- intézményeinkben szakmai kiválóságra és sokoldalú személyiségfejlesztésre törekszünk,
- odafigyelő, ösztönző környezet megteremtésén munkálkodunk, ahol valamennyi gyermek, diák a képességeinek megfelelő szinten teljesíthet,
- intézményeink társadalmi felelősségével tisztában vagyunk, ezért minden pedagógustól, nem pedagógus munkatárstól elvárjuk, hogy törekedjék a fejlődésre,
- óvodánk, iskolánk belső világa gyermek- és emberközpontú, egymás elfogadására, megbecsülésére, szeretetere, a keresztény értékrend elfogadására épüljön,
- a ránk bízott valamennyi gyermek, tanuló megkaphassa a megfelelő gondoskodást,
- számukra biztosítjuk a megalapozott erkölcsi nevelést, amelyre azután ráépülhet a hit
- az egészséges személyiséget, a hit alapjait és a gyermekeket, tanulókat megillető jogok alapjait egyszerre kívánjuk megteremteni,
- biztosítjuk számukra a különleges védelmet,
- az óvodától az iskola kimenő szakaszának végéig, az emberi személyiség formálásán tevékenykedünk,

- intézményünk nyitott a családok felé, ezért igyekszünk minél több gyermeket, diákot, szülőt az igaz értékek megtalálásához segíteni,
- számunkra fontos, hogy a szülők tiszteletben tartsák az intézmény szellemiségét,
- más felekezettől érkező családoknál tiszteletben tartjuk a felekezet saját vallási szokásait.

5.1 A katolikus intézmények küldetése a pedagógus felé

Intézményeinkben a sajátos keresztény légkör megteremtéséért elsődlegesen az ott dolgozó munkatársak a felelősök:

- a nevelőtestület,
- a pedagógia munkát közvetlenül segítő alkalmazottak,
- minden technikai munkatárs,

Mindig tudatában kell lenni annak a ténynek, hogy a pedagógus és nem pedagógus munkatársak sajátos keresztény hivatást élnek meg, és tevékeny részesei az Egyház missziós tevékenységének. Tőlük függ, hogy a katolikus köznevelési intézményünk valóra tudja-e váltani céljait és feladatait.

Keresztény pedagógusaink és közvetlen a nevelést segítő nevelőink abban a tudatban végzik munkájukat, hogy Isten a nevelői feladatra őket kiválasztotta és meghívta. A keresztény nevelő tisztában van azzal, hogy eszköz Isten kezében, üdvösségre nevel. A nevelő-oktatómunkát szolgálatként tekintjük.

A gyermekek, diákok nevelése felelős, örök életre szóló feladat. Minden más ezután következik.

„a katolikus iskola sajátos jellegének biztosítása nagyobb részben az ott tanítók tevékenységén és tanúságtételén múlik.” ***(Kat. Isk. 78.)***

Pedagógusainknak nyitottnak kell lennie a katolikus értékekre, amelyet beépíthetnek saját életükbe és nevelő-oktató munkájukba. Elengedhetetlen az önképzés, az olvasás, a kultúra szépségeinek felfedezése, amelyek lelki-szellemi töltést adnak a napi munkához. Ez a munka nagy önfegyelmet és önismeretet igényel, ugyanakkor a pedagógusnak vállalnia kell a gyermekek, diákok előtt teljes személyiségét, annak korlátaival együtt is. A hívó pedagógus számára nélkülözhetetlen a folyamatos, elmélyült imaélet, amelyből erőt meríthet munkájához, hálát adhat sikereiért, és hordozhatja a reá bízottakat.

A gyerekek, diákok nevelése elképzelhetetlen a szeretet, az adás vágya és az empátia nélkül. Meg kell érezni, melyik gyermeknek, diáknak van éppen szüksége szerető, személyes beszélgetésre és melyiknek a szeretet szigorára.

Ezt a munkát csak a gyermek, a tanuló és családja minél jobb megismerésével lehet lelkiismeretesen elvégezni.

Pedagógusaink értéket kell, hogy közvetítsenek

- törekedniük kell arra, hogy szavaik és tetteik összhangban legyenek, s a keresztény értékrendet hitelesen közvetítsék a gyermekek, a diákok és kollégák felé a keresztényi élet megvalósításának szándékával,
- az érték közvetítés igazodjon a gyerekek, tanulók jogos igényeihez, életkori sajátosságaihoz, hogy ne elriasszon, hanem magával hívjon,
- minden pedagógus pontos, fegyelmezett, alapos munkát végezzen,
- ígéreteit megtartsa a gyerekek, a diákok és a kollégák felé is,
- konfliktusait emberi módon kezelje,
- tudjon megbocsátani

Intézményeink valamennyi dolgozója példaként áll a gyermekek, a diákok előtt megjelenésével, viselkedésével, életvitelével és beszédstílusával.

A keresztény világnézet úgy tekint a múltra, hogy abban felfedi Isten irgalmas szeretetét. Ezáltal szilárd alapot teremt a múlt tiszteletéhez és kialakítja az értékes pedagógiát. Jövőképet az a pedagógus tud adni, aki hisz a kereszténység abszolút jövőjében.

Mint minden nevelési és oktatási intézmény, a katolikus intézményünk is pedagógusfüggő. Különösen nagy a felelősségünk, mert a keresztény közösség nevében neveljük a gyermekeinket, tanulóinkat. Céljainkat csak akkor érhetjük el, ha a nevelőtestületeink tagjait, sőt a nem pedagógus munkatársainkat is áthatja a katolikus küldetés tudat. Minden pedagógus munkatársnak ismernie kell azokat a módszereket, eljárásokat, amelyekkel úgy vezetik el a gyerekeket, diákokat az óvoda-iskola, az iskola – középiskola átmenet küszöbéig, hogy ők az új feladatokra felkészültek legyenek, és az általános – és középfokú intézmények közösségébe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonásokkal és megfelelő tudással rendelkezzenek.

Hangsúlyoznunk kell, hogy a Park Utcai Katolikus Általános Iskola és Óvoda nem csupán keresztény intézmény, hanem azon belül katolikus lelkesítéssel is rendelkezik. Valljuk, hogy van, és kell, hogy legyen katolikus pedagógia.

Nevelőtestületnek úgy kell közvetíteni az egyetemes értékeket, hogy ez által gyermekeink, diákjaink érzelmileg, szociálisan, értelmileg gazdagodjanak, zenei- és nyelvi képességeik kibontakozzanak.

Nyújtsunk erkölcsi mintát és példát gyermekeinknek, tanulóinknak és szüleiknek

- lelkiismeretes nevelő – oktató munkával,
- tiszteletteljes beszéddel,
- „okos” szeretettel,
- igazságossággal,
- önfegyelemmel és igazmondással,
- szolgáljuk hűséggel a nemzeti értékeket, - cél, hogy magyarságunk gyökereit megismerjék, magyarságtudatuk erősödjön, nemzeti identitásukat megszilárdítsák. A hagyományokat, állami ünnepeket és az egyházi év ünnepkörét megtartsák, az azokon való részvételt belső igénnyé fejlesszék,
- vállaljunk szerepet a német nemzeti hagyományok átörökítésében,
- az ének-zenei nevelés személyiségfejlesztésben betöltött szerepét hangsúlyozva, vállaljuk a zenei nevelés rangjának, elismertségének visszaállítását.

5.2 A katolikus intézmény küldetésstudata a gyermek felé

Kiemelt törekvés, hogy érzékük legyen a transzcendencia és a valódi értékek iránt. Egyre jobban elkötelezzék magukat az Egyházon belül Isten és az emberek szolgálatára.

A legkisebb embert, mint az Isten képmását, megilleti az emberi méltóságnak kijáró tisztelet. Intézményeink a keresztény család modelljét értéknek és ideálnak tekintik, és ezt a szemléletet szeretnék vonzóvá tenni. Az ide járó gyermekek, tanulók tapasztalják meg, hogy a közösség, amelyben élnek, olyan, mint egy nagycsalád.

Ennek a közösségnek, amelybe mindannyian meghívást kaptak, fontos, felelős tagjai, ezen keresztül érezzék meg Isten szeretetét, alakuljon ki az egészséges önértékelés, egymás elfogadása, az élet tisztelete, hogy felnőtté válva mindezt továbbadhassák.

A Mennyei atya szellemi, lelki, testi értékeket helyezett el minden gyermekben, tanulóban, amelyeket nekünk a nevelésünkkel kell a felszínre hoznunk. Ezt nagy alázattal, türelemmel és szeretettel kell, hogy végezzük.

A gyermeket sem szülő, sem az intézmény nevelőtestülete nem formálhatja „*saját képére és hasonlóságára*”, hanem meg kell keresnünk gyermekeinkben, diákjainkban azokat az értékeket, erősségeket, melyek kibontakoztatásával elősegíthetjük a személyiségük sokoldalú fejlesztését.

Ezek a következők

- tudjon szeretni, mert jó az, ami szeretetben valósul meg,
- tudjon másokért élni,
- legyen olyan belső lelkiismerete, mely szabaddá teszi, hogy szolgálói módon ne azt tegye, ami nincs összhangban önmagával,
- tudja megkülönböztetni a lényegest a lényegtelenről, az értékest az értéktelentől,
- tudjon és merjen csodálni és rácsodálkozni az őt körülvevő világra,
- nevelésünk során a gyermekek, tanulók váljanak képessé a hit befogadására, mely folyamat során megváltozik viszonyuk önmagukhoz és a másik emberhez, az emberi világ megnyilvánulásaihoz, valamint kapcsolódásuk a természeti és tárgyi környezethez, a teremtett világhoz.

A teremtett világot Isten Igéje által hívta életre. A világmindenség rendjét és harmóniáját a létező dolgok közti különbségek és azok egymás közötti kapcsolatai adják. A teremtés szépsége a Teremtő végtelen szépségének visszatükröződése. Az ember a világot ajándékba kapta Istentől, ezért felelősséggel tartozik a világban folytatott tevékenységéért (pl. nem élheti fel a jövőt a jelenben). Az ember feladata, hogy a létező dolgok közötti kapcsolatokat – természeti törvényeként – megismerje és művelje a rábízott értékeket, végső soron pedig ezen keresztül is felismerje és tisztelje annak Teremtőjét, akaratával és értelmével pedig alárendelje magát üdvözítő tervének.

6 Az Egyház nevelésre irányuló alapelvei

A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai közül különösen a *Gravissimum Educationis* Momentum kezdetű leszögezi a katolikus nevelés jelentőségét, amikor azt írja:

„Az egyháznak is feladata a nevelés, sajátos okból: először is azért, mert el kell ismernie, hogy nevelésre képes közösség. Legfőképpen pedig azért, mert kötelessége hirdetni az üdvösség útját minden embernek. A hívők számára át kell adni Krisztus életét és állandó szorgoskodással segíteni kell őket, hogy ennek az életnek teljesedésére eljussanak”

(II V. Zs. G. E. 3.)

Minden gyermeknek, tanulónak joga van a keresztény neveléshez. A gyermekek, diákok nevelése hitoktatásával ma már elsősorban az egyházi fenntartású intézmények, szavakkal, személyes életünkkel történik. A gyermekek, tanulók azt az életstílust sajátítják el, amit a közvetlen környezetükben látnak (otthon a szülőktől, az óvodában, az iskolában a pedagógus és nem pedagógus munkatársaktól).

Hisszük és valljuk

A katolikus köznevelési intézményeink is része az egyház üdvözítő küldetésének, különösen a hitre való nevelés területén, amikor, katolikus nevelésről szólunk – Jézus által adott küldetésről van szó – szükséges megfontolni:

- a Szentírás tanítását, belőle Jézus tanítói és nevelői magatartását, az apostoli küldetést
- az Egyházi törvénykönyv rendelkezéseit
- a Zsinati dokumentumokat és a pápai megnyilatkozásokat

7 Katolikus gyermekkép, katolikus intézménykép

7.1 Katolikus gyermekkép

„A gyermek érték, mert halhatatlan lélek lakik benne.

Tele van élményekkel, erősen kötődik a kisebbség nyelvéhez, kultúrkincséhez.

Tud nevetni, felfedezni, csodálkozni.”

(Kodály Zoltán)

A többcélú köznevelési intézményünk gyermekközpontú, befogadó. Ezért alapvető követelmény emberi méltóságuknak, jogaiknak biztosítása, a testi-lelki-szellemi szükségleteinek kielégítése a nevelés-oktatás valamennyi eszközével.

Ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszünk, biztosítva minden gyermek, tanuló számára azt, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben, oktatásban részesüljön, és meglévő hátrányai csökkenjenek.

A személyiség kibontakozása olyan hosszú folyamat, amelyet kísérni kell. Az intézmény világos, áttekinthető, kiszámítható kereteket biztosít ehhez a folyamathoz. Az egyéni fejlődés-fejlesztés kísérése személyes törődést és odafigyelést követel, amit a legteljesebb módon kívánunk megadni növendékeinknek.

Kiemelt helyen kezeljük, azt, hogy keresztény szemlélet hatja át az intézményi nevelésünket, oktatásunkat, pedagógiai alapelveinket.

Nevelésünk legyen gyermekközpontú, az egész személyiséget fejlessze, ehhez biztosítjuk

- a megfelelő személyi és tárgyi környezetet minden intézményben,
- az esztétikus, biztonságos, szeretetteljes, elfogadó, családias, bizalmat árasztó, elfogadáson alapuló, gyermekközpontú légkört,
- humanista szemlélettel a pozitív én-kép megerősödését.

A hitre neveléssel, keresztényi értékek hordozásával és azok megismertetésével szeretnénk jóra való embereket nevelni, akik tudnak játszani, tevékenykedni, tanulni, szeretni, örülni, nevetni, rácsodálkozni, egymást elfogadni, tisztelni és megbocsátani is.

Az empátia és az elfogadás nem más, mint a másik ember érzéseivel, élethelyzetével való azonosulás képessége. Ez a beleélő képesség teszi lehetővé, hogy megértsük embertársunk véleményét, cselekedeteit – még ha adott esetben különbözik is a miénktől – és ez segíti a kölcsönösen elfogadható közös értékek mentén való együttműködés kialakulását.

- számukra legyen fontos az óvodai, iskolai, közösség, a társak megbecsülése, segítése, a nevelők tisztelete
- merjenek bátran nevelőik felé fordulni kéréseikkel, problémáikkal, gondjaikkal
- szívesen járjanak óvodába és iskolába, óvják környezetüket, megfelelő ismeretek birtokában hagyják el intézményeinket hat- illetve tizennégy évesen
- gyermekeink, tanulóink rendelkezzenek egészséges önbizalommal, kommunikáljanak jól és udvariasan
- ügyesen mozogjanak, szeressék a sportot, a teremtett világot, a természetet és a művészeteket
- az egyetemes emberi értékeket ismerjék és éljék meg

- érezzék át az aktív éneklés, zenélés örömét, hogy ezáltal zeneszerető, zeneértő felnőttekké váljanak
- a német nemzetiségi önzónosságtudat alakításának és a hagyományápolásnak különböző formái segítségével, őrizték és ápolják a német nemzetiségi hagyományokat és a nyelvet

7.2 Katolikus intézménykép

„A katolikus iskola, óvoda épp azzal válik katolikussá, hogy a gyermek közösség minden tagja osztozik a keresztény világlátásban, s ezt ki is jelenti. Így ebben az intézményben az evangéliumi elvek válnak nevelési eszménnyé, belső ösztönzővé és ezúttal végső céllá...”

(Kat. Isk. 34.)

A Park Utcai Katolikus Általános Iskola és Óvoda a katolikus köznevelési rendszerben szakmailag önálló köznevelési intézmények, melyek kiegészítők a családi nevelésnek a gyermek harmadik életévétől az általános iskola befejezéséig. Intézményeink biztosítják a 3-16 éves korú gyermekek fejlődésének, nevelésének, oktatásának legmegfelelőbb feltételeit.

Az intézményeinkben használt nevelési és pedagógiai hatásokat, módszereket a gyermekek, diákok személyiségéhez igazítjuk. A közös igazgatású köznevelési intézményünk pedagógiai tevékenységrendszerével és tárgyi környezetével hozzájárul az emberi értékek közvetítéséhez:

- a katolikus intézményünk a köznevelési rendszerünk meghatározója, hiszen olyan értékeket közvetít, amelyek városunkban más intézményben nem, vagy csak részben találhatóak, ez által a teljes emberi személy kialakulásán munkálkodunk
- az intézmény minden tagja osztozik a keresztény világszemlélettel
- tiszteljük a családokat, a gyermekek érdekeit, a tagintézmények hagyományait ezek figyelembe vételével alakítjuk ki belső életünket
- építünk a német nemzetiség kultúrájára, hagyományaira, nyelvének értékeire és azok átörökítésére, a gyermeki önzónosság megőrzése mellett
- az ének, a zene segítségével szélesebb látókörű, érzékenyebb, a világ dolgaira fogékonyabb embereket nevelünk

Isten, teremtő művének csúcsa az ember. Az élet szerzője és forrása Isten, ezért az emberi élet önmagában érték és megelőzi a teljesítményt. Isten gondviselő szeretete minden teremtményére kiárad. A teremtés rendje által közöttük hierarchiát állított fel, majd minden élőlényt megáldott, ezért az élet minden formáját tisztelni kell a teremtés rendje szerint.

8 Pedagógiai hitvallásunk

„Mi a máért vagyunk felelősek. A jövő Isten kezében van.”

(Elisabeth Elliot)

Tiszteletben tartjuk az egyház általános értékeit. Az ember nem önmaga alkotója, vagy véletlen és céltalan folyamatos eredménye, hanem a mindeneket alkotó, végtelenül és visszavonhatatlanul szerető Isten teremtménye, aki saját képmására és lényének hasonlóságára alkotta őt férfinek és nőnek. Természete szerint két világ határán helyezkedik el: halandó teste és szükségletei alapján az anyagi világhoz, célját és létének értelmét tekintve pedig az anyagi világon túli létezőkhöz tartozik.

Az ember küldetése, hogy elérje élete célját, az üdvösséget, és megélve az Istentől – bűn által – való elválasztottság megszűnését, visszajusson Isten jelenlétébe Jézus Krisztus kereszthalála és feltámadás által. Földi élete során törekedjen a tökéletes szeretetre embertársai iránt és Istennel együttműködve, a természet rendje szerint művelje a teremtett világot.

A jövő nemzedéke egy mindenre fogékony, kreatív ember, aki bátran és szabadon asszimilálódhat más nemzet és nemzetisége kultúrájához, nyelvéhez, zenéjéhez, mivel minden ember testvéreként fog szeretni és tisztelni, így segíteni majd a nemzeti és nemzetiségi önazonosság érvényesülését, erősödését.

9 Az iskola, óvoda helyi nevelési alapelveinek, értékeinek, célkitűzéseinek megfogalmazása

*„Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon,
még ha megöregszik, akkor sem tér el attól.”*

(Péld. 22.6)

9.1 Az intézményi nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei

Az alapelveink, melyeknek a nevelő-oktató tevékenységünk valamennyi területén érvényesülniük kell.

- **A gyermekközpontúság elve**

- valljuk, hogy a gyermek, a tanuló egyedi, megismételhetetlen érték és ezért megilleti őt a maximális gondosság, tisztelet, az emberi jogok és az elvárható legnagyobb gyermek centrikus pedagógiai gondviselés
- a módszertani sokszínűség érvényesítésével, változatos munkaformák és tanulásszervezési eljárások alkalmazásával, segítő, támogató attitűddel neveljük, oktatjuk gyermekeinket, diákjainkat
- arra törekszünk, hogy a dicséretet, a buzdítást, a megfelelő elismerést előtérbe helyezzük gyermekeink, diákjaink nevelésében, értékelésében

- **A komplex személyiségfejlesztés elve**

- nevelő – oktató tevékenységünk gyermekeink, tanítványaink teljes személyiségének komplex fejlesztését, értékrendjük megalapozását, normakövető magatartásuk, ismereteik, képességeik, készségeik kialakítását, bővítését, kompetenciáik egyenértékű fejlesztését szolgálja

- **Gyermeki szükségletekhez való alkalmazkodás elve**

- természetesnek tartjuk az egyéni képességek különbözőségét, ezért a gyermekek, tanulók személyi szükségleteinek, tudásának, képességeinek, érdeklődésének megfelelő, differenciált fejlesztésre törekszünk

- **Ismeretbe ágyazott képességfejlesztés elve**

- életszerű, élet közeli, tapasztalatszerzésre, tudás közvetítésére épülő, a szabad játékban, valamint a játékkal párhuzamos tevékenységeken keresztül megvalósuló ismeretek közvetítésére törekszünk
- a nevelési – oktatási folyamatokban következetes „emberléptékű” követelményeket támasztunk

- **Tevékenységek központúság elve**

- az ismeretszerzést, a képesség- és készségfejlesztést, az attitűdfejlesztést, a gyermeki, tanulói aktivitásra épülő pedagógiai módszerekkel, korszerű infokommunikációs eszközök használatával előtérbe helyezzük
- a tanulás tervezésében, szervezésében és irányításában a tevékenység-központú tanítási gyakorlatot honosítjuk meg, mely életszerű helyzetek teremtésével alkalmat nyújt konkrét élmények és tapasztalatok gyűjtésére
- **Nyitottság és tolerancia elve**
 - elfogadjuk az egyéniségekből, az eltérő kultúrákból és vallási hovatartozásból eredő különbözőségeket
 - nevelésünket jellemzi az egyéni és közösségi érdekek egyensúlyban tartása, gyermekeink, diákjaink egészséges fejlődésének érdekében
 - nevelésünkben kiemelt helyen kezeljük a megfelelő szokások és szabályok kialakítását
- **Esélyegyenlőség elve**
 - a tudáshoz való egyenlő hozzáférés érdekében együtt neveljük a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú gyermekeket, tanulókat
 - minden munkatársunk tiszteletben tartja a hátrányos megkülönböztetés tilalmának szabályát
- **Együttműködés és partnerség elve**
 - partnerként kezeljük a családot, a gyermeket és az intézmény társadalmi környezetét
 - a szülőkkel olyan szemléletben kívánunk együttműködni, hogy a szülő és az intézmény egyaránt érezze: közősek a céljaink és közősek az érdekeink
 - gyermekeinkkel, tanítványainkkal való közős munkánkat egymás tiszteletére, a közősönös megbecsülésre építjük
 - számítunk partnereink együttműködésére és segítõ támogatására az intézményt, a munkánkat érintõ kérdésekben
- **Magas szintû szakmaiság és eredményesség elve**
 - nyitottak vagyunk az önképzésre, a horizontális tanulásra, a szakmailag megalapozott, új és eredményes pedagógiai eljárások és módszerek megtanulására, alkalmazására
 - kompetencia alapú oktatást, személyiségpedagógiát, integrációt, készség-képességfejlesztést alkalmazva az eltérõ adottságú, és sajátos helyzetű gyermekeket, tanulókat a képességeik legfelsõ határáig igyekszünk fejleszteni

- minden támogatást megadunk ahhoz, hogy gyermekeink, tanítványaink elsajátítsák az élethosszig tartó tanulás alapjait, valamint a folyamatot megkönnyítő képességeket, készségeket és kompetenciákat: a szövegértési – szövegalkotási, matematikai - logikai, szociális, életviteli és környezeti, az életpálya-építési, idegen nyelvi, valamint az infokommunikációs technológiákat
- továbbra is törekszünk a már kialakult nevelési és pedagógiai értékeink megőrzésére, valamint számítunk a munkatársi közösség innovatív ötleteire

- **Példamutatás elve**
 - személyes példamutatással neveljük gyermekeinket, tanítványainkat toleranciára, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására
 - az intézmény valamennyi dolgozójától és gyermekétől elvárjuk, hogy kölcsönösen tartsa tiszteletben egymás emberi méltóságát

- **Fenntartható fejlődés elve**
 - mindennapi munkánk során biztosítjuk a fokozatosságot, folyamatosságot és a folytonosságot, számolunk a gyerekek, diákok különböző ütemű mentális- és képességfejlődésével, az egyes képesség- és kompetenciaterületek éveken át tartó fejlődési folyamatával
 - arra törekszünk, hogy a tanulóknak kialakuljon az igény az egész életen át tartó tanulásra
 - kialakítjuk gyermekeinkben, tanulóinkban a környezettudatos magatartásformát, a teremtett világhoz való érzékenyebb és tudatosabb felelősségvállalás érdekében

- **A katolikus iskola nevelő-oktatómunkájára vonatkozó alapelvek**
 - érvényesítjük az alapvető emberi és szabadságjogok, a gyermekeket megillető jogokat
 - erősítjük az egymás iránti felelősség, bizalom, szeretet és tapintat érzését
 - jellemezzük gyermekeinket, tanulóinkat az intellektuális igényesség, kulturált stílus minden tevékenységében
 - egyensúlyba tartjuk az egészséges fejlődés érdekében: az egyéni és közösségi érdekeket
 - minden területen figyelembe vesszük az egyéni és életkori sajátosságokat
 - fejlesztjük a nemzeti, etnikai kisebbségi azonosságtudatukat és azok tiszteletben tartását
 - építünk a gyermekek, tanulók öntevékenységre, önszerveződő képességére
 - konstruktív együttműködésre törekszünk a szülőkkel, a kapcsolódó óvodákkal, iskolákkal és egyházi közösségekkel

- megtanítjuk valamennyi gyermekünk, diákunk számára a teremtett világra való rácsodálkozás képességét: az örömet, a hálát, a megbecsülést és a védelmet

9.2 Az intézményi nevelő-oktató munka célja

Nevelő-oktató tevékenységünk célja mindazoknak az intellektuális és emberi – erkölcsi értékeknek a kialakítása gyermekeinkben, amelyek birtokában úgy tudják egyéni boldogulásukat megteremteni, hogy az egyben a szűkebb és tágabb közösségük javát is szolgálja:

- fejlesszük az iskolába lépő kisgyermekben a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot
- vezessük át a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe
- teret adunk a gyermekeknek a gyermekjáték és mozgás iránti vágyuknak
- neveljük tudásunkhoz, elhivatottságunkhoz mértén keresztény állampolgárt gyermekeinkből
- alapozzuk meg a keresztény hitélet gyakorlásának feltételeit
- éljük meg együtt (óvodás, iskolás, felnőtt) a liturgikus ünnepeinket
- alapozzuk meg a nevelés minden területén a nemzet iránti kötődés, a hagyománytisztelet, a magyarságtudat és a felelős állampolgári viselkedést, hiszen ez identitásunk fontos része
- vállaljuk a keresztény erkölcsi értékek elmélyítését
- váljanak ezáltal műveltebb emberekké, gazdagabb (szépre, jóra fogékony) személyiségű, Istent és embertársait szerető, felelős, tisztességes és emberséges, alkotásra és boldogságra képes emberré
- nyomon követjük a szeretetteljes, gondoskodó, befogadó, védelmező, gyermekközpontú légkörben az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével, az eltérő ütemű fejlődésüket segítjük őket az óvodába lépéstől az általános iskola végéig

Ez alatt azt értjük, hogy intézményeinkben az oktatás során nem csupán a tudás átadásához és a továbbhaladáshoz szükséges teljesítménynek tulajdonítunk fontos szerepet, hanem legalább ilyen fontosnak tartjuk az egymásra figyelmet, gondot fordítunk a feladatot

végző ember – diák, tanár vagy bármilyen munkatárs – személyes igényeire és – a lehetőségekhez képest – tekintettel vagyunk a különböző életállapotokból adódó különleges helyzetekre.

A személyes kapcsolatok által erősítjük a szociális érzékenységet, az érzelmi intelligenciát, az értékesség tudatát és a közösség élményét.

- törekszünk a sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez, szükséges testi, lelki és szociális érettség kialakítására
- törekszünk a test és a lélek harmonikus fejlesztése, az egészséges életmód, az egyéni- és környezeti higiénia iránti igény kialakítására
- neveljük önálló, felelős állásfoglalásra képes, a cselekvés alapjait és (életkornak, fejlettségi foknak, saját személyiségjegyeknek megfelelő) készségeit elsajátító gyerekeket, diákokat
- törekszünk a tanítási tartalmak feldolgozásakor az ismereteket folyamatokban közvetíteni, alapvető képességeiket és alapkészségeiket fejleszteni
- gyermekeink, diákjaink számára legyen a tudás érték, a játékos ismeretszerzés, a tanulás szívesen végzett tevékenység
- legyenek gyakorlatiasak, nyitott gondolkodásúak, akik a saját lehetőségeik szerint a legtöbbet akarják és tudják önmagukból kihozni
- legyenek képesek az önálló tanuláshoz szükséges készségek és képességek birtokában az önálló ismeretszerzésre, a kitartó munkavégzésre
- biztosítjuk intézményünkben a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését, és ezzel együtt az esélyegyenlőségüknek is szabad teret adunk
- az óvodai élet valamennyi területén, valamint a tanórai és tanórán kívüli lehetőségeket kihasználva biztosítjuk az eredményes tehetséggondozást
- törekszünk az óvoda, az iskola és a család sokoldalú, hatékony együttműködésére a szülőkkel való jó kapcsolattartás kiépítésére
- felkészítjük őket a felnőtt lét szerepeire, a pályaorientáció, a további iskola- és pályaválasztást segítjük, valamint hangsúlyozzuk a tovább tanulásra való felkészítést
- fejlesztjük a diákjaink, a gyerekeink morális és esztétikai szemléletét, kognitív és kommunikációs képességeit, az értékes tudás és az értékes alkotások iránti igényüket, a kudarc és sikertűrés készségét

- a jól képzett, sokrétű ismereteket közlő, hatékony szakmai munkát végző munkatársainkat támogatjuk. Ők azok, akik igazán képesek a tanulóinkban, gyermekeinkben az önálló, problémamegoldó, kreatív gondolkodást elősegíteni, fejleszteni
- biztosítjuk a kulturált szórakozást diákjainknak

Ehhez a munkához elengedhetetlen az érzelmi biztonság, az érzelmi biztonság, az érzelemvezérelt megismerés, és az átélt élmények vonalán történő gondolkodás. Nem feledhetjük el, hogy a testi-lelki szükségletek kielégítése minden gyermek, tanuló alapvető joga, melyre programunkban és a mindennapjainkban is törekszünk.

9.3 Az intézményi nevelő-oktató munka feladatai

A katolikus köznevelési intézményünknek kötelessége vállalni a gyermekek, tanulók személyiségének keresztény szellemű formálását, kiegészítve a családtól, társadalomtól kapott értékeket. Ezt a feladatot ma különösen fontosnak tartjuk, hiszen látjuk és érezzük, hogy a család és a társadalom ezen a területen nem minden esetben teszi, teheti meg azt, amit neki kellene biztosítania.

Ezért intézményünk feladatait a következőkben fogalmazzuk meg

- szeretetteljes, gondoskodó, befogadó, védelmező, gyermekközpontú légkörben az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével az eltérő ütemű fejlődést segítjük és nyomán követjük
- keresztény nevelésünk alapja a Biblia, ami segíti a gyermekeinket, tanulóinkat abban, hogy megismerjék önmagukat és az őket körülvevő csodálatos világot, egyre jobban elkötelezzék magukat ennek védelmére, óvására
- támogatjuk az egyéni képességeik kibontakozását, megalapozzuk a hitélet gyakorlásának feltételeit (lelkigyakorlat, zárandoklat, ovis- és iskolai szentmisék)
- kiemelten kezeljük a teljes emberi személy kifejlődését a keresztény világszemlélet alapján
- vállaljuk az intézmény sajátosságainak megfelelően a nemzetiségi önzonosság alapjainak lerakását, a népcsoport kultúrájának, hagyományainak ápolását, átörökítését

- a jeles napoknak, a nemzeti, intézményi ünnepeknek, a liturgikus év kiemelt eseményeinek, időszakainak megünneplése fontos feladat
- feladatunk az intézményekben kialakult jó gyakorlatok beépítése a mindennapi tevékenységekbe
- buzdítjuk gyermekeinket, diákjainkat arra, hogy aktívan vegyenek részt az órai munkában, a játékkal párhuzamosan szervezett és tervezett tevékenységekben, a szabad játékban és a tanórán kívüli tevékenységekben: napközi, tanulószoba, szakkörök, kirándulás, erdei iskola, sportversenyek, mozgásos játékok, séták
- fejlesztjük a tanulóink, gyerekeink problémamegoldó képességét, az összefüggések felismerését
- bátran alkossanak véleményt a morális kérdések megítélésében osztályfőnöki órán, tanórákon, diákokat érintő kérdésekben
- a különböző tehetséggondozó és felzárkóztató programokkal támogatjuk, segítjük az egyéni képességek kibontakozását
- gyermekeink, diákjaink számára életkoruknak megfelelő formában döntési helyzeteket teremtünk
- elősegítjük a személyes meggyőződés, keresztény világszemlélet és világkép kialakítását és érzelmi-szellemi megerősítését, személyre és konkrét közösségekre szabott feladatok alapján
- törekszünk azoknak a hátrányoknak a csökkentésére, amelyek a gyermekeink, diákjaink szociokulturális környezetéből vagy eltérő ütemű érésebből fakadnak
- fejleszteni kívánjuk önismeretüket, együttműködési készségüket, akaratukat, segítőkészségüket, szolidaritásérzésüket, empátiás készségüket
- létrehozunk konstruktív, jellegzetes, tartalmas és felelős, szellemi arculattal rendelkező alkotó közösségeket, csoportokat, osztályokat, melyeknek célja, hogy:
 - ezekben a csoportokban, osztályokban a tanulók, a gyerekek a közösségben való élet során fejlődjenek, önismeretük erősödjön, együttműködési készségük, akaratuk, segítőkészségük, szolidaritásérzésük, empátiájuk megalapozódjon,
 - biztosítjuk a gyermekközpontú óvodai, iskolai nevelést, melyben a gyermeki szabadság, önmegvalósítás, az iskolai életmódra nevelés és a játék mindenek feletti elsőbbségének megőrzése a feladatunk

- törekszünk a gyermekek, diákok viselkedési formáinak és felelősségtudatuknak kialakítására, megerősítésére
- gyakoroltatjuk a gyermekeinkkel, tanulóinkkal a pontosság, a fegyelem, és az önfegyelem belső igénnyé válását. Ez természetesen a nevelésben, oktatásban résztvevő valamennyi munkatársra egyaránt vonatkozik
- pedagógus és a nem pedagógus munkatársaink is azonosulási mintául szolgálnak gyermekeink, tanulóink számára – az intézmény minden tagja osztozik a keresztény világszemlélettel
- pedagógusaink a gyermekek közösségi – szociális életének irányítói, akik maguk is aktívan benne élnek a gyermeki, tanulói közösségekben, biztosítják azok sokoldalú és harmonikus fejlődését
- tudásunkhoz, elhivatottságunkhoz mértén keresztény állampolgárt nevelünk gyermekeinkből, tanulóinkból
- feladatunknak tartjuk a gyermekek, tanulók életkori sajátosságainak és fejlettségének figyelembevételével a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismertetését, ezzel
- törekszünk a hagyományok, szokások átörökítésére, segítjük a nemzetiségi identitástudat kialakulását
- folyamatosan biztosítjuk számukra az aktív német nyelvi környezetet, felkészítjük őket a nemzetiségi nyelv, iskolai tanulására
- kitűzött célunk, hogy tanulóinkat zeneszerető és zeneértő emberekké neveljük
- a Kodály elveire épülő ének-zene tanítása mellett az anyanyelv, a természet- és társadalomismeretek, a vizuális kultúra és a művészeti nevelés megvalósításán fáradozunk
- megértetjük gyermekeinkkel, tanulóinkkal, hogy az alapfokú művészeti nevelés feltárja bennük a művészet megörökítő szerepét és hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség. Ez a személyiség legbelsőbb rétegeit, az érzelmeiket éri el, vagyis a tudattalan összekötő elemeit érinti meg,
- az intézményi nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai
- a módszer, eszköz és eljárás kiválasztásánál elsődleges szempont, hogy a gyerekeket, tanulókat pozitív tevékenykedésre készítsük, és kiküszöböljük a negatív hatásokat

9.3.1 A módszerek kiválasztásának szempontjai

- a módszerek mindig igazodjanak a gyermekek, tanulók életkori sajátosságaikhoz, egyéni képességeikhez, értelmi fejlettségükhöz, a mindenkori szituációhoz és annak tartalmához
- biztosítsák a felfedezés lehetőségét, a kreativitás fejlesztését, növelje a gyermekek, tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módokat
- építsenek a gyermekek, tanuló személyes tapasztalataira, előzetes tudására
- segítség az írásbeliség és szóbeliség egyensúlyának megteremtését
- adjanak lehetőséget az egészséges, egyenletes terhelésre, a fejlesztő hatású értékelésre
- a módszerek legyenek ösztönzőek, pozitív megerősítést szolgálók
- segítsék elő a szocializációs folyamatokat hasznos ismeretek nyújtásával
- **Az ismeretszerzés, tanulás módszerei**
 - a problémamegoldás elvére épülő, a probléma-szituáció megteremtésén alapuló bemutatás, magyarázat, megbeszélés, vita
 - önálló ismeretszerzés, tapasztalás során a pontos feladat-meghatározás, a megfelelő eszközök biztosítása után a feladat megoldását mindig megbeszélés, ellenőrzés, hibajavítás követi
 - kutató-, felfedező módszer, amely a megfigyelést, tanulmányozást, modellezést és a kísérletezést helyezi előtérbe
 - adaptív tanulásszervezési technikák az egyéni bánásmódot igénylő, SNI – s gyermekek, tanulók megsegítése érdekében
 - infokommunikációs eszközök felhasználása az ismeretszerzésben
- **Az ismeretközvetítés, játékos tanulás és a tanítás módszerei**
 - megbeszélés, beszélgetések, párbeszéd, viták, megbeszélés, ismétlés, megragadás, visszakérdezés, kivárá, mintaadás, szemléltetés, demonstráció, kísérletek
 - bemutatás, szemléltetés valós dolgok, tapasztalatszerzések, modellek és kísérletek megfigyeltetésével
 - egyénre szabott, differenciáló módszerek alkalmazása
 - interaktív, a gyermekek, tanulók érdeklődését és motivációját fenntartó tanulásszervezési eljárások

- kooperatív ismeretszerzési technikák – munkamegosztás, ismeretszerzés, rendszerezés, ellenőrzés, értékelés, önértékelés, differenciálás, csoportmegbeszélés, ötletbörze
- digitális technikák széleskörű alkalmazása
- a gyermekek, tanulók tapasztalataira, előzetes ismereteire építő, belső motivációt fejlesztő technikák alkalmazása
- a vázlatkészítés elsajátíttatása
- **Az ismeretközvetítés, a tanítási-tanulási folyamat ellenőrzése, értékelése során alkalmazott módszerek**
 - megfigyelések, tapasztalatok
 - eredményvizsgálatok (felmérések, tesztek, feladatlapok)
 - országos kompetenciamérés eredményeinek értékelése
 - versenyeredmények értékelése
 - a különböző köznevelési intézményfokozatból érkező és elmenő gyermekekről és diákokról visszajelzések
 - szöveges értékelések a törvényben meghatározott időben
 - az SNI gyermekek, tanulók esetében az integrált nevelést segítő egyéni továbbhaladás, értékelés biztosítása
- **A célok, feladatok megvalósítása érdekében alkalmazott eljárások, tanulásszervezési stratégiák**
 - kooperatív technikák, drámapedagógiai módszerek, differenciálás homogén és heterogén csoportban
 - interaktív tanulásszervezés (pl. problémamegoldás, értő olvasás, gondolkodó megbeszélések)
 - tevékenységekben megvalósuló, tanórai differenciálás homogén és heterogén csoportban
 - tevékenységközpontú pedagógiák eszközei (játék)
 - egyéni és csoportos projektmunka
 - projektmódszerek
 - átfogó ismeretszerzési szakaszok (témahetek) beillesztése a nevelési-tanulási folyamatba
 - prezentációs technikák elsajátítása és alkalmazása

- hatékony gyermekek, diákok megismerését segítő technikák, - mérésre, megfigyelésre alapuló pedagógiai diagnózisok
 - az inkluzív nevelés szempontjainak megismertetése, helyzetelemzés és stratégiatervezés, valamint programadaptáció
 - emberséges rend és fegyelem: példaadás, következetesség, segítségadás, bátorítás, dicséret, buzdítás, szeretet
 - „Tartsd meg a rendet, a rend is megtart téged” – mottó alapján, szokás- és szabályrendszer kialakítása, belsővé tétele, betartása és betartatása
 - óvoda-iskola átmenet támogatása
 - módszerek a korai iskolaelhagyás megelőzésére
- **Nevelő-oktató munkánk pedagógiai eszközei**

Megfelelő programok, tevékenységi formák biztosítása a gyerekek képességeihez, érdeklődéséhez, céljaihoz igazodva.

 - személyes példamutatás a pozitív személyiségjegyek kialakításához
 - önálló ismeretszerzés, tanulás és önművelés színterének megteremtése
 - a gyermekek, tanulók mérésére szolgáló eszközök, eljárások, a mérési stratégiák körültekintő megválasztása
 - szabályok, szokások közös kialakítása, betartásuk rendszeres elemzése
 - közös célok kitűzése, elfogadtatása, ellenőrzése, értékelése
 - gyakoroltatás, segítségadás, ösztönzés az ismeretszerzésben, a tanulásban
 - következetes ellenőrzés, értékelés
 - intézményi hagyományok kialakítása, közös ápolás
 - verbális és non verbális eszköztár alkalmazása
 - szociális készségfejlesztő technikák alkalmazása, magatartási modellek nyújtása
 - a követendő minták kiemelése
 - közös beszélgetés, elemzés, vita

10 A gyermekek esélyegyenlőségét biztosító intézkedések

Fontos helyen kezeljük az esélyegyenlőség és az egyenlő hozzáférés elvének biztosítását mind az óvodában, mind az iskolában. Intézményünkben felvállaljuk a HH és HHH-s gyermekek nevelését, oktatását. Az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében különösen nagy figyelmet

fordítunk arra, hogy a HH és a HHH-s gyermekeink, tanulóink diszkrimináció mentességet élvezzenek, valamint csökkentjük azon hátrányaikat, melyek a sikeresebb tanulásban, a játékkal párhuzamos tevékenységekben, egymáshoz való viszonyban akadályozhatják. Arra törekszünk, hogy valamennyi érintett gyermekünknek, tanulónknak biztosítsuk a rendszeres óvodában, illetve iskolába járást.

A HH-s és HHH-s gyermekeinknél, tanulóknál rendszeresen végezzük a családok szociális életének nyomon követését, a családlátogatásokkal, a környezettanulmányokkal, hogy magunk is tisztában legyünk az óvodáztatást, iskoláztatást akadályozó tényezőkkel, segítjük és kérjük a gondviselők partneri hozzáállását gyermekük haladásában

- intézményünkben is biztosított a rászoruló gyermekeink, tanulóink számára az étkezési támogatás (ezt a város népjóléti osztálynál igényelheti a szülő).
- a köznevelési törvényben megfogalmazott körzethatárok érvényesítése intézményünkre nem vonatkozik, hiszen az egész térségben a vallásos neveléssel egyedi feladatot látunk el.
- kiegészítő egészségügyi szűrés lehetőségét mindkét intézményünkben biztosítani tudjuk, valamint a Nevelési Tanácsadóval a Családsegítő Szolgálattal összehangoltan, a gyermekeinknél, diákjainknál a célzott beavatkozást is kezdeményezni tudunk
- a szakszolgálatok segítségével meg tudjuk valósítani a rászoruló gyermekeinknél, tanulóinknál a komplex egyéni és mikro-csoportos fejlesztéseket
- az SNI-s gyermekeink integrált nevelése mellett maximálisan kiállunk
- Segítséget nyújtunk a Szakértői Bizottságnál történő vizsgálatok elindításában
- a felülvizsgálatot követően, lehetőségeinknek megfelelően biztosítjuk a további nevelésüket, oktatásukat, gondozásukat
- nevelésükhöz, oktatásukhoz, fejlesztésükhöz szükséges eszközöket, lehetőségeinkhez mérten biztosítjuk.
- preventív célú óvodai, iskolai fejlesztéseinket (mozgás, tartásjavítás, lábtorna, gyógytestnevelés, DPT teszt, DIFER, PREFER iskolaérettségi vizsgálatok) továbbra is alkalmazzuk, a hiányosságok időbeni kiszűrése érdekében
- továbbra is fontos számunkra, hogy tanulóink az országos kompetencia mérés eredményeiben alulteljesítést ne mutassanak.
- a kompetencia mérés eredményeinek kiértékelése, a tapasztalatok megfogalmazása tantestületi és munkaközösségi feladatunk

- támogatjuk az intézmény humán erőforrásának fejlődését – megfelelő szakirányok, modern oktatástechnikai technikák elsajátítását
- törekszünk a megfelelő eszközök és felszerelések mind mennyiségi, mind pedig minőségi biztosítására

A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógia tevékenységünk

Céljaink

- a prevenció során feltárni a tényeket, okokat, amelyek a gyermekeink, tanulóink fejlődését akadályozhatják, veszélyeztethetik
- legfontosabb feladatunk, hogy gyermekeink, diákjaink biztonságban érezzék magukat
- olyan lehetőségeket biztosítunk, amelyben ez teljes mértékben érződik: a megértés, a tisztelet, az elfogadás, a gyöngédség, a feltétel nélküli szeretet

A gyermekvédelemből adódó pedagógusi feladatok

- felmérjük a gyermekeink, tanulóink helyzetét, szociális háttérét – ezt évenként
 - segítjük a rászoruló családokat és gyermekeinket lehetőségeinknek megfelelően
 - a legújabb gyermekvédelmi törvény értelmében elsődleges feladatunk, hogy minden gyerek, diák számára biztosítsuk a megfelelő feltételeket a tanuláshoz, a fejlődéshez
 - támogatjuk azt, hogy gyermekeink, tanulóink elsősorban a saját családjukban nevelődjenek.
- **Hátrányos helyzetű gyerekek**
 - akit a jegyző védelembe vett
 - rendszeres gyermekvédelmi támogatásban, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül
 - aki állami gondozott
 - munkanélküli szülők gyermekei
 - nagyszülők által nevelt gyermekek
 - rokkantnyugdíjasok gyermekei
 - a család egy főre eső jövedelme nem éri el a mindenkori öregségi nyugdíj 80 %-át
 - válófélben lévő, vagy elvált szülők gyermekei

- **Halmazottan hátrányos helyzetű gyerekek**
 - az előbbieken felsorol okok közül egy valamint a szülei közül legalább az egyik iskolai végzettsége nem magasabb az általános iskolai végzettségénél
 - tartós nevelésbe kerülő gyermek
- **Veszélyeztetett gyermekek**
 - a gyermek egészséges fejlődése zavart szenved
 - elhanyagoló, vagy brutális bánásmód
 - a szülők erkölcstelen életmódja
 - bűnöző családi körülménye, környezet
 - állami gondozott gyermek

A veszélyeztetett gyermekek számára óvodai, iskolai ellátást minden esetben biztosítunk, számontartásuk kötelező feladat.

Az intézményben különös figyelmet fordítanak a pedagógus munkatársak arra, hogy

- a gyermekek, a harmadik életévük betöltésétől rendszeresen járnak óvodába
 - az étkezési támogatások igénylése a rászorulóknak a hatályban lévő jogszabályoknak megfelelően történjen
 - szülői értekezleteken, egyéni beszélgetéseken tájékoztatást adunk különböző problémák megoldására. (Nevelési Tanácsadó, Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat)
 - a gyermekvédelmi felelős folyamatosan kapcsolatban áll ezen intézményekkel
 - havi, negyedévi esetmegbeszéléseken is részt vesz
- **Gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladata**
 - a hátrányos és veszélyeztetett gyermekek számontartása
 - munkaterv készítése
 - segítő szervekkel fokozott kapcsolattartás
 - családi környezet tanulmányozása (Nevelési hiányosságok, rossz lakásviszonyok, egészségügyi okok, anyagi okok, a gyermek személyiségében rejlő okok, megromlott családi kapcsolatok, munkanélküliség, italozás, váltakozó párkapcsolat)
 - az óvoda/iskola orvosa és védőnője negyedévenkénti szűrővizsgálatának megszervezése
 - rendszeresen látogatja, dokumentálja a tapasztaltakat, látottakat

- az ismeretek birtokában a szükséges lépések megtétele
 - balesetvédelem
 - támogatások megszervezése, lebonyolítása
 - a gyermekvédelmi felelős segíti a pedagógusok, nevelők körültekintő gyermekvédelmi munkáját, a baleset-megelőzését. Tájékoztatja az igazgatókat, és a tagintézmény-vezetőket. Tanév végén értékelést készít.
- **Kapcsolattartás a családdal**
 - aktív kapcsolatok kialakítására törekszünk a problémás helyzetekben lévő gyermekek szüleivel, hiszen a Gyermekvédelmi Törvény célja: a gyermekek a családban nevelkedjenek

11 A kiemelt figyelmet igénylő tanuló

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

A 2012. évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról megállapítja a kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanulók csoportjait:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

11.1 A különleges bánásmódot igénylő tanuló

11.1.1 A sajátos nevelési igényű tanulók

A sajátos nevelési igényű tanuló (SNI):

A hatályos jogszabály értelmében sajátos nevelési igényű tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján *mozgásszervi*,

érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. Iskolánk fogadja az Alapító Okiratában megjelölt sajátos nevelési igényű tanulókat:

- egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermekek, tanulók
- beszéd fogyatékos (beszéd és nyelvfőldési zavarok) tanulók

Intézményünkben növekszik a tanulási nehézséggel, illetve tanulási zavarral küzdő tanulók száma. Kiemelt feladatunk ezen tanulók az iskolai életbe való integrálása. A sajátos nevelési igényű tanulók joga, hogy különleges bánásmód keretében (pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai) ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást az intézmény alkalmazásában álló szakember biztosítja a szakértői véleményben foglaltak szerint. A szakértői véleményben javaslatot tehetnek a gyermek különleges ellátására.

- a fejlesztő, rehabilitációs célú foglalkoztatásokra
- javasolt heti óraszám, forma, az ellátó pedagógus szakképzettségére vonatkozó javaslat
- tanulásszervezési, módszertani, pedagógiai javaslatokra
- pedagógiai értékelésre, minősítésre vonatkozó javaslatok
- a tanuló ellátásában, fejlesztésében részt vevők együttműködésére vonatkozó javaslatok
- javaslatok a szülők számára
- részletes fejlesztési területek kijelölése.

Céljaink

- esélyegyenlőség, a közneveléshez való egyenlő hozzáférés biztosítása
- a sajátos nevelési igényből következő hátrányokat csökkentése
- tanulóink közötti kölcsönös elfogadás és tolerancia kialakítása
- a befogadó társak a következőket tanulják meg:
 - elfogadó attitűd
 - empátia
 - tolerancia

Az intézmény az funkcionális integráció formáját alkalmazza az SNI-s tanulók oktatásában, nevelésében, amellyel biztosítani kívánjuk, hogy a tanulási, tevékenykedési folyamatokban

minden tanuló, gyerek egyéni képességének és fejlődési ütemének megfelelően tudjon részt venni, így az átlagtól eltérő (tehetséges, szorongó, lemaradó, újrakezdő) gyermekeink, tanulóink együttnevelése jobban biztosított.

Az intézményben tanuló sajátos nevelésű igényű tanulók integrációját biztosító **feltételek:**

Tárgyi feltételek:

- Az intézmény rendelkezik külön erre a célra kialakított fejlesztő szobával, ahol a tanulók rehabilitációs foglalkozásai megvalósulnak.
- Az intézményben a fogyatékoság típusának megfelelő fejlesztő eszközök rendelkezésre állnak. Kulturtechnikák (olvasás, írás, matematika) elsajátítását segítő eszközök, az önkiszolgálást (öltözés, vetkőzés, -étkezés -tisztálkodás) segítő eszközök, a szabadidős tevékenységeket segítő eszközök (elsősorban a játék és sport területén)

Személyi feltételek:

- Nyitott, elfogadó, befogadó légkör az intézmény minden dolgozója részéről.
- Az intézmény pedagógusai részéről több figyelem, nyitottság, elfogadás, a szakmai megújulás igénye. Megfelelő szakmai tudás az SNI tanulók nevelési-oktatási sajátosságairól. A nevelés-oktatási folyamatban differenciálás, egyénre szabott feladatok készítése.
- Speciális szaktudással rendelkező szakember bevonása a nevelő-oktató tevékenységbe.
- Együttműködés, csapatmunka a gyógypedagógus és a pedagógus részéről a nevelési-oktatási folyamatban.
- A tanulók részéről felkészítésük SNI társuk érkezésére. Az együttnevelés eredményeként az elfogadó, segítő magatartás kialakítása.
- A szülők támogató attitűdje gyermekük és a pedagógus felé.
- A szülők partnerként való elfogadása
- Korszerű szakmai ismeretek, oktatási módszerek ismerete, az oktatás-nevelésben résztvevő pedagógusoktól
- A pedagógusok sokoldalú továbbképzése, esetmegbeszélések, konzultációk biztosítása

Az SNI tanulók **ellátása:**

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását a 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet 7. § kiadott **Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve** alapján szervezzük meg.

Az SNI tanulók nevelése-oktatása alsó tagozaton és felső tagozaton a vonatkozó jogszabályi előírások szerinti normál tanterv és tankönyv órakereteinek megfelelő óraszámokban történik a szakértői vélemény megállapításainak figyelembevételével.

A fő tantárgyaknál a differenciálás a normál tanmenetbe építve történik. Készségtantárgyaknál a normál tananyagok megfelelően haladnak. Hiányosságaikhoz, fogyatékoságukhoz az alkalmazott módszerek igazodnak. Intézményünk a sajátos értelmi és személyiség állapotukhoz igazodó nevelést, oktatást helyezi előtérbe.

A tanítás-tanulás folyamatában feladatunknak tartjuk:

- speciális pedagógiai segítségnyújtást
- ha a gyermek, tanuló részesült korai fejlesztésben, akkor arra a fejlesztésre kell építeni
- az SNI-s tanuló megfigyelését, fejlesztésének, lehetőségeinek, korlátainak értelmezését, team-munkában a gyógypedagógussal, a szakértői vélemény alapján
- a tanulók képességének megfelelő differenciált foglalkoztatás
- a gyógypedagógiai nevelés számára biztosított szakanyagok, tankönyvek, taneszközök beszerzését, felhasználásukat, beemelésük ütemezését a gyógypedagógus irányításával
- tanácsadást a szülőnek, segítségnyújtás a családi neveléshez
- az integrált tanuló nevelésével kapcsolatos szakmai tapasztalatcserét, szakmai felkészítést, folyamatos továbbképzésen való részvételt, valamint a szakmai anyagok igénybevételeit.
- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során a pedagógusok beépítik a szakvélemények pedagógiai javaslatait, szem előtt tartják a tanulók sajátosságait, nagyobb mértékben differenciálnak, a tananyag tartalmát a gyermek igényeihez alkalmazkodva kisebb egységekre bontva közvetítik
- Fontos a pedagógusok érzelmi támaszt nyújtó habitusa (nyugodt, türelmes, kedves)
- A tanórai foglalkozások során a tevékenykedésbe ágyazott gondolkodtatást előtérbe helyezése, változatos, differenciált fejlesztés biztosítása
- a tanuló pozitív magatartásjegyeinek megőrzése, erősítése

- értékelésük fejlesztő jellegű, mindenkor a tanuló egyéni haladásához, az önmagához mért fejlődés mértékét szem előtt tartó eljárás
- a sajátos nevelési igényű tanulót az igazgató – a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára – mentesítheti egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól

A sajátos nevelési igényű tanuló fejlesztése:

A tanulók fejlesztése a törvényben rendelkezésre álló időkeretek (habilitációs és rehabilitációs órakeret) és csoportszervezési előírások megtartásával folyik. A sajátos nevelési igényű tanuló kötelező óraszámán túl kötelező egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozáson részt venni.

Az egyéni/csoportos foglalkozások célja az egyén részképességeinek kiegyenlítése, ezért nem korrepetálás jellegűek. A foglalkozások elsődleges célkitűzése az éretlen vagy gyenge képességterületek fejlesztése, a hiányzó képességek kialakítása. Az egyes foglalkozások anyaga nem témaspecifikus, a tananyaggal ritkán kerülnek egyidejűleg fedésbe. A fejlesztő foglalkozások a gyermek teljes személyiségét célozzák meg, a személyiség egészére hat, elősegítik a reális önértékelés, a pozitív énkép, a harmonikus személyiség kialakulását.

Az egyéni fejlesztési terv teammunkában valósul meg és a gyógypedagógus és a pedagógus közös fejlesztési céljait tartalmazza. Szerves része a gyógypedagógus habilitációs fejlesztési terve, amely kiindulópontjául szolgál a részképességek fejlesztésével a harmonikus személyiség kialakításához. A fejlesztési terv kiindulópontja a szakvélemény, a pedagógus és gyógypedagógus év eleji mérései. A megfigyelések és visszacsatolások során időszakonként, a gyermek fejlődésével párhuzamosan, folyamatosan átdolgozandó. A sikeres fejlesztés alapja a bizalom, együttműködés tanuló és gyógypedagógus között, a teammunka a gyógypedagógus-pedagógus között, illetve elengedhetetlen a folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel.

A fejlesztés szervezeti formái:

- Egyéni vagy mikro csoportos fejlesztés (1-3 fő) szakfejlesztő órákon a szakvéleményben illetve a szakértői véleményben rögzített óraszámok szerint.
- Kiscsoportos fejlesztés (4-7 fő) egyéb fejlesztő hatású tevékenység: szakkör, tanórán kívüli program.

A fejlesztés célja:

A fejlődésmenetében elmaradást mutató funkciók fejlesztése és lehetőség szerinti korrigálása. A készségek és képességek kibontakoztatásával törekvés arra, hogy a tanuló önmagát és másokat kész legyen elfogadni. Olyan harmonikus személyiséggé váljon, aki a társadalom értékes tagjává válik. Az egyéni fejlesztés egymásra épülő, segítő, szakszerű pedagógiai folyamatban, a tanuló és a gyógypedagógus között összhang kialakításával, a pedagógus bevonásával, a szülőkkel együttműködve valósulhat meg.

Ütemterv az SNI tanulók egyéni és kiscsoportos fejlesztéshez:

- Szeptember: bemeneti mérések felvétele, elemzése; csoportalakítások a tanulók készségszintje alapján; egyéni fejlesztési tervek féléves kidolgozása és módosítása PDCA ciklus alapján, a kijelölt fejlesztési területek negyedévenkénti felülvizsgálata mellett,
- statisztikák és az órarend elkészítése
- tanulmányi eredmények nyomon követése az egész tanév folyamán, a tanulmányi eredmények erősítése
- Szeptembertől május végéig: egyéni és csoportos rehabilitációs/rehabilitációs foglalkozások tartása, dokumentálása.
- Január: a tanulók értékelésében való részvétel az osztályfőnökök, szaktanárokkal közösen.
- Szülők tájékoztatása, fogadóórák tartása (az iskola éves munkatervében meghatározott időpontjaiban)
- Június: értékelések, kimeneti mérés, kontrollvizsgálati kérelmek, statisztikák elkészítése, tájékoztatás a szülők felé.

Az integrált nevelésében-oktatásában részt vevő gyógypedagógus feladatspecifikációja:

- bemeneti mérések végzése
- a gyermek megfigyelése a pedagógus (tanító, szaktanár) kérésére, javaslat további vizsgálatokra
- a pedagógusok felkészítése a sajátos nevelési igényű gyermek fogadására
- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését
- javaslatot tesz a fogyatékoság illetve a sérülés típusához, a tanuló egyéni igényeinek megfelelő környezet kialakításához

- együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait
- módszertani segítségnyújtás
- segítségnyújtás a speciális eszközök és módszerek kiválasztásához és alkalmazásához.
- figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz az értékelésben
- terápiás, fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon egyéni fejlesztési terv alapján, támaszkodva az ép funkciókra
- statisztikák készítése
- vizsgálati kérelmek készítése
- adminisztratív munkák vezetése: külív/belív/ napló
- kapcsolattartás intézményen belül és intézményen kívül
- részvétel intézményen belüli és intézményközi szakmai közösségekben

11.1.2 A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. § 3. értelmezése alapján *„beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. ”* A beilleszkedési, tanulási, magatartási zavart a Járási Pedagógiai Szakszolgálat állapítja meg. Szakvéleményében megjelöli a fejlesztendő területeket is. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók sikeres integrációját az alábbi pedagógiai tevékenységek segítik:

A tanítás-tanulás folyamatában feladatunknak tartjuk:

- azokat a gyerekeket, akiknek különleges bánásmódra van szükségük, megfigyeljük, majd a megfelelő szakemberhez irányítjuk, segítjük a megfelelő diagnózis elkészültét
- egyénre szabott módszereket alkalmazása, amelyek segítik ezen gyerekek beilleszkedését a közösségbe
- team munka, a pedagógusok együttműködnek a gyógypedagógus kollégával, az iskola pszichológusával, ha szükségét látjuk külső szakemberrel

- az egy osztályban tanító pedagógusok együttműködése
- egységes nevelési elveket alkalmazása
- osztályközösséget építünk
- a peremhelyzetű tanulókat bevonása az a közös iskolai és iskolán kívüli programokba
- békéltető, konfliktusmegoldó stratégiát alkalmazása;
- a pozitív énkép kialakulásának biztatása dicsérettel
- teljesíthető, reális követelményeket támasztása, minimum követelményeket felállítása, a bukás veszély elkerülése miatt
- a fejlesztésben egyéni módszertani segítségnyújtás a teljesítmény fokozására, a minimumkövetelmények elérésére
- BTMN-s tanítványaink a pedagógusok által tartott egyéni és kiscsoportos felzárkóztatásban, gyógypedagógus által vezetett fejlesztésben, valamint tanórán belüli megsegítésben (differenciálásban) részesülnek
- a tanórai tevékenységek, foglalkozások során pedagógusaink beépítik a szakvélemények pedagógiai javaslatait, szem előtt tartják tanulóink sajátosságait, nagyobb mértékben differenciálnak
- a gyerekek családjával folyamatosan együttműködés, egyéni fogadóórák és családlátogatás keretében is
- fejlesztő jellegű értékelés használata, mindenkor a tanuló egyéni haladásához, az önmagához mért fejlődés mértékének szem előtt tartása
- a megfelelő tanulási környezet megteremtésével biztosítjuk diákjainknak a nevelési-
oktatási folyamatban való sikeres részvételt, a képességstruktúrához igazodó oktatás –
nevelés folyamatában

11.1.3 Kiemelten tehetséges tanulók

Tantestületünk fontos feladatának tekinti a tehetséggondozást és képességfejlesztést. A tehetségek fejlesztése minden műveltségi területén, a szakórákon és tanórákon kívüli foglalkozások keretében történik.

Cél:

- a kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése (megelőzzük a tehetségigéretnek elkallódását, felismerjük az alulteljesítő gyermekekben a bujkáló kiváló képességeket)
- kreatív tehetségigéretes gyermekek további gondozása gazdagító program keretében
- hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése, tehetségük kibontakoztatásában való segítségnyújtás

Feladataink:

- felismerni a kreatív gyermekeket
- ösztönözni, motiválni kreativitásukat
- kielégíteni szükségleteiket: megismerési, elfogadási, alkotási, biztonsági
- az elkallódás elhárítása
- a harmonikus fejlesztés
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- - nyelvi órák, matematika, magyar nyelv és irodalom adott évfolyamokon történő bontása a tehetséggondozó foglalkozások kialakítása
- - iskolai sportkör
- - a szakkörök
- - versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.)
- - a szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások) szervezése, a részvétel elősegítése
- - az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata

11.2 Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló

A Magyar Katolikus Püspöki Kar 1996. évi körlevelében - "Igazságosabb és testvériesebb világot" - a jelenlegi magyar helyzet elemzésénél külön foglalkozik a gyermekekkel, az iskola feladatával.

Életünk kedvezőtlen alakulásában a leginkább kiszolgáltatott helyzetbe a gyermekek kerültek.

A nevelés három színterén - család, iskola, társadalom - a családok nagy többsége nem tudja, vagy nem akarja elsődleges szerepét e folyamatban betölteni. Az iskola kénytelen ezzel a helyzettel megküzdeni, de képtelen a családi és társadalmi nevelés hiányát pótolni. A katolikus iskolák különös figyelmet szentelnek a gyengébbekre, és segítik a nehezebb körülmények között élőket. Nevelésünk a keresztény értékrend elfogadását, a keresztény életforma kialakítását, mindennapi megélését segíti elő, amely remélhetőleg tanítványaink számára maradandó lesz. Megvédi őket az alkoholizmus, kábítószer, egyéb erkölcsi veszélytől. Legnehezebb a segítségadás azokban az esetekben, amelyekben a család a gyermek számára nem biztosít megfelelő erkölcsi háttérrel, a szülők életvitele negatív példa a gyerekek előtt. Ezekre a hiányosságokra sok esetben későn derül fény, amit csak a tanuló rendhagyó magatartása, megnyilatkozásai jeleznek. Az ilyen nehéz esetekben vállalnunk kell a fokozott törődést a tanulóval.

Az iskolai gyermekvédelem elsődleges feladata a veszélyeztetettség felismerése, problémafeltáró beszélgetések kialakítása, amelyek legfontosabb eszközei az őszinte érdeklődés, a diszkréció, a pedagógiai intuíció, a megértés. A segítő beszélgetések és az irányított, színes iskolai tevékenységek hozzájárulnak a személyiségzavarok leküzdéséhez.

Problémák esetén fontos a szülők meggyőzése, a problémák megbeszélése, lehetőség szerinti közös orvoslása. Ha a szülővel szemben kell a gyerek jogait, érdekeit védeni, akkor szükséges a hatóság bevonása, a védő-óvó intézkedések megtétele. Az iskolai gyermek- és ifjúságvédelem a tantestület valamennyi tagjának, de kiemelten a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős és az osztályfőnök a feladata. Alapvető tennivalónk a megelőzés. A gyermekek életkörülményeiben tapasztalható veszélyeket, fejlődésükben tapasztalható rendellenességeket időben fel kell tárni, és azonnal jelezni kell az illetékeseknek. A veszélyeztetettség feltárását, követően meg kell tenni a szükséges intézkedéseket.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős pedagógus folyamatos kapcsolatot tart az iskolai szociális segítővel, külső segítőkkal, mint Nevelési Tanácsadóval, Gyámhatósággal, Gyermekjóléti Szolgálattal és a szabálysértési hatósággal. Meghívás esetén az osztályfőnökökkel együtt részt vesz a Gyermekjóléti Szolgálat tanulóinkat érintő eszmegbeszélésein.

Az igazolatlan hiányzásokról az osztályfőnök és/vagy a gyermek- és ifjúság védelmi felelős értesíti a szülőket és az illetékes hatóságot a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendeletben foglaltak szerint.

12 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

12.1 Sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztő programja a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei (32/2012. (IX.8.) EMMI rend.) alapján

Intézményünk egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő tanulók, azon belül is a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése, melynek során figyelembe vesszük a tanuló egyéni képességeit, fejlettségi fokát, ismereteit, illetve nagy hangsúlyt fektetünk a differenciálásra, valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazására a tanítási-tanulási folyamatban.

Pedagógiai alapelvek:

A NAT az SNI tanulók iskolai oktatásának is alapdokumentuma, az abban meghatározott fejlesztési területek, nevelési célok, kulcskompetenciák, ill. a műveltségi területeken megfogalmazott célok, feladatok az SNI tanulóokra is érvényesek.

Az SNI tanulók ellátása, a szocializációjukat segítő inkluzív nevelésben valósul meg, melyben fejlesztésük a számukra megfelelő tartalmak közvetítésével segítik a minél teljesebb önállóság elérését, a társadalomba való beilleszkedést. Befogadó intézményként vállaljuk a sajátos nevelési igényű tanulók sérülés-specifikus ellátásához szükséges, a jogszabályokban meghatározott többlétszolgáltatások biztosítását.

Célok:

Legfőbb célunk a fogyatékból eredő hátrányok megelőzése, csökkentése, kompenzálása, a képességek kibontakoztatása, a tanulást megalapozó pszichikus funkciók, képességek, készségek kialakítása, fejlesztése. Az együttnevelés feltételrendszerének minél teljesebb megteremtése, ami a sérült és többségi tanulók komplex személyiségfejlesztését egyaránt elősegíti.

Feladatok:

- az optimális és támogató tanulási környezet kialakítása
- az integráltan oktató sajátos nevelési igényű tanulók számára speciális pedagógiai segítségnyújtás
- a tanuló megfigyelése, fejlesztésének, lehetőségeinek, korlátainak értelmezése, a szakértői vélemény alapján a gyógypedagógus irányításával
- a fejlesztés tervezése tanórai és habilitációs, rehabilitációs foglalkozások keretében, speciális pedagógiai segítségnyújtással
- megfelelő tanulásszervezési formákkal és módokkal biztosítani, hogy a tanórákon és a tanórán kívüli tevékenységben érvényesüljön a differenciált, az egyénre szabott fejlesztés
- differenciálás megvalósítása:
 - a feladatok megoldásához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
 - a feladatok tartalmát, a nevelési-oktatói célt szem előtt tartva, a tanuló egyéni szükségleteihez, képességstruktúrájához és teherbíráshoz szükséges igazítani;
 - az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve;
 - ehhez szükséges a személyre szabott értékelés, fejlesztő értékelés
- tanácsadás a szülőnek, segítségnyújtás a családi neveléshez a szakemberekkel együttműködve
- a pedagógusok továbbképzéseken, szakmai fórumokon, műhelymunkákon való részvétele

Az SNI tanulók habilitációs, rehabilitációs ellátása:

- Az SNI tanulók különleges gondozást igényelnek. Olyan tanítási-tanulási folyamatot kell számukra biztosítani, ami problémájuk megoldásához segítséget nyújt, ezek lehetnek például speciális segédeszközök, hosszabb időkeret.
- A megfelelő képzettségű szakember a törvényben előírt időkeretben foglalkozik a tanulókkal.
- A sajátos nevelési igény nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

- A nevelés, oktatás, fejlesztés kötelezően biztosítandó pedagógiai feltételeit a jogszabályok alapján biztosítani kell.
- Ki kell alakítani, és hozzáférhetővé tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára a többletszolgáltatásokat.
- SNI tanulók fejlesztésének tervezésénél a pedagógusok figyelembe veszik a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvét.

Az értékelés rendje:

SNI tanulók értékelésének szempontja az önmagukhoz mért fejlődés. Egyes esetekben a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint az igazgató a minősítés és értékelés alól mentesíti a tanulót.

Az SNI tanulók rehabilitációs fejlesztésének eredményeit, a gyógypedagógus évente egy alkalommal szóvegesen értékeli, a tanév végén.

Intézményünkbe az Alapító Okiratunk szerint az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók illetve a beszéd fogyatékos tanulók integrálhatók. Fejlesztő programunk az SNI irányelvek szerint készült el, amely megtalálható az Oktatási Hivatal honlapján (Irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához 2020, Oktatási hivatal)

12.1.1 Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján sajátos nevelési igényű tanuló

Az egyéb pszichés fejlődési zavar a Köznevelési törvény által használt gyűjtőfogalom, a sajátos nevelési igényre (SNI) való jogosultság egyik kategóriája. Ebbe a kategóriába tartoznak a súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő tanulók, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a NAT-ban rögzítettektől.

Olvasási zavar

Az olvasási zavar (diszlexia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő értő olvasás készségének kialakításával az olvasóvá válás elősegítése.

Fő célkitűzések:

- a) az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a magyar nyelv ortográfiai sajátosságait figyelembe vevő analizáló-szintetizáló módszerrel;
- b) stabil betűismeret, betű-hang megfeleltetés kialakítása;
- c) biztos szóolvasás kialakítása mind valódi, mind álszavak esetében;
- d) olvasás fluenciájának/gördülékenységének elősegítése;
- e) az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt;
- f) szövegértési stratégiák kialakítása;
- g) a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során;
- h) az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel;
- i) a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, a tanulás támogatása pl. képekkel, gondolattérképpel, nyomtatott óravázlatokkal, bemutatók rendelkezésre bocsátásával, a szövegek auditív felkínálásával (pl. hangfájlok szerkesztése, hangoskönyvek, optikai karakterfelismerés stb.), gépírással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával;
- j) a diszlexia reedukáció (olvasás újratanítása) speciális terápiás programjainak felhasználása;
- k) az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) fonológiai, nyelvi, metanyelvi tudatosság fejlesztése,
- b) verbális emlékezet, munkaemlékezet fejlesztése,
- c) modalitáspecifikus integráció fejlesztése,
- d) különböző észlelési funkciók fejlesztése.

Íráskép zavara

Az íráskép (írásbeli kifejezés) zavara (diszgráfia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő íráskészség kialakítása, annak elősegítése, hogy a tanuló képes legyen használni az írott nyelvet (akár folyóírás, akár nyomtatott írás, akár gépírás verziókban) a kommunikáció, ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

Fő célkitűzések:

- a) az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló íráskivitelezés);
- b) a különböző írásformák tanulói képességekhez, szükségletekhez és preferenciákhoz illesztése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) eszköz (ceruza, ceruzafogó) helyes használata;
- b) megfelelő testtartás kialakítása az írás során;
- c) a mozgáskoordináció fejlesztése;
- d) a testséma biztonságának kialakítása, a szenzomotoros integráció fejlesztése;
- e) a vizuomotoros koordináció/szem-kézmozgás összerendezettségének fejlesztése;
- f) célirányos mozgások fejlesztése, különös tekintettel a manipulációs mozgásokra, praxiára/célirányos mozgások kivitelezésére;
- g) a ritmus, a nyomás és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése;
- h) a végrehajtó működés fejlesztése, különös tekintettel a motoros output optimalizálására.

Helyesírás zavara

A helyesírás zavara (diszortográfia) esetében kiemelt feladat az írott nyelv ortográfiájának/helyesírásának tudatosítása, lehetőség szerint a fluens/gördülékeny íráskészség elérése, az önellenőrzés különböző módjainak (pl. infokommunikációs technológia, helyesírás-ellenőrző és -javító szoftver) készségszintű elsajátíttatása.

Fő célkitűzések:

- a) a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása;
- b) a fő helyesírási szabályok begyakoroltatása (a kivételek megtanulásának mellőzésével), analógiás stratégiahasználat kialakítása;
- c) önmonitorozás, önellenőrzés rögzítése;
- d) a diszlexia redukáció (olvasás újratanítása) speciális terápiás programjainak felhasználása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) fonológiai, nyelvi, metanyelvi tudatosság fejlesztése;
- b) beszédpercepció fejlesztése;
- c) verbális emlékezet, munkaemlékezet fejlesztése;

- d) modalitásspecifikus integráció fejlesztése;
- e) hang-betű megfeleltetés fejlesztése.

Számolási zavar

A számolási zavar (diszkalkulia) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló az osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein.

Fő célkitűzések:

- a) a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése;
- b) mennyiségi ismeretek, tapasztalatok megerősítése,
- c) matematikai törvények és szabályok készségi szintű ismerete és alkalmazása;
- d) a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása;
- e) a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés;
- f) a matematika eszköz és cselekvésbe ágyazott tapasztalatainak megerősítése, lehetőség esetén az elvonatkoztatás elősegítése
- g) segítő, kompenzáló eszközök használatának lehetővé tétele;
- h) a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása;
- i) a matematikai gondolkodás és érvelés (kérdésfeltevések, szóbeli kifejezés, érvelés, divergens, ill. konvergens gondolkodás, problémamegoldó gondolkodás, problémamodellezés, algoritmikus gondolkodás) fejlesztése;
- j) a diszkalkulia redukáció speciális terápiás programjainak felhasználása.
- k) az elsajátított matematikai ismeretek, készségek, képességek a mindennapi életben való alkalmazásának elősegítése

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése;
- b) szám- és mennyiségfogalom kialakítása, magasabb szintű matematikai fogalmak kialakítása, alkalmazása, a mindennapi élethelyzetek problémamegoldásának segítése, fejlesztése;

- c) a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése;
- d) a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése;
- e) az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

Figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar

A figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar (ADHD) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló a figyelmi, aktivitási és impulzivitási nehézségei ellenére elsajátítsa az osztályfokának megfelelő ismereteket és kompetenciákat minden tantárgy esetében. Cél, hogy az ismeretszerzés és -alkalmazás, a tudásgyarapítás és képességfejlődés osztálytermi és hétköznapi szintereken is megvalósuljon.

Fő célkitűzések:

- a) a figyelem- és viselkedésszabályozás egyensúlyának megteremtése személyre szabott támogatással;
- b) teammunka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés;
- c) a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése;
- d) a túlzott viselkedéses aktivitás veszélytelen és nem zavaró levezetésének megteremtése;
- e) fokozott egyéni bánásmód;
- f) az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése;
- g) önbecsülés és pozitív énkép kialakítása;
- h) szociális készségek fejlesztése, beilleszkedés elősegítése;
- i) feladat kivitelezés idői és téri struktúrájának megtervezése és kivitelezése;
- j) dicséret, jutalom, motiválás, sikerélmény biztosítása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) ADHD esetén a képességfejlesztés kiemelt területe az önszabályozás fejlesztése;
- b) a társas szabályok, a mindennapi együttéléshez szükséges normák kialakítása és betartatása;
- c) a mindennapi együttéléshez szükséges szociális/társas készségek kialakítása, fejlesztése;
- d) a figyelmi működés és a kontrollált viselkedés kialakításának támogatása;
- e) speciális figyelemtréning, különösen a tartós figyelemre vonatkozóan;
- f) koncentráció fejlesztése;
- g) utasításkövetés gyakorlása, fejlesztése;

- h) a türelem, késleltetés és gátlás képességének fejlesztése;
- i) mozgáskoordináció, biztonságos mozgáskivitelezés fejlesztése, adekvát mozgásos aktivitás biztosítása.

Magatartásszabályozási zavar

A magatartásszabályozási zavar esetében kiemelt feladat a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése.

Fő célkitűzések:

- a) az önszabályozás fejlődésének támogatása pedagógiai eszközökkel;
- b) kihívást jelentő viselkedések/viselkedésproblémák csökkentése;
- c) adaptív viselkedés, szabálykövetés, szabálytartás kialakulásának támogatása;
- d) társas készségek, kapcsolatok fejlesztése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) düh- és agressziókezelés fejlesztése,
- b) érzelmfelismerés és érzelmkifejezés fejlesztése,
- c) kommunikáció fejlesztése,
- d) konfliktuskezelési képesség, problémamegoldás fejlesztése,
- e) megküzdési képesség fejlesztése,
- f) figyelmi működés fejlesztése.

Eszközei lehetnek:

- kognitív viselkedésterápiás eljárások egyes elemeinek alkalmazása pedagógiai helyzetben;
- a mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása (napirend);
- tevékenységek végzésének, iskolai feladatok teljesítésének lépésekre bontása (folyamatábra/forgatókönyvek);
- sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása;
- együttműködés a családdal és más szakemberekkel.

12.1.2 A beszéd fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének elvei

Beszéd fogyatékosok csoportjába tartozik minden olyan tanuló, aki a beszéd és/vagy nyelv receptív folyamatainak (beszédfeldolgozás, beszédértés, nyelvi megértés) vagy expresszív folyamatainak (beszéd és nyelvi kifejezés, produkció) szerveződésében súlyos fejlődési eredetű vagy szerzett zavart mutat. Ez a zavar különböző klinikai képekben jelenik meg, és életkor szerint is eltérő jelleget mutathat. A verbális kommunikáció súlyos zavara, valamint a verbális tanulási folyamatok atipikus alakulása, jelentős eltérése miatt az ilyen tanuló a társadalmi beilleszkedés szempontjából akadályozott. A beszéd- és nyelvi zavarok diagnosztikus kategóriái az iskolába lépéskor: beszédzavarok, auditív feldolgozási zavarok, nyelvi zavarok. A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a NAT-ban rögzítettektől.

Nevelési-oktatási folyamat:

- A befogadó iskola biztosítja a feltételeket ahhoz, hogy a beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanuló aktívan vehessen részt az osztály- és az iskolaközösség életében, megmutathassa tehetségét, erősségeit.
- Az iskola kezdő szakaszában a kultúrtechnikák elsajátítása előtt széles alapú készség- képességfejlesztéssel azok kognitív nyelvi előfeltételeinek megteremtését biztosítjuk.
- Változatos, az egyes tantárgyak nyelvi sajátosságaihoz igazodó tanulási, tananyag- feldolgozási stratégiák kialakítására, folyamatos fejlesztésére van szükség.
- A rehabilitációs-rehabilitációs célú egyéni vagy kiscsoportos fejlesztésre biztosított időkeretben a nyelvi képességek (fonológiai tudatosság fejlesztése, szókinccs aktivizálása és bővítése, grammatikai készségek fejlesztése, nyelvhasználat alakítása), az írott nyelvi képességek (olvasástechnika, szövegértési és szövegalkotási képesség egyaránt) és felső tagozattól az adaptálható tanulási technikák tanítása (pl. pókhálóábra, idővonal, gondolattérkép készítése) egyenlő súllyal szerepel.
- A rehabilitációs-rehabilitációs célú egyéni vagy kiscsoportos fejlesztő órákon az általános korrepetáló jellegű feldolgozás helyett szaktárgyi szövegek esetén is a sérülésspecifikusan hatékonyabb nyelvi szempontú feldolgozás a terápiás cél: egy-egy tárgy alapszókészletének, szó- és mondatfordulatainak megértéséhez és használatához segítsük hozzá a nyelvi zavarral küzdő tanulót.
- Kommunikációs-nyelvi akadálymentesítés: A mindennapi kommunikációs helyzetekben és a tanórai munkában az oldott, biztonságos légkör, a gondolatok

kifejtésére biztosított többletidő segíti a beszédfélelem csökkenését és jelentősen növeli a teljesítményt, a beszéd- és nyelvi zavarok esetében egyaránt. A nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulók esetében a gondolatok kifejtése, a szükséges feladatok elvégzése szóban vagy írásban tipikus fejlődésű társaikhoz képest akár ötszörös-tizenötszörös többletidőt is igénybe vehet (az egyéni képességektől és a pszichomotoros tempótól függően). Az órai munka és a házi feladatok szempontjából is szükséges a többletidő ehhez igazodó ütemezése.

- A nyelvfejlődési zavar esetén a legtöbb tananyagot lehetőleg digitális formában bocsássuk a tanuló rendelkezésére, mivel az írott nyelvben való gyenge dekódolási képesség miatt szóbeli feldolgozással vagy a kettő kombinációjával jobban hozzáfér annak tartalmához. Ezzel párhuzamosan a tanulót ösztönözni kell a szabad forrásból is hozzáférhető felolvasó programok használatára. (A használatot a rehabilitációs órakereten belül a gyógypedagógus alakítsa ki és gyakoroltassa, mielőtt a tanuló a tanórán alkalmazza.)
- A nyelvi zavart mutató tanulók számára szükséges a szóbeli és írásbeli instrukciók, feladatok nyelvi egyszerűsítése. Pontos, egyszerű és konkrét instrukciókra van szükség.
- Az órai feladatadásban (nem csak a magyar nyelv és irodalom, de a számolás vagy más közismereti tárgyak esetében is) meg kell győződnünk róla, hogy a tanuló helyesen értette-e a feladatot. Csak így biztosítható, hogy szaktárgyi tudásáról, kompetenciáiról reális képet kapjunk, melyet nem fed el a gyenge olvasási, szövegértési képesség.
- A beszéd- és nyelvfejlődési zavarral küzdő tanulók szóbeli számonkérését lehetőség szerint minimalizáljuk.
- A gyenge helyesírási készség, a lassú és pontatlan íráskivitelezés és a gyenge verbális emlékezeti funkciók indokolják, hogy az íráskészséget alapfokon már használó nyelvi zavarral vagy verbális diszpraxiával küzdő tanuló az órai jegyzeteit lappal, más digitális eszközzel készíthesse, a táblai vázlatokat lefotózhassa és/vagy az órán elhangzott fontos magyarázatokat hangzóanyagként is rögzíthesse.

–

12.2 A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

- **A beilleszkedési problémával, magatartási rendellenességgel küzdő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek a következők**
 - az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
 - egyéni tanulási stratégiák keresése
 - a tanulószoba
 - a Pedagógiai Szakszolgálat által a szakvéleményben javasolt és megfogalmazott fejlesztő foglalkozások biztosítása
 - a nevelők és a szülők közötti szoros kapcsolattartás a tanuló problémamentes iskolai teljesítés érdekében
 - indokolt esetben a családlátogatások
 - a szülők és a családok nevelési gondjainak segítése, tanácsadás
 - nevelési tanácsadóval, pszichológussal és gyermekjóléti szolgálattal kapcsolatfelvétel, probléma esetén segítség kérése

A megfelelő légkör kialakítása, a nyugodt, kiegyensúlyozott magatartás, a következetesség a szorongás megszűnését eredményezhetik. Ha súlyosabb gondról van szó, akkor eredményre vezethet a szülőkkel, tanuló- és nevelői közösséggel való együttműködés. Feltárandó, hogy a magatartás összefügg-e tanulási nehézségekkel; ha igen, akkor ezen a téren kell segítséget nyújtani a probléma feltárása, korrepetálás, egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezésével.

12.3 A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Tantestületünk fontos feladatának tekinti a tehetséggondozást és képességfejlesztést. A tehetségek fejlesztése minden műveltségi területen, a szakórákon és tanórákon kívüli foglalkozások keretében történik.

Megjelenési formák

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése

- nyelvi órák, matematika, magyar nyelv és irodalom adott évfolyamokon történő bontása a tehetséggondozó foglalkozások
- iskolai sportkör
- a szakkörök
- versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.)
- a szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások)
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- a továbbtanulás segítése

12.4 A szociális hátrányok enyhítését szolgáló intézkedéseink

Iskolánkban folyamatosan nő az egyre nehezebb körülmények között élő tanulók száma.

Célunk, hogy biztosítsuk azon tanulók beilleszkedését, esélyegyenlőségét, akik szociális körülményeik miatt kerülnek hátrányos helyzetbe.

A hátrányos helyzet oka(i):

- családi mikrokörnyezet,
- családi házon kívüli környezet hatása,
- a csonka családok (elvált szülők, (fél)árva gyerekek),
- szülők, munkanélkülisége,
- átmeneti hátrányos helyzet (áttelepült, beköltözött, új tanulók, tartós betegség)

A hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatásának módszerei

A hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatásának során a pedagógiai tevékenységünkben a következő módszertani alapelveknek igyekezünk megfelelni:

- személyiségi jogok tiszteletben tartása,
- egyéni sajátosságok figyelembe vétele,
- társadalmi normák, értékek közvetítése,
- szociális viselkedés alakítása, viselkedési normák közvetítése,
- személyiség egészségének erősítése,
- sikerélmény biztosítása,

- érzelmi biztonság megteremtése, szorongás csökkentése,
- elfogadó attitűd kialakítása, másság elfogadtatása,
- megismerési vágy felkeltése,
- sokoldalú tapasztalatszerzés feltételeinek megteremtése,
- állandó motiváltság, optimális terhelhetőség biztosítása,
- folyamatos aktivitás, tevékenykedtetés,
- kreativitás, képzelet fejlesztése,
- játékjátékosság érvényesítése.

A szociális hátrányok enyhítését iskolánkban az alábbi tevékenységi formák szolgálják:

- személyes kapcsolat kialakítása,
- differenciálás, felzárkóztató, illetve tehetséggondozó programok szervezése,
- drog- és bűnmegelőzési programok,
- pályaorientációs tevékenység,
- táborozások, kirándulások, országjárások,
- fesztiválok, bemutatók,
- helyi, regionális, országos támogatások megszerzésének ösztönzése, pályázati támogatások felkutatása,
- napközis foglalkozás,
- kapcsolat a szociális intézményekkel.

Az oktató munka során alkalmazott módszereink:

- alapkészségek fejlesztése (motorikum, figyelem, emlékezet, gondolkodás, kommunikáció, önellenőrzés...)
- pótló-foglalkozások (esetenként lemaradók részére)
- differenciált, fejlesztő feladatsorok összeállítása
- felzárkózást elősegítő szorgalmi feladatok, házi feladatok
- család együttműködése (szülő által tananyag gyakorlása)
- egyéni fejlesztési terveknek megfelelő korrekciós, rehabilitációs, kompenzáló munka (fejlesztőpedagógusok, gyógypedagógusok).

13 Tanulási kudarcnak kitett tanulók segítése

A teendők a következők

- tervszerű egyéni fejlesztés, amely a következő szintereken történik: tanórán, a napközi otthonban, tanulószobában, egyéni foglalkozások keretében, felzárkóztató foglalkozások keretében, az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használatával
- a tanuló fejlődésének folyamatos figyelemmel kísérése, a tanuló fejlődésének negyedéves részletes értékelése
- a folyamatos figyelemmel kísérés ideje alatt a pedagógus rendszeresen ismerteti a szülővel megállapításait, és segítséget nyújt az otthoni neveléshez
- a tanulók portfóliói (határozatok, szakértői vélemények, fejlesztési naplók) az iskola titkárságán az érintettek rendelkezésére állnak

Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek

A szociális hátrány észlelése azokra a tanulókra vonatkozik, akiken észrevehető a család anyagi helyzetének romlása. Az észrevétel után a következő lépés az információk gyűjtése, beszélgetés, megfigyelés, a szülőkkel való kapcsolatfelvétel.

Lehetséges intézkedések a hátrány tükrében

- napközi otthon és tanulószoba biztosítása a rászoruló diákoknak
- kedvezményes diákétkeztetés
- felzárkóztató foglalkozások
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai
- a szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése
- a családlátogatások
- a továbbtanulás irányítása, segítése
- az iskolai gyermek és ifjúságvédelmi felelős tevékenysége tervezetten a tanulóra irányul
- az étkezési díjak kifizetéséhez nyújtott segélyek
- szoros kapcsolat a polgármesteri hivattal és a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek

14 Intézményünk kapcsolatai

Intézményeink működését olyan tudatos partnerközpontú tevékenység kell, hogy jellemezze, amely az érintettek igényeinek kielégítésére összpontosít. Emellett kellő időben és hatékonyan reagál a változásokra, erőforrásait ezek szolgálatába tudja állítani, valamint a partnereket pontosan be tudja azonosítani és képes rendszeres méréseket végezni.

A partneri viszonyok kialakításának minden esetben a helyi sajátosságok figyelembevételével kell történnie. A partnerek tulajdonságainak folyamatos figyelése, az elvárások megfogalmazása, az igények folyamatos mérése, a visszacsatolás, rövid és hosszú távú tervek készítése az intézményi sajátosságokat kell, hogy kövesse.

Az intézmények partneri rendszerét meghatározzák az intézményi hagyományok, a gyökerek. Ebből kiindulva határozható meg a jövő kapcsolatrendszere. Ennek döntő elemét képezik az egymásra épülő oktatási intézmények rendszere, a gyermekek, a tanulók speciális neveléséhez segítséget nyújtó szakmai intézmények, valamint a pedagógusok szakmai gazdagodását segítő szakmai szervezetek. Ugyancsak kiemelt feladat a folyamatos önértékelés elkészítése, a kommunikációs eszközök folyamatos fejlesztése, gazdagítása.

Az intézményvezető feladata a saját intézményének megfelelő koncepció kidolgozása, az intézményi marketing megvalósítása, a kapcsolattartás a partnerekkel, a kapcsolattartók kijelölése, a kapcsolattartás eredményességének ellenőrzése.

A Park Utcai Katolikus Általános Iskola és Óvoda része a helyi társadalomnak, a nemzetiségi, egyházi közösségnek, ezért is fontos, hogy a családdal való együttműködésben felvállaljuk a kezdeményező szerepet.

14.1 Család – óvoda/iskola

A gyermekeink, tanulóink nevelése, oktatása csak szorosan a családdal együtt valósítható meg. Intézményünk nem pótolhatja, csak kiegészítheti a család által nyújtott érzelmi biztonságot, szokásokat, ismereteket. A legszorosabb és legfontosabb kapcsolatot a családdal építjük ki, mivel a nevelés színtere a család és a katolikus intézményünk.

Számunkra mit is jelent a család? Egy férfi és egy nő szabad akaratból meghozott életfogytig tartó elköteleződése egymás iránt a kölcsönös, fenntartás nélküli önátadás és feltétlen elfogadás jegyében. Célja a másik boldogságának munkálása, a szeretetkapcsolat megélése, valamint a következő generáció életre hívása és felnevelése.

14.1.1 Céljaink

- a legfontosabb keresztény erkölcsi értékek megalapozása a gyermekekben: őszinteség, megbocsátás, alázat, segítőkészség, szülők tisztelete, felebaráti szeretet
- a családról és házasságról alkotott pozitív kép kialakítása
- a másik ember elfogadási képességének kialakítása

14.1.2 Feladataink

- család és az intézmény nevelői tevékenységét összhangba hozni
- jó kapcsolat kialakítása a szülőkkel, aminek alapja a kölcsönös bizalom
- a szülők és a nevelők egyenlő partnerekké válnak a nevelésben, egyenrangú nevelőtársi viszony alakul ki közöttük
- fontos, hogy a családok fogadják el az intézmény katolikus jellegét, ne neveljenek az óvoda, az iskola ellen, hanem támogassák azokat
- fontosnak tartjuk, hogy mindig hiteles tájékoztatás kapjanak gyermekeikről a családok
- minél több területen, tevékenységbe szeretnénk bevonni a szülőket. Ilyenek a közös ünnepek, évszakokhoz kötődő játszó délelőttök és délutánok, sportnapok, kirándulások, családi napok, apa program. Anyák napja stb. szervezése az intézményekben
- a katolikus, nemzetiségi intézményünk mindig pozitív példát kell, hogy adjon a családoknak, a legnagyobb tapintattal
- a családdal kapcsolatos értékek a helyi tantervben hangsúlyosan jelennek meg, továbbá feladataink közé tartozik még a szülői katekézisek szervezése az intézményekben

14.1.3 A kapcsolat kialakítása és kapcsolattartás formái

- **A nevelők és a szülők kapcsolattartása és együttműködése**

A szülőket az óvoda, iskola egészének életéről, az óvodai - iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, az óvoda vezetője a csoportokban dolgozó óvodapedagógusok valamint az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább félévente egyszer, a szülői szervezet iskolai vezetőségének ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein
- az óvodapedagógusok a csoportok szülői értekezletein

- **Szülői közösség**

- a szülői munkaközösségek minél hatékonyabb működése az intézményekben
- a szülői közösség képviselői részt vesznek az óvodai, iskolai eseményeken, közvetítő szerepet töltenek be a szülők, az óvodavezető, az igazgató és a nevelőtestület között

- **Joga és feladata**

- él véleményezési jogával
- képviseli a szülők érdekeit, véleményét
- kapcsolatot tart az óvoda, iskola és szülők között
- biztosítja az információáramlást mindkét irányba
- segíti, támogatja az óvodai, iskolai programokat
- szervezi és lebonyolítja a szülői programokat

14.1.4 A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

- **Egyéni megbeszélések**

- **Feladata**

- a szülők tájékoztatása gyermekük óvodai, iskolai életéről, magaviseletéről, tanulmányi eredményeiről;
- segítségnyújtás a szülőknek a gyermek neveléséhez;
- az együttes, összehangolt pedagógiai tevékenység kialakítása a szülő és a pedagógus között

- **Családtámogatás**

- **Feladata**

- gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése
- tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében
- a gyermekek, diákok otthoni környezetének megismerése

- **Szülői értekezlet**

Feladata

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása
- a szülők tájékoztatása
- az óvoda és iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről
- az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól
- az óvodai nevelés országos alapprogramja és a helyi tanterv követelményeiről
- az óvodapedagógusok és a szaktanárok értékelő munkájáról
- saját gyermekének fejlődéséről, tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról
- a gyermek csoportjának, osztályának, neveltségi szintjéről, tanulmányi munkájáról
- az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az óvoda és iskola igazgatósága felé

Szülői értekezleteken jelenléti ív és jegyzőkönyv vezetése kötelező.

- **Fogadó óra**

Feladata

- a szülők és a pedagógusok személyes találkozása
- egy-egy gyermek, tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal (Otthoni tanulás, gyakorlás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)
- megbeszélések a gyermek, tanulók fejlődéséről, tanulmányi előmeneteléről
- a szülővel való együttes gondolkodás, tanácsadás, segítség

- **Nyílt tanítási nap**

Feladata

- a szülő betekintést nyerjen az óvoda, iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba
- ismerje meg személyesen a tevékenységek és tanítási órák lefolyását
- tájékozódjon közvetlenül gyermeke fejlődéséről és az osztályközösség iskolai életéről

- **Írásbeli tájékoztató**

Feladata

- a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai- vagy osztályszintű programokról.

- a szülői értekezletek, a fogadó órák és a nyílt tanítási napok időpontját az óvodai és iskolai munkaterv évenként határozza meg
- a szülők, gyerekek – a jogszabályokban, valamint az intézmény belső szabályzataiban biztosított – jogaiknak az érvényesítése érdekében szóban vagy írásban, közvetlenül vagy választott képviselőik, tisztségviselők útján az intézmény vezetőjéhez fordulnak
- az adott ügyben érintett gyermek osztályfőnökéhez, az iskola nevelőjéhez, a diákönkormányzathoz vagy az intézményi tanácshoz, illetve az iskolaszékhez fordulhatnak
- a szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az óvoda és iskola igazgatóságával, nevelőtestületével, illetve az iskolaszékkel
- a szülők és más érdeklődők az intézmény pedagógiai programjáról, szervezeti és működési szabályzatáról, illetve házirendjéről az óvoda, iskola igazgatójától, valamint nevelőtől az iskolai munkatervben évenként meghatározott igazgatói, igazgatóhelyettesi fogadóórákon kérhetnek tájékoztatást
- az intézmény pedagógiai programjának, szervezeti és működési szabályzatának és házirendjének előírásai nyilvánosak, azt minden érintettnek (gyereknek, tanulónak, szülőnek, valamint az óvoda, iskola alkalmazottainak) joga van megismernie

A pedagógiai program, a szervezeti és működési szabályzat, illetve a házirend egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az iskola honlapján
 - az intézmény fenntartójánál
 - az intézmény irattárában
 - az iskola könyvtárában
 - az iskola nevelői szobájában
 - az iskola igazgatójánál
 - az iskola igazgatóhelyetteseinél
 - a nevelők szakmai munkaközösségeinek vezetőinél
- **Egyéb rendezvények**
 - iskola hívogató délutánok
 - családi sportdélután
 - kirándulások

- hangversenyek
- közös szentmisén való részvétel
- az óvodát, iskolát népszerűsítő egyedi programok megvalósítása
- internetes kapcsolattartás, elektronikus levelezés lehetőségeinek biztosítása
- nemzeti, egyházi ünnepek közös ünneplése
- közös kulturális programok – nemzetiségi napok, projekthetek, hagyományápoló munkák,
- nyílt napok, délelőttök

14.2 Kapcsolatfelvétel társintézményekkel

- **Bölcsőde**

A gyermekek intézményváltásának megkönnyítése érdekében szükséges a kölcsönös látogatás, a gyermekek megismerése.

- **Óvodák**

- az egyházmegye fenntartásában lévő óvodákkal konstruktív szakmai kapcsolat kialakítása, egymás segítése
- a lehetőségekhez igazodva iskolánk a város minden óvodájával kapcsolatot tartanak, meghívják őket rendezvényeikre
- az egyházmegyénk katolikus intézményei közé belépő új intézmények számára a többi intézményünk aktív támogatást nyújt.
- az új intézmény pedagógusait intézménylátogatásra hívjuk, ahol a gyakorlatban tudjuk bemutatni a keresztyén nevelés megvalósulását.
- intézményeink szakmai tapasztalatukkal, jó gyakorlataik megosztásával segítik az új intézmény integrálódását Egyházmegyénk katolikus köznevelési struktúrájába
- a belépők oldaláról a katolikus értékekre elfogadására és elmélyítésére való nyitottságnak kell megvalósulnia

- **Iskolák**

- az óvoda-iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermekeket egyéni képességüknek megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy képesek legyenek az iskolai tanulmányok megkezdésére

- a katolikus iskolákkal aktív, hatékony a partnerkapcsolatunk, hiszen egy intézményt alkotunk
- gyermekeinket már „számukra” készítjük fel lelkileg, értelmileg, emberileg

- **Mohács város általános iskoláival**

Az állam által fenntartott iskolákkal való kapcsolat a régi hagyományoknak megfelelően zajlik.

- meghirdetünk a város iskoláinak versenyeket, részt veszünk a többi iskola versenyein, rendezvényein, meghívjuk őket saját programjainkra

- **Középiskolásokkal**

A megfelelő továbbtanulás biztosítása érdekében több középiskolával van szoros kapcsolatunk: a mohácsi Kisfaludy Károly Gimnáziummal és a pécsi Leőwey Klára Gimnáziummal, a pécsi Nagy Lajos Ciszterci Rend Gimnáziumával és a Szent Mór Iskolaközponttal.

14.3 Cserekapcsolataink

- **Szekszárdi Baka István Általános Iskola**

1987. óta van iskolánknak sportkapcsolata az intézménnyel. Évente rendszeresen találkoznak mindkét helyszínen egy-egy alkalommal, amikor mérkőzéseket játszanak tanulók, a felnőttek pedig szakmai tapasztalatszerésre használják ezeket az alkalmakat.

- **Nyíregyházi Kodály Zoltán Általános Iskola**

- A Kicsinyek kórusa baráti és szakmai kapcsolatot tart a nyíregyházi Kodály Zoltán Általános Iskola kórusaival 2009. óta.

- **Pécsi Koch Valéria Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium**

- A Park iskola Továbbtanulási együttműködést írt alá az intézménnyel, melynek értelmében tanulóink felvételi mentességet kapnak az intézmény gimnáziumába való jelentkezéskor. Rendszeresen részt veszünk a szakmai programjaikon és továbbképzéseiken.

- **Nemzetközi kapcsolat a bensheimi Geschwister SchollSchule-val**

- A Park iskolának 1991. óta van kapcsolata a németországi, Mohács testvérvárosában, Bensheimban található Geschwister Scholl Schule-val. Ennek keretében minden évben a nyolcadikos tanulók tíz napot töltenek német családoznál és az iskolában, majd viszonzásul cserepartnerüket Mohácson látják vendégül tanulóink és családjuk egy hétre.

14.4 Az intézmény egyéb kapcsolatai

- **Kormányhivatalok**
 - az intézményalapító okiratának módosítása, korszerűsítése, működési engedélyének kérelme, kiadása
- **Intézmény fenntartójával**
 - a segítő, támogató munkakapcsolat fenntartása, melynek alapja a rendszeres információcsere, látogatás
- **Mohács Város Önkormányzata**
 - aktív részvétel a város kulturális életében, városi megemlékezések szervezése
- **Mohácsi Német Önkormányzat**
 - részvétel az önkormányzat programjain, műsorokban szereplők felkészítésével
 - az önkormányzattal közös területi német népdaléneklési verseny szervezése
 - anyagi támogatást kapunk nemzetiségi programjainkhoz

14.5 Civil szervezetekkel

- **Mohácsi Németek Egyesülete**
 - részt veszünk az egyesület programjain, műsorokkal színesítjük azokat
 - az egyesület tagjai is segítik nemzetiségi programjainkat

14.6 Szakmai szolgáltatókkal:

- **Megyei Pedagógiai Intézet**
 - az intézet által felkínált képzéseken és továbbképzéseken részt vesznek a pedagógus munkatársak, mely szakmai fejlődésükhöz elengedhetetlen
- **Megyei POK**

- a pedagógus előmeneteli rendszer, minősítési eljárások, tanfelügyeleti ellenőrzésekben bekövetkező változásokról tájékoztatás, segítségadás, állásfoglalás kérés
- **Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet**
- rendszeres kapcsolat kialakítás elengedhetetlen a szakmai információk továbbképzések érdekében (Szakmai és gazdasági segítségnyújtás)

- **Magyarországi Németek Pedagógiai Intézete**
- szakmai, módszertani, törvényességi segítségadás, továbbképzések, konferenciák

14.7 Közművelődési intézményekkel:

- Ifjúsági Centrum
- Városi könyvtár
- Kanizsai Dorottya Múzeum
- MOZI
- Busó udvar
- Schneider Lajos Művészeti Iskola szolgáltatásait
- Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem:
Az EFOP 3.2.6-16-2016-00001 „A tanulók képesség-kibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben” című projekt keretében, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem partnerintézményeként az átvett szakmai programok tananyagát, módszertanát alkalmazzuk a tanórai tevékenységekben, valamint a tanórán kívüli egyéb nevelő-oktató munkában.

14.8 Szakszolgálatokkal

- **Meixner Ildikó EGYMI**
- rendszeres kapcsolattartásra törekszünk
- az intézmény alkalmazásában álló gyógypedagógus tagja az EGYMI által működtetett intézményközi gyógypedagógus munkaközösségnek, ezáltal rendszeres szakmai konzultációkon vesz részt
- **BMPSZ Mohácsi Tagintézménye Járási Szakértői Bizottsága**

- szakértői vizsgálat kezdeményezése a tanulási problémákkal küzdő tanulóinknak
- nevelési tanácsadás igénylése a magatartási problémákkal rendelkező tanulóinknak
- együttműködés a BTMN-es tanulóink kontrollvizsgálatánál
- **BMPSZ Pécsi Tagintézménye Megyei Szakértői Bizottsága**
- segítségét igénybe vesszük az SNI-s gyermekek, tanulók kontrollvizsgálatához, beiskolázásához

- **Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat**

A szociális problémákkal küzdő, nehéz helyzetbe kerülő családok és gyermekek érdekében a gyermekvédelmi felelős, és óvodai megbízott rendszeres munkakapcsolatban áll a szakszolgálat munkatársaival.

- beszámol intézményünkben eredményeiről, tapasztalatairól, feladatairól, kérésekről
- rendszeres kapcsolatot tart a gyermekvédelmi felelősökkel
- előadásokat, órákat tart különböző témákban tanulóknak
- szülői fórumot tart különböző témákban
- egyedi esetekben segítséget nyújt
- részt veszünk az általuk meghirdetett gyűjtésekben

- **Egészségügyi szervek**

- az óvoda, iskola védőnője éves munkaterv szerint végzi munkáját az intézményekben
- szervezi és koordinálja az orvos és a szakorvosok szűrővizsgálatait,
- az ÁNTSZ munkatársai rendszeresen vizsgálják az intézmény higiénias állapotát, az étkeztetéssel kapcsolatos egészségügyi szabályok pontos betartását

- **Munkaegészségügy**

- felülvizsgálja és vezeti a munkavállalók egészségügyi könyveit
- vizsgálja a munkavégzésre alkalmas egészségi állapotukat

- **Önkormányzat Népjóléti Osztály**

- a HH és HHH gyerekek életkörülményeinek nyomon követése, rendszeres gyermekvédelmi támogatások koordinálása, óvodáztatási támogatások igazolása

14.9 Sport

- **MLSZ – Bozsik-program: Gyermek Intézményi Program**
 - a játék megszerettetése, az intézményi tömegbázis kialakítása és szélesítése, a tehetséges gyermekek sportszervezetekbe irányítása az 5-14 éves korosztályban
 - az iskolákban a tanórán kívüli labdarúgó foglalkozások és események támogatása
 - a heti 2 délutáni foglalkozáson a gyermekek számára biztosított a rendszeres képzés – játék – edzés – mérkőzés lehetőség
 - az MLSZ a programban résztvevőket egységes regisztrációs és nyilvántartási rendszer működtetésével kíséri figyelemmel
 - a program támogatja az intézmények közötti körzeti-, megyei-, és országos labdarúgó rendezvények (torna, fesztivál) lebonyolítását

14.10 Egyéb

- **Máltai Szeretetszolgálat**
 - gyűjtési munkák, rászorulóknak segítése (élelmiszer, játék, ruhagyűjtés)
 - Katolikus Caritas
 - a szolgáló szeretet, ami révén észre vesszük embertársunk szükségleteit, és a lehetőségeink szerint kipótoljuk mindazt, amiben hiányt szenved. Szolgáló szeretet az is, amellyel egymás- és tanítványaink felé fordulunk

15 Az iskola személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatai

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze, a tanulók teljes személyiségének mozgósítása, az értelem kiművelése mellett a gyermek önmagához, a különböző közösségekhez való viszonyának fejlesztése.

15.1 Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

- **A gondolkodási képesség fejlesztése**
 - a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése (Pl.: az életből vett problémák lényegének megértése, a megoldás keresése szempontjából fontosnak tűnő tények és körülmények kiválasztása)
 - a rendszerező képesség fejlesztése (pl. általánosítás, osztályozás, felosztás, definiálás)
 - az induktív gondolkodás fejlesztése (pl. a konkrét megfigyelések adatain alapuló következtetések megfogalmazása és ellenőrzése)
 - a deduktív gondolkodás fejlesztése (pl. a logikai képességek életkoronként változó módszerű fejlesztése)
 - a kombinatív képesség fejlesztése
 - a korrelatív gondolkodás fejlesztése (pl. a valószínűségen alapuló természettudományi és társadalomtudományi törvényszerűségek felismerése és értelmezése)
 - az analógiás gondolkodás fejlesztése (pl. az analógiák felismerésén alapuló problémamegoldások gyakorlása)
 - a kritikai gondolkodás fejlesztése (pl. a rendelkezésre álló ellentmondásos információk értékelésén és kritikáján alapuló állítások megfogalmazása)
 - ellentétes álláspontok egyenértékű megismerése, védelme és cáfolata a két oldalon egymást váltó szereplőkkel)
- **A megismerési képességek fejlesztésének területei**
 - információszerző és a feldolgozó képesség
 - az ismeretek új helyzetekben való alkalmazásának képessége
 - kommunikációs képesség
 - szövegalkotási képesség
 - a mindennapi gyakorlati élethelyzetekben történő eligazodás
 - az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek
- **A személyes értékek tudatosítása, a tanulást segítő érzelmi és motivációs tényezők megerősítése**
 - a személyes képességekbe vetett hit kialakítása és megerősítése
 - az ismeretszerzés iránti belső motiváció kialakítása és megerősítése
 - belső értékrend és értékek felé való orientálódás megerősítése

- együttműködési, döntési és életvezetési képesség fejlesztése
- a megismerés konkrét tartalmának és módjának kiválasztásában való aktív közreműködés igényének kialakítása

15.1.1 A személyiségfejlesztés területei

• A tanulók erkölcsi nevelése

- az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása
- a tanulók hitéleti nevelése
- a tanulók közösségi kapcsolatokra való nevelése
- a szociális viselkedés alapvető szabályainak, a szociális értékrend megismertetése, a döntési szabadság és felelősség összhangjának kialakítása
- a harmonikus emberi együttélés szabályainak és napi gyakorlatának befogadása, követése
- a társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása
- a kulturált magatartás és kommunikáció elsajátíttatása

• A tanulók érzelmi nevelése

- olyan iskolai légkör és életrend kialakítása, működtetése, amelyben a tanulók biztonságban érzik magukat.
- az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása
- a cél annak elérése, hogy a tanulók tolerálják a máságot, tartsák tiszteletben mások érzéseit, legyen megfelelő önuralmuk
- a beteg, sérült és fogyatékos emberek iránti elfogadó, segítőkész magatartás kialakítása

• A tanulók akaratni nevelése

- pozitív tartalmú jellem és akaratni tulajdonságok beágyazása a személyiségbe
- az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése, a kitartás, szorgalom, céltudatosság, elkötelezettség kialakítása
- reális énképen alapuló önértékelés, önkontroll kialakítása
- a kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása
- a munkafegyelem és a derű biztosítása

• A tanulók nemzeti nevelése

- a szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése
- a nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése
- hazánkban és szomszédságunkban élő más népek, népcsoportok hagyományainak megbecsülése
- a nemzeti nevelés szerves része a hazaszeretet érzésének kialakítása
- nemzeti nevelés megvalósulásának kiemelt eleme a „Határtalanul” programban való részvétel

Határtalanul témanap (sikeres pályázat esetén)

- a határon túli magyarság életének bemutatása a cél
 - a témanapot a Nemzeti Összetartozás Napján, június 4-én tartjuk meg (amennyiben munkanap)
 - a tanórákon foglalkozunk az adott témával:
 - történelem órákon tisztázzuk a meglátogatott ország fogalmát és jelentőségét históriánkban a kezdetektől napjainkig, érintve a határon túli területté válás eseményeit és következményeit
 - irodalom és nyelvtan órákon a határon túlról származó jeles alkotóink műveit elemezzük
 - a nagyszünetben a 7. évfolyamos tanulók rövid műsort tartanak a nemzeti összetartozás napjának alkalmából amibe bekapcsolják a határtalanul kiránduláson szerzett élményeiket, tapasztalataikat is
 - a programot az osztályfőnöki és humán munkaközösség állítja össze a 7. évfolyamosok aktív közreműködésével
- **A tanulók aktív állampolgári létre nevelése**

A nemzet iránti kötődés, a hagyománytisztelet, a magyarságtudat és a felelős állampolgári viselkedés megalapozása a nevelés minden területén. Identitásunk fontos része.

 - az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése
 - az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és a problémák iránt
 - igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és helyi közéletben való részvételre
 - **A tanulók munkára nevelése, gazdasági nevelés**

- az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása
- a tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása
- a tanulók gazdálkodással és a pénzügyekkel kapcsolatos képességeinek fejlesztése annak érdekében, hogy tudatos fogyasztókká váljanak
- a gazdálkodás- és pénzügyekkel kapcsolatos képességek fejlesztése a fogyasztási javak, szolgáltatások, marketinghatások és viselkedésmódok közötti eligazodás képességének fejlesztése
- **A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése**
 - egészséges, edzett személyiség kialakítása
 - az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása

15.2 Az intézményi közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

- a tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka intézményünkben egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül
- a tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata
- olyan készségek fejlesztéséről, olyan ismeretek átadásáról kell sok esetben gondoskodnia az iskolának, amelyeknek meg kell jelenniük szinte minden pedagógus ismeretközlő tevékenységében, igazodva az éppen adott tanulói csoporthoz, az érintett tanulók életkorához, személyiségéhez, felkészültségéhez
- ezek az ellátandó feladatok az iskola pedagógiai érték közvetítő tevékenységének lényegét adják, amelyek célja elsősorban a személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés

Ezek közé tartoznak

- az erkölcsi ismeretek
- a családi és közösségi kapcsolatok elmélyítését támogató fejlesztési feladatok, és azok részét képező ismeretek
- az előítéletek felismerésére, tudatosítására való képesség
- a testi és lelki egészség megőrzéséről történő felkészítés

- a bűnmegelőzés
- a drogprevenció,
- fogyasztóvédelmi nevelés.

15.2.1 A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink

A közösséggé szerveződést segítő szokások, hagyományok, alapvető erkölcsi normák kialakítása és továbbfejlesztése, a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi úton történő kialakítása központi feladatunk.

Ennek jellemzői

- bizalmon és megbecsülésen alapuló pozitív tanuló-nevelő kapcsolat
- egyéni, kiscsoportos és csoportos beszélgetések
- a társadalmi együttélés alapvető szabályainak megismertetése, közösségben való megtapasztaltatása, gyakoroltatása
- konfliktushelyzetek, problémaszituációk megoldási lehetőségeinek megismertetése, a tapasztalatok különböző helyzetekben történő alkalmazása
- gyermek és felnőtt példaképek bemutatása, követésre ösztönzés
- együttes kellemes élmények biztosítása, hangulatos csoportlétkör megteremtése – mozi – és színházlátogatások, séta, kirándulás stb.
- a közösség tagjainak együvé tartozását erősítő közös tevékenységek szervezése – pl.: az év ünnepeire – Veni Sancte, advent, karácsony, farsang-készülődés, húsvéti időszak, anyák napja, Te Deum, név- és születésnapok megünneplése
- baráti kapcsolatok kialakulásának támogatása, ösztönzése
- közös feladatok kis- és nagycsoportos végrehajtása közösen elkészített terv alapján, közös ellenőrzés, értékelés

15.2.2 Az egyéni szükségletek felismerése és az érvényesítést szolgáló megegyezések stratégiájának elsajátítása

- kommunikációs játékok, gyakorlatok végzése
- a másokat toleráló magatartás, a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti együttérzés és segítőkészség fejlesztése
- az áldozatvállalás értelmének tudatosítása

- vonzó családmodellek bemutatása – a családi munkamegosztás szerepének tudatosítása
- különböző életmódok, szokások, kultúrák megismertetése
- formális, rokonszenvi kapcsolatokon alapuló kiscsoportok megalakítása, a vezetőegyénségek és kisugárzásuk, hatásuk megismerése, a peremhelyzetben lévő tanulók körülményeinek megfigyelése nevelő hatással lehet a közösségre:
- a kiscsoportok együttműködésének megszervezése, személyiségformáló hatásának (önzetlenség, barátság, segítségnyújtás, lelkiismeretesség, áldozatkészség) hasznosítása, továbbfejlesztése)
- az alkalmazkodás, beilleszkedés, a társakkal történő együttműködés, a közösségben vállalható szerep megtalálásának segítése, a kollektivitás fejlesztése
- a tanulók társas, rokonszenvi, közösségi kapcsolatainak alakítása, továbbfejlesztése
- az önbizalom, önnevelés igényének felkeltése, a kezdeményezőkézség fejlesztése
- a magányos gyermekek bevonás a közös tevékenységekbe, beilleszkedésük segítése
- a problémás társak értékeinek elismertetése
- a nemek közötti különbségek felismertetése, egymás kölcsönös tiszteletének, az egyenrangúságnak az elfogadtatása

15.2.3 Felelősrendszer kialakítása, a csoport életének megszervezése

- a csoport szokásrendjének kialakítása
- a tanulók felelősségtudatának, önállóságának fejlesztése
- az önismeret fejlesztése, a reális önértékelés megalapozása
- a tanulók önszabályozó képességének kialakítása, tapasztalatszerzés a csoportmegbízatások vállalásában és teljesítésében
- a tanulók önrányító- és önkormányzó képességének megalapozása
- a felelősök megbízatásának ellenőrzése, értékelése, kritikája
- a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók differenciált foglalkozás

15.2.4 A közösség életét meghatározó szabályok, „törvények” megfogalmazása, azokhoz alkalmazkodás illetve módosításuk

- a tanulók jogainak megismertetése, érvényesítése, kötelességeik betartásának ellenőrzése

- a csoport kompetenciájába tartozó közös döntések meghozatala
- a viselkedéskultúra fejlesztése, a társas együttélés szabályainak – rend, fegyelem, megfelelő szervezethez – gyakorlása
- a szabályok betartásának illetve megszegésének következményei

15.3 A pedagógusok helyi intézményi feladatai

15.3.1 A pedagógusok alapvető feladatai

- a magasabb jogszabályokban, a pedagógiai programban, a szervezeti és működési szabályzatban, valamint az intézmény más belső szabályzatában és vezetői utasításában előírt pedagógiai és adminisztratív feladatok ellátása
- heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát (kötött munkaidejét) az intézményvezető által meghatározott feladatok ellátásával töltse
- heti teljes munkaidejének ötvenöt-hatvanöt százalékában (neveléssel-oktatással lekötött munkaidejében) tanórai és tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokat tartson
- kötött munkaidejének neveléssel-oktatással lekötött munkaidején felüli részében a nevelést-oktatást előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lásson el
- a tanítási órák és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások pontos és eredményes megtartása
- aktív részvétel a nevelőtestület értekezletein, valamint a szakmai munkaközösségek, munkacsoportok munkájában
- aktív részvétel az éves munkaterv szerinti rendezvényeken
- a tudomására jutott hivatali titkot megőrizze
- a jogszabályokban meghatározott határidőkre megszerezze az előírt minősítéseket
- az iskola céljainak képviselője a tanulók és a szülők előtt
- a pedagógusra bízott osztályterem, szaktanterem gondozottságának és pedagógiai szakszerűségének figyelemmel kísérése

15.3.2 A tanórai és a tanórán kívüli oktató-nevelő munka, tanulásirányítás

- tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások megtartása

- a tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások éves tervének elkészítése (tanmenetek, éves programok)
- előzetes felkészülés a tanítási órákra és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozásokra
- a motiválás, a differenciálás, a tanulói aktivitás változatos formáinak alkalmazása a tanítási órákon
- változatos szervezeti formák alkalmazása a tanítási órákon
- a tanulók életkorához és a didaktikai feladatokhoz megfelelően illeszkedő módszerek, szemléltetés (kiemelten az IKT adta lehetőségek) ellenőrzés és értékelés alkalmazása a tanítási órákon
- a tanulók aktív munkájának és megfelelő magatartásának biztosítása a tanítási órákon és a különféle iskolai foglalkozásokon
- az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatása, gyakoroltatása a tanítási órákon
- a helyi tanterv követelményeinek elsajátítása a nevelő által tanított tanulók körében

15.3.3 A tehetséges tanulók gondozása

A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő tanulók, illetve a felzárkóztatásra szoruló tanulók gondozása, eredményes fejlesztése.

15.3.4 A tanulók tanórán kívüli foglalkoztatása

- **Az iskolai diákönkormányzat működtetésében való aktív részvétel**
 - munkafegyelem, a munkához való viszony
 - a munkaköri köteleességek teljesítése
 - az ügyeleti munka pontos, felelősségteljes ellátása az óraközi szünetekben
 - pontos adminisztrációs munka
 - formai követelmények, a határidők betartása
 - az egyes tanév közben adódó feladatok pontos, határidőre történő megoldása
- **Folyamatos, aktív részvétel a nevelőtestület és a szakmai munkaközösség, munkacsoportok tevékenységében**
 - feladatvállalás a munkaközösség, a nevelőtestület aktuális feladataiban

- részvétel a különféle feladatok megoldására alakult nevelői munkacsoportokban
- oktatási segédanyagok, szemléltető és mérőeszközök kidolgozása, közreadása
- belső továbbképzések, előadások, bemutató órák szervezése, megtartása
- **Továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvétel, önképzés**
 - továbbképzéseken való részvétel
 - a továbbképzéseken tanultak átadása a nevelőtestület tagjainak
- **Az iskolai munka feltételeinek javítása**
 - pályázatok összeállítása, pályázatokon való részvétel
 - bekapcsolódás az eredményes pályázatok megvalósításába
 - az iskolai munka javítása új ötletekkel, az ötletek kivitelezése megvalósítása (innováció)
 - az iskola épületének, helyiségeinek dekorálása
- **Részvétel a nevelőtestület szakmai életében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában**
 - részvétel az adott tanév munkatervében meghatározott feladatok ellátásában
 - részvétel a nevelőtestület szakmai (pedagógiai) döntéseinek előkészítésében
 - önkéntes feladatok vállalása a nevelőtestületi feladatok megoldásában
 - aktív részvétel a tantestület életében
 - a pályakezdő (gyakornok) vagy az iskolába újonnan került nevelők munkájának, beilleszkedésének segítése
 - önkéntes feladatvállalások a nevelőtestület közösségi életének; rendezvényeinek szervezésében, a szervezés segítése
 - részvétel a nevelőtestület közösségi életében, rendezvényein
- **Az iskola képviselete**
 - a szülői szervezet által szervezett rendezvények segítése
 - részvétel a szülői szervezet által szervezett rendezvényeken
 - a település rendezvényein, eseményein való részvétel
- **Megfelelő kapcsolat kialakítása a tanulókkal, a szülőkkel és a pedagógus kollégákkal**

Az ember természetét tekintve társas lény. Feladata, hogy törekedjék a szeretet mind teljesebb megélésére Istennel, önmagával, embertársaival és a teremtett világgal egyaránt.

 - a tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák személyiségének tiszteletben tartása
 - elfogadást, figyelmet, megértést, jóindulatot sugárzó stílus, hangnem és viselkedés a tanulók, a szülők és a pedagógus kollégák felé

- pedagógiai tanácsadás a tanulóknak és a szülőknek
- kellő figyelem érdeklődés, megbecsülés és jóindulat a nevelőtársak felé (a pedagógus kollégák segítése, a tapasztalatok átadása, észrevételek, bírálatok elfogadása)

16 Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

16.1 Az osztályfőnök feladatai

- fejleszti a tanulók személyiségét, elősegíti egészséges lelki és testi fejlődésüket
- elősegíti a társadalmi normákhoz és az iskolai elvárásokhoz igazodó értékrend kialakítását és elfogadását
- tanórákon kívüli – szükség esetén – iskolán kívüli közösségfejlesztő, szabadidős programokat, az elfogadott iskolai kirándulási tervnek megfelelően osztálykirándulást szervez
- az osztályszintű és az iskolai rendezvényeken kíséri osztályát, felügyel a tanulókra
- megismeri a tanulók családi és szociális körülményeit
- rendszeres kapcsolatot tart és együttműködik a tanulók szüleivel
- rendszeres kapcsolatot tart, együttműködik az osztályban tanító nevelőkkel, hitoktatókkal
- tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az őket érintő kérdésekről. Érdemi választ ad a szülők és tanulók iskolai élettel kapcsolatos kérdéseire
- figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét és erről rendszeresen – legalább havonta – tájékoztatja a szülőket
- a bukásra álló tanulók szüleit a félév vége és az év vége előtt legalább egy hónappal írásban értesíti
- ha a tanuló az év végén tanulmányi kötelezettségeinek nem tesz eleget, a szülőket tájékoztatja a tanuló továbbhaladásának feltételeiről
- figyelmezteti a szülőket, ha a gyermekük jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek
- a szülők figyelmét felhívja a szociális és egyéb juttatásokra
- támogatja és segíti az osztályban működő szülői szervezet munkáját
- a szülők tájékoztatására szülői értekezleteket és fogadó órákat szervez

- fokozott törődéssel foglalkozik az osztályába járó kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal
- az osztály tanulóinál ellátja a gyermekvédelmi feladatokat, együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel, szükség esetén a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal
- segíti a tanulási, beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő tanulók iskolai munkáját. Támogatja a tehetséges tanulók fejlődését
- tájékozódik a tanulók iskolán kívüli tevékenységeiről
- az iskolaorvosi szolgálat bevonásával, figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotát, és erről szükség esetén tájékoztatja az osztályban tanító nevelőket (pl. tartós betegségek, fogyatékoságok, gyógyszerérzékenység)
- minden hó végén (felsőben kéthavonta) érdemjeggyel értékeli a tanulók magatartását és szorgalmát. Az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók magatartás és szorgalom osztályzatára
- az első félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók egész tanévi munkájának dicsérettel történő elismerésére
- a házirendet megsértő vagy feladatait elmulasztó tanulót először szóbeli figyelmeztetésben, majd írásbeli figyelmeztetésben, intőben vagy rovóban részesíti, súlyosabb esetben javaslatot tesz a tanuló elleni fegyelmi eljárás lefolytatására
- figyelemmel kíséri a tanulók hiányzásait, vezeti a mulasztási naplót, a mulasztásokat az osztálynaplóban havonként összesíti. Igazolatlan mulasztás esetén a jogszabályokban előírt rendelkezések alapján jár el
- a tanév elején elkészített osztályfőnöki tanmenet szerint vezeti az osztályfőnöki órákat, azokra előre felkészül
- segíti és ösztönzi a tanulók középiskolai továbbtanulását, megismerteti őket a pályaválasztási és továbbtanulási lehetőségekkel
- a nyolcadik évfolyamban a szülők döntése alapján ellátja a tanulók középiskolai jelentkezésével kapcsolatos feladatokat, elkészíti az ehhez szükséges dokumentumokat
- elkészíti az osztályfőnöki munka éves tervezetét (osztályfőnöki munkaterv, osztályfőnöki tanmenet)
- elkészíti az osztálystatisztikákat és ezekhez kapcsolódó elemzéseket
- elkészíti a félévi és tanév végi értékeléseket az osztályközösség fejlődéséről
- betartja az alapvető erkölcsi normákat a tanulókkal, a szülőkkel és a nevelőtársakkal szemben

- kitölti és vezeti az elektronikus osztálynaplót, hetente ellenőrzi a szükséges beírásokat és szükség esetén gondoskodik azok pótlásáról
- vezeti a tanulói törzslapokat és bizonyítványokat
- 1.2. évfolyamon tanév elején kitölti a tanulók tájékoztató füzetét, tanév közben havonta ellenőrzi tájékoztató füzet vezetését (érdemjegyek, egyéb beírások, szülői aláírások)
- figyelemmel kíséri az osztály tantermének gondozottságát és pedagógiai szakszerűségét

16.2 Az osztályfőnöki munka tervezése

Az osztályfőnök osztályfőnöki nevelő munkáját a minden tanév elején összeállított osztályfőnöki munkaterv alapján végzi.

16.2.1 Az osztályfőnöki munkaterv felépítése

- a tanév elején összeállított munkaterv az iskolai munkatervben elfogadott célok, feladatok, tevékenységek osztályszintű lebontása
- tanév eleji statisztikai adatok az osztályról
- osztályfőnöki tanmenet (az osztályfőnöki órák éves terve)
- tervezett tanórán kívüli programok az adott tanévre havi bontásban
- tanulmányi kirándulás terve
- tervezett fogadó órák és szülői értekezletek az adott tanévre
- az osztály diákközösségének vezetői
- az osztályban működő szülői szervezet vezetői
- szülőkkel való kapcsolat terve
- óralátogatási terv
- mérés - ellenőrzés-értékelés terve

16.2.2 Az osztályfőnöki órák témái

- **Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák a tanév legelső osztályfőnöki óráin**
 - a házirend szabályainak megbeszélése
 - az osztályközösség belső szabályainak megbeszélése, rögzítése
 - balesetvédelmi, tűzvédelmi szabályok ismertetése, visszakérdezése

- az osztályközösség gyermekvezetőinek megválasztása
- az iskolai munkatervből az osztályt érintő feladatok ismertetése
- az iskola környékére vonatkozó közlekedési ismeretek és veszélyhelyzetek megbeszélése
- a kerékpáros közlekedés szabályai
- **Kötelezően minden osztályban feldolgozásra kerülő témák**
 - egészségvédelmi témák (helyes táplálkozás; az alkohol- és kábítószer fogyasztás, a dohányzás káros hatásai a szervezetre; a személyes higiénia; a szexuális fejlődés) az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vételével
 - elsősegély-nyújtási alapismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás baleseteknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja
 - az osztály félévi munkájának és magatartásának értékelése az első és a második félév végén
 - megemlékezés nemzeti ünnepeinkről október 23-án és március 15-én
 - megemlékezés a magyar kultúra napjáról, a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatainak emléknapjáról, a költészet napjáról, a holokauszt áldozatainak emléknapjáról, a Föld napjáról és a Nemzeti Összetartozás Napjáról
 - osztálykirándulás előkészítése

17 A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

- iskolánkban az alábbi tanulmányok alatti vizsgákat szervezzük:
 - osztályozó vizsga
 - javítóvizsga
 - különbözeti vizsga
- osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha
 - a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól fel volt mentve
 - engedély alapján egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget

- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet
- javítóvizsgát tehet a tanuló, ha a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott
- a tanulmányok alatti vizsgákat a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet előírásaiban szereplő szabályok szerint kell megszervezni
- a vizsgák időpontját, helyét és követelményeit az érintett tanulók szüleivel
 - osztályozó vizsga esetén a vizsgák időpontja előtt legalább két hónappal
 - javítóvizsga esetén, a tanév végén (bizonyítványosztáskor) közölni kell
- az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit a miniszter által kiadott kerettantervben szereplő követelmények alapján a nevelők szakmai munkaközösségei, illetve – amelyik tantárgynál nincs munkaközösség – a szaktanárok állapítják meg
- a követelmények elfogadásáról a nevelőtestület dönt
- különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát tesz az a tanuló, aki

- tanulói jogviszony átvétellel való létesítéshez nem nemzetiségi német iskolatípusból, illetve ének-zene tagozatos iskolából kéri felvételét
- magasabb évfolyamra jelentkezik
- a tanulmányok alatti vizsgákon az alábbi tantárgyakból kell írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgarészeket tenniük a tanulóknak:

TANTÁRGY	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	GYAKORLATI
		VIZSGA	
		ALSÓ TAGOZAT	
Magyar nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Magyar irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	

Idegen nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Matematika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Hittan		SZÓBELI	
Környezetismeret	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Ének-zene		SZÓBELI	GYAKORLATI
Vizuális kultúra			GYAKORLATI
Életvitel és gyakorlat			GYAKORLATI
Testnevelés és sport			GYAKORLATI

FELSŐ TAGOZAT

Magyar nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Magyar irodalom	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Idegen nyelv	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Matematika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Hittan	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Történelem	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Természetismeret	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Fizika	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Kémia	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Biológia	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Földrajz	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	
Ének-zene	ÍRÁSBELI	SZÓBELI	GYAKORLATI
Hon- és népismeret		SZÓBELI	
Vizuális kultúra			GYAKORLATI
Informatika		SZÓBELI	GYAKORLATI
Technika, életvitel és gyakorlat			GYAKORLATI
Testnevelés és sport			GYAKORLATI

18 Az intézménybe jelentkező tanulók felvételének és átvételének elvei

- iskolánkba a város egész területéről jelentkezhetnek a tanulók
- az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét május 31. napjáig betöltse
- az első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:
 - a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és a lakcímet igazoló hatósági igazolványt
 - a szülő személyi igazolványát
 - az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító óvodai igazolást
 - szükség esetén a szakértői bizottság véleményét
- a második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:
 - a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és a lakcímet igazoló hatósági igazolványt
 - a szülő személyi igazolványát
 - az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt
 - az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot
- a tanulók másik iskolából történő átvételéről a tanulmányi eredmény, illetve magatartás és szorgalom érdemjegy, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola igazgatója dönt
- ha a gyermek nem tanult valamely tárgyat hosszabb türelmi időt és egyéni segítséget kap a felzárkózáshoz
- amennyiben iskolánk az összes felvételi kérelmet helyhiány miatt nem tudja teljesíteni, akkor életbe lépnek az előnyben részesítés szempontjai:
 - akinek a testvére már az iskola tanulója
 - aki katolikus óvodából jelentkezik
 - akinek a szülője is az iskola tanulója volt
- az ének-zenei osztályba jelentkezők képesség vizsgálaton vesznek részt
- az iskolába német nemzetiségi nyelvoktató és emelt óraszámú ének-zenei osztályba jelentkezhetnek a tanulók, mely osztályokban a követelmények teljesítése csak a szabadon választható tanítási órákon való részvétellel teljesíthető

19 Egészségnevelés és környezeti nevelés programja

A környezet - és egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet és a környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti, környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezet működésére. Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyerekeket és programjainkkal a szülők és a környék lakóinak környezet- és egészségtudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.

19.1 Egészségnevelési és környezeti nevelési lehetőségek a tanórán

19.1.1 Céljaink

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének kialakítása testi szükségletek, mozgásigény kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgásfejlődésének elősegítése, testi, mentális fejlődéshez szükséges biztonságos környezet megteremtése.

- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- rendszerszemléletre nevelés
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés
- a környezettudatos magatartás és életvitel segítése
- az egészséges és a környezet összefüggéseink feltárása
- ismeretek és jártasságok kialakítása, amelyek segítségével képesek lesznek megelőzni az egészségügyi problémákat, illetve csökkenteni azok súlyosságát
- a családi életre nevelés fejlesztése
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése
- helyi értékek és problémák feltérképezése
- szelektív hulladékgyűjtés
- lakóhelyünk megismerése-értékeink, gondjaink a megoldás módjai

19.1.2 Ennek érdekében diákjainkban ki kell alakítani

- a környezettudatos magatartást és életvitelt

- a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartást és életvitelt
- a környezet (természetes és mesterséges) értékeinek felismerését, megőrzését, gyarapítását, értékei iránti felelős magatartást, annak megőrzésének igényét és akaratát
- a természeti és épített környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség őrzését-tudományosan megalapozni a globális összefüggések megértését

19.1.3 Tanulásszervezési és tartalmi keretek

- tantárgyba beépítve
- erdei iskola
- tanulmányi kirándulás
- osztályfőnöki órákon környezet- és egészségvédelmi témák
- iskolai átfogó projekt
- tanulmányi kirándulás
- zöldítés
- városismereti program
- kapcsolattartás külső segítő partnerekkel
- napközis szabadidős foglalkozások
- évente kétszer az iskola környékén szemétszedés és növényültetés
- előadások – szülők, szakemberek meghívása

19.1.4 Szűkebb környezetünkben megvalósítandó legfontosabb feladataink

- környezettudatosság, arculat alakítása
- az iskola belső és külső környezetének rendezettsége, tisztasága
- szelektív hulladékgyűjtés
- egészséges táplálkozás, egészséges iskolabüfé
- személyi higiénia
- energiatakarékosság

19.1.5 Osztályfőnöki munkatervben meghatározott feladatok

Az osztályfőnöki órák helyi tantervét az alsós és az osztályfőnöki munkaközösség dolgozta ki, melynek témáiban minden évfolyamon kiemelt szerepe és témakörei vannak az egészségnevelésnek.

19.2 Egészségnevelési és környezeti nevelési lehetőségek a tanórán kívüli nevelésben

• Projekt nap

- tanévenként egy napot konkrét környezetvédelmi, egészségnevelési feladatok elvégzésére fordítunk
- az éves munkaterv szerint ez a Föld napja, a Madarak és fák napja, Egészségnevelési nap évente váltakozva
- a programot az alsós és a természetismeret munkaközösség állítja össze
- a programot a ráhangolás és a tudatosság fokozás érdekében az akciónap előtt egy héttel indítjuk és témahétté bővítjük

• Erdei iskola

Bebizonyosodott, hogy az erdei iskolában szerzett ismeretek a leghatékonyabban és a legtovább megmaradók a gyerekek emlékezetében.

Az Erdei iskolai programot minden tanévben a 7. osztályosok számára szervezzük. A nem kötelező jellegű program anyagi fedezetének biztosításához kikérjük a szülők véleményét, egyetértését.

Az erdei iskolában kiváló lehetőség nyílik a közösségi létforma gyakorlására, az önkiszolgálásra, az egymásra figyelésre, a kortársakkal és a felnőttekkel való együttműködésre.

Az erdei iskola helyszíne Béda - Karapanca természetvédelmi terület, ahol mindhárom életközösség megfigyelhető.

Céljaink a program során

• Környezeti nevelés terén

- vizes élőhelyek, kisvizek bemutatása, megismerése
- nedves rétek élővilágának bemutatása
 - ártéri erdők, bokorfűzesek

- puhafa ligeterdők
- keményfa ligeterdők jellemzőinek megfigyelése, összehasonlítása
- a régi fokgazdálkodás módszerének megismerése
- a távcső használatának elsajátítása
- a környezet komplex bemutatása, az ártér ok-okozati összefüggéseinek megláttatása
- a teremtett világ tapasztalat útján történő élményszerű megismertetése
- a teremtett világ és benne maga az ember Isten ajándékának megértetése
- a teremtett világot megillető megbecsülésnek, védelemnek és annak használatának megtanítása
- a teremtett világért való felelősségteljes gondolkodás kialakítása
- a teremtett világ egységének, harmóniájának, szépségének tisztelete
- **Rajz és vizuális kultúra terén**
 - az új technikák elsajátításának alapjai a tanultak rögzítése, fontossága, tervezése; valamint a tudatos kompozíciók létrehozásának kísérlete abban a környezetben, mely tantermi foglalkozásokkal nem pótolható
 - a tantárgyi integrációt alapul véve célunk a tanulókat a körbevevő esztétikai élmények, érzések reprodukáltatása, ezek személyessé tétele
 - az ízléses tárgykultúra kifejező szerepének érvényesítése, amelyben a kísérletezés (frottázs, gipszöntés, batik, gyertyaöntés) a színek és formák elsőbbséget élveznek

20 A tanulók részvétele az intézmény döntési folyamataiban

Az iskolai diákönkormányzat (DÖK)

A tanulók érdekeinek képviselőit, tanórán kívüli, szabadidős tevékenységük segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskolai diákönkormányzat jogosítványait az iskolai diákönkormányzat vezetősége, illetve annak választott tisztségviselői érvényesítik. Az iskolai diákönkormányzat az Nkt. 48.§ (4), 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet jogszabályokban megfogalmazott jogkörökkel rendelkezik.

- a tanulók érdekeinek képviselőit az iskolában diákönkormányzat működik

- a diákönkormányzat feladata, hogy tagjainak érdekeit képviselje, az érintett tanulók érdekében eljárjon
- a diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed
- a diákönkormányzat a tanulói érdekképviselőtől túl részt vesz az iskolai élet – tanórán kívüli – alábbi területeinek tervezésében, szervezésében és lebonyolításában:
 - tanulói ügyelet, iskolai felelősi rendszer;
 - sportélet;
 - a tanulók tájékoztatása (iskolaújság, iskolarádió, iskolai honlap)
- a tanév folyamán az osztályközösségek, illetve a diákönkormányzat iskolai vezetősége javaslatokkal élhet az osztályfőnökök, a nevelőtestület és az igazgató felé
- a diákönkormányzatot az iskola igazgatóságával, a nevelőtestülettel, illetve más külső szervezetekkel való kapcsolattartásban (a tanulók véleményének továbbításában) a diákönkormányzat iskolai vezetőségének diákvezetője (elnöke) vagy a diákönkormányzatot segítő nagykorú személy képviseli

Az iskolai diákönkormányzat szervezetét és tevékenységét saját szervezeti és működési szabályzata szerint alakítja. A diákönkormányzat szervezeti és működési szabályzatát a választó tanulóközösség fogadja el, a nevelőtestületnek egyetértési joga van.

A diákönkormányzat programokat kezdeményezhet az iskola diákjai számára, részt vesz az iskolai életben hagyományosan meglévő, valamint új rendezvények megszervezésében és megvalósításában.

Az iskolai diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- a tanulók nagyobb közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- az SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a házirend elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- a tanórán kívüli tevékenység formáinak meghatározásához.

Az iskolai diákönkormányzat munkáját segítő nevelőt a nevelőtestület egyetértésével az igazgató bízza meg. Az iskolai diákönkormányzat működéséhez szükséges feltételeket (helyiségek, berendezések használata stb.) az intézmény vezetése (ill. fenntartója) teljes körűen térítésmentesen biztosítja. Az iskolai diákönkormányzat működését az intézmény saját költségvetéséből finanszírozza. A diákönkormányzat egyéb bevételeinek felhasználásáról (pl. hulladékgyűjtés stb.) maga dönt. Választott tagjai havonta gyűlést tartanak.

Az iskolagyűlés

Évente legalább 1 alkalommal össze kell hívni, melyen az intézmény igazgatójának vagy megbízottjának a tanulókat tájékoztatnia kell az intézményi élet egészéről, az intézményi munkatervről a tanulói jogok helyzetéről és érvényesüléséről, az intézményi házirendben meghatározottak végrehajtásának tapasztalatairól.

Az évi rendes iskolagyűlés összehívását a diákönkormányzat vezetője kezdeményezi, a tanév helyi rendjében meghatározott időben. A rendkívüli iskolagyűlés összehívását az iskolai diákönkormányzat vezetője vagy az intézmény igazgatója kezdeményezheti.

Az évi rendes iskolagyűlésen a diákönkormányzat és az intézmény képviselője beszámol az előző iskolagyűlés óta eltelt időszak munkájáról.

Az iskolagyűlésen a tanulók az intézmény életét érintő ügyekben kérdéseket intézhetnek a diákönkormányzat, illetve az intézmény vezetéséhez előzetes egyeztetés alapján.

Az iskolagyűlés napirendi pontjait a megrendezése előtt tizenöt nappal nyilvánosságra kell hozni.

Az iskolagyűlés összehívásáért az igazgató felelős.

21 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos intézményi terv

21.1.1 Céljaink

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat
- ismerjék fel a vészhelyzetek
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni

21.1.2 Feladataink

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegélynyújtás alapismereteit
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel
- **Az iskolai egészségnevelés szinterei:**
 - osztályfőnöki órák
 - projektnapok
 - védőnői tevékenységként, a védőnői munkaterv alapján

22 A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

22.1.1 Céljaink

- a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése.
- minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében
- az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítésére gyermek- és ifjúságvédelmi felelős működik
- a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős alapvető feladat, hogy segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját
- Ezen belül feladatai közé tartozik különösen:
 - a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak
 - családlátogatásokon vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében
 - a veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot
 - segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét

- a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi

22.1.2 Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén

- fel kell ismerni és fel kell tárni a tanulók problémáit
- meg kell keresni a problémák okait
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához
- jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek

22.1.3 A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes

- pedagógiai szakszolgálattal
- családsegítő szolgálattal
- polgármesteri hivatallal
- iskolaorvossal, védőnővel
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal

22.1.4 Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását

- a felzárkóztató foglalkozások
- a tehetséggondozó foglalkozások
- az indulási hátrányok csökkentése
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés
- a pályaválasztás segítése
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek)
- a családi életre történő nevelés
- a napközis és a tanulószobai foglalkozások
- az iskolai étkezési lehetőségek
- az egészségügyi szűrővizsgálatok

- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok)
- a szülőkkel való együttműködés
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról

23 Munka jellegű tevékenység

A nevelés folyamatában a gyermekek munkája olyan tevékenység, amely hozzájárul személyiségük alakításához. Így a gyermekmunka a gyerekek fejlesztésének eszköze. A játékkal és a cselekvő tapasztaltatással egybeeső munka jellegű tevékenysége a szociális, kognitív készségek és képességek, attitűdök és kompetenciák fejlesztésének egyik színtere.

23.1.1 Céljaink

- megszerettetjük a gyermeki munkát, és azon keresztül olyan készségek, képességek, kompetenciák és tulajdonságok kialakítására törekszünk, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.
- meg szeretnénk értetni velük, hogy pontosan mit várunk el tőlük (önállóság, önértékelés, önbizalom, kitartás)
- fejlesztjük feladattudatuk és felelősségérzetük

23.1.2 Feladataink

- olyan nyugodt, bizalmon alapuló légkört teremtsünk, ahol megfelelő helyet, eszközöket, lehetőségeket biztosítjuk a munkavégzéshez
- bevezetjük őket fokozatosan a különböző munkafajtákba
- a feladatok meghatározásakor a differenciálás szempontjait minden esetben figyelembe vesszük
- lehetőséget biztosítunk a növények gondozására (öntözés, átültetés, szaporítás, csíráztatás)

- megismertetjük velük kirándulások alkalmával az állatok etetését, gondozását, melyben aktívan bekapcsolódhatnak
- folyamatosan értékeljük, dicsérik, buzdítjuk őket
- a munkajellegű tevékenységet sose szánjuk büntetésnek, inkább jutalomból kapják a gyerekek
- biztosítjuk azt is, hogy minden olyan munkajellegű tevékenységben részt tudjanak venni, melyet el tudnak végezni és testi épségüket nem veszélyezteti
- fejlesztjük finom - mozgásukat, ami a mozgáskoordinációjukra pozitív hatású
- szem előtt tartjuk, a fokozatosság elvét, figyelmébe vesszük gyermekeink egyéni képességeiket, személyiségüket, a környezet adottságait
- megismerteti a gyerekekkel az egyes munkafajtákat:
 - a saját személyükkel kapcsolatos teendőket: testápolás, öltözködés, önkiszolgálás, a környezet rendjének megőrzése (ez már a közösségért végzett munka)
 - az alkalmoszerű munkát, egyéni megbízásokat (pl: teremrendezés, üzenet átadás, eszköz előkészítés)
 - a közösségi munkákat: a naposi munkát, az esetleges felelősi feladatokat (pl: kisebbek segítése, növény és állatgondozás)

„Mikor belépsz a kicsik otthonába,
Legyen arcodon Jézus nyájassága.
Szólítsd köréd
a kisgyermekeket,
És simogasd meg fejcskájukat”

(Gárdonyi Géza)

Park utcai Katolikus Általános Iskola és Óvoda Tagóvodája

7700 Mohács, Park utca 11.

OM azonosító:202750

Park Utcai Katolikus Óvoda Pedagógiai Programja

Tartalom

1. A Park Utcai Katolikus Óvoda bemutatása	100
2. Bevezetés	100
3. A katolikus óvodai nevelés célja.....	101
2.1 A hitre nevelés erősítése	102
4. Gyermekkép, óvodakép	103
3.1. Gyermekkép	103
3.2. Óvodakép	103
5. Az óvodai nevelés általános feladatai	104
4.1. Az egészséges életmód alakítása	104
4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	109
4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	114

5. Sajátos nevelési feladataink – az iskola potenciális tanulási zavarok megelőzésére	117
6. Az óvodai élet megszervezésnek elvei	126
6.1. Park Utcai Katolikus Óvoda személyi feltételei.....	126
6.2. Az óvoda tárgyi feltétele.....	128
6.3. Az óvodai élet megszervezése.....	129
6.4. Az óvoda kapcsolatai.....	137
7. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	138
7.1. Játék.....	138
7.2. Verselés, mesélés	142
7.3. Ének, zene, népi játék, tánc	146
7.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi-munka.....	148
7.5. Mindennapos mozgás	151
7.6. A külső világ tevékeny megismerése	157
7.7. Nemzetiségi óvodai nevelés	163
7.8. Hitre nevelés – A hit Isten ajándéka	166
7.9. Munka jellegű tevékenység.....	168
7.10. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	170
8. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	172
9. Dokumentáció.....	181
1. Céljaink	182
10. Legitimációs záradék.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

1. A Park Utcai Katolikus Óvoda bemutatása

2013. szeptember 1. óta intézményünk a Pécsi Egyházmegye fenntartásában működik, mint a Park Utcai Katolikus Általános Iskola és Óvoda tagintézménye. Intézményünk védőszentjévé Árpádházi Szent Erzsébetet választotta a közösség. Árpád-házi Szent Erzsébet élete, odaadó őszinte szeretete, amellyel a gyerekek, a szegények és betegek felé fordult mintá számunkra. Tudjuk, hogy jelentős változást nem tudunk elérni a gyerekek, és családjaik életében, de igyekszünk mindent megtenni, hogy óvodás éveikben minél boldogabbak legyenek.

Óvodánk a város délnyugati részén található, egy csendes, zöldövezetes környezetben. Négy óvodai csoporttal dolgozunk, melyeket korosztályonként szervezzük.

Fábián Katalin, - Tevékenységközpontú óvodai pedagógiai programját adaptáltuk és aszerint szervezzük az óvodai élet mindennapjait. A program cél és feladatrendszerének középpontban a gyermek áll, a gyermeki tevékenységre épít és ezt az elvet a teljes nevelési folyamaton keresztül kezeli. Ebbe a programba építettük be az iskolára előkészítő tevékenységünk mellé a német nemzetiségi nyelvi nevelés, valamint a vallásos nevelés cél és feladatrendszerét.

Óvodapedagógusi kollektívánk nyitott, fogékony a korszerű pedagógiai, módszertani ismeretek iránt. Elvünk, hogy felelősséggel, odaadással neveljük a ránk bízott gyermekeket, tiszteletben tartjuk egyéniségüket, helyi adottságainkat, lehetőségeinket, a fenntartói útmutatásokat.

Igyekszünk olyan feltételeket teremteni, melyben a gyerekek jól és biztonságban érzik magukat. Azon munkálkodunk, hogy ők minden nap játékos keretek között tevékenykedjenek, ehhez biztosítjuk a családias, nyugodt, derűs légkört.

2. Bevezetés

A Kormány az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012-es (XII.17) Kormm. rendelet a következő 4. §-sal egészül ki:

„4. § (1) E rendeletnek az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról és az Arany János Programok megvalósítását szolgáló támogatás és ösztöndíjtámogatás rendjéről és feltételeiről szóló 204/2020. (V. 14.) Korm. rendelet módosításáról szóló /2025. (... ..) Korm. rendelet (a továbbiakban: Módr.1.) által

megállapított 1. mellékletének rendelkezéseit első alkalommal a 2025/2026. nevelési évben kell alkalmazni. Ezen hatánapig az óvoda az 1. melléklet 2025. március 30. napig hatályos szabályokat alkalmazza.

(2) Az óvoda e rendeletnek Módr.1. által megállapított 1. mellékletének rendelkezései alapján felülvizsgálja a helyi pedagógiai programot, és azt 2025. szeptember 1-jéig módosítja.

(3) Amennyiben egy intézmény a csoportszervezés átalakítását a 2025/2026. nevelési évben nem tudja bevezetni, indokolással ellátott egyedi halasztási kérelmet nyújthat be a köznevelésért felelős miniszterhez. A halasztási kérelemről hozott határozatában a köznevelésért felelős miniszter a Módr.1. által megállapított 1. melléklet IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI cím Az óvodai élet megszervezése alcíme 6. és 7. pontja alkalmazásának egy nevelési évvel történő elhalasztását engedélyezheti.”

A törvényben lévő alapidokumentumnak való megfelelés indokoltá tette a pedagógiai program módosítását, ezek 20/2012.EMMI rendelet (VIII.31), és a köznevelési törvény 2019.07.12.

Célunk, hogy az intézmény helyi sajátosságait, szokásait, hagyományait, egyéni arculatát megőrizzük és óvodapedagógusaink magasszintű tudását átadjuk gyermekeinknek.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülni kell. Az óvodai pedagógiai program elkészítésekor figyelembe kell venni az Alapprogramot, a Nemzetiségi óvodai nevelés irányelvét és a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét.

E program olyan irányelveket fogalmaz meg, melyek betartása az óvodánkban dolgozó minden alkalmazott számára kötelező érvényű.

3. A katolikus óvodai nevelés célja

- hogy a gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai differenciált nevelési folyamat eredményeként testileg, lelkileg, szociálisan és értelmileg is elérje az életkorának és képességeinek megfelelő legmagasabb szintet; nyitott, önálló, érdeklődő és kiegyensúlyozott gyermek legyen az óvodáskor végére.

Alapvető feladata: a 3-6éves gyermek életkori és egyéni sajátosságait figyelembe véve testi és lelki szükségének kielégítése.

Ezen belül:

- a hitre nevelés erősítése

a testi és lelki egészségük megőrzése, egészséges életmódra nevelés;

- a szocializációs képességek kialakítása, a gyermek érzelmi világának gazdagítása, érzelmi biztonság nyújtása, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés biztosítása
- anyanyelvi nevelés, az értelmi fejlesztés mely az önazonosság, a haza iránti tisztelet kialakulásában.

2.1 A hitre nevelés erősítése katolikus intézményünkben kiemelt szerepe van a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, szokásainak, akaratának fejlesztése megalapozása, fejlesztése. Különböző helyzetek, szituációk alkalmasak arra, hogy az „Igaz értékek felé” vezessük a ránk bízottakat, ezzel Jézus által tanított magatartást világítjuk meg számukra.

Célunk:

- a katolikus értékek erősítése és kiegészítése, valamint közvetítése a gyermek által a családban.
- a katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai élet során.
- az emberek másságát képesek legyenek elfogadni
- a Krisztustól tanult erények: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség fejlesztése:
- az egyházi év ünnepeinek valódi tartalommal történő megünneplése
- a teremtett világra való rácsodálkozás képességek kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem, óvás)

A hitre nevelés az egész napot átható folyamat, kiemelkedő a mindennapi csendes percek és az étkezések előtti és utáni áldások, valamint szentmiséken való részvétel, a pihenés előtti imák. Csendes percek, a délelőtt lezárásaként egy égő gyertyát körbeülve, elcsendesedve imával, fohással a mennyei Atya felé és egymás felé fordulunk. Erkölcsi tulajdonságok erősítése a Biblia Ó-és Újszövetségi történeteiből, melyek a 3-6 éves korú gyermekek életkori sajátosságainak megfelelnek.

A katolikus vallási életünk eszközei

- **az egyház**, ami nem más, mint Jézus követőinek közössége, akik együttesen teszik láthatóvá – építik fel – a testet, amelynek feje Krisztus. Különböző ajándékaik és a Szentlélek kegyelmei révén általuk folytatja a világban Isten megváltó működését Krisztus második eljöveteleig,

- **az egyházi év hagyományai**, amelyek a katolikus egyháznak az egymást követő generációk által kétezer év alatt megfogalmazott, a különböző korok által felvetett új szempontok szerint újra értelmezett és megőrzött tanítása és kialakított szimbólumrendszere,
- **a liturgia** Krisztus üdvözítő tetteinek (kereszthalálának és feltámadásának) megjelenítése az Egyház szertartásaiban,
- szentek tisztelete
- **szentmise**
 - megtanítjuk gyermekeinkkel a templomban való viselkedést
 - megismerik a szentmise menetét
 - bemutatjuk az imádság és a szolgálat egységét

4. Gyermekkép, óvodakép

23.2 3.1. Gyermekkép

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. Célunk, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek.

23.3 3.2. Óvodakép

Az óvodás korú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. A felekezeti, ill. az egyházi óvodai nevelésben szükséges, hogy az intézmény teljes szellemisége biztosítsa a hit megélésének lehetőségét a nevelési és tanulási folyamatokban.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzetiségi hagyományok átörökítését, a

nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

5. Az óvodai nevelés általános feladatai

- a. Az egészséges életmód alakítása,
- b. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- c. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

23.4

23.5 4.1. Az egészséges életmód alakítása

Az óvodai nevelésünk alapfeladata az óvodás gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. A gyermekeink már bizonyos ismeretekkel, tapasztalatokkal érkeznek óvodánkba. Ezekre alapozva, ezeket tovább erősítve vállaljuk, hogy kialakítjuk a testápolás, az öltözködés, táplálkozás, mozgás, pihenés, szokásrendszerét.

Meghatározónak tartjuk a megfelelő napirend kialakítását, mely elegendő időt kell, hogy biztosítson az egyes tevékenységekre, így tudjuk megteremteni a stressz mentes, kiegyensúlyozott, biztonságos, nyugodt és gyermekeink számára kiszámítható óvodai légkört.

Céljaink:

Az egészséges életmódra neveléssel, az egészséges életvitel igényének kialakítására törekszünk, melynek alapja a testi szükségletek, mozgásigény kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgásfejlődés elősegítése, testi, mentális fejlődéshez szükséges biztonságos környezet megteremtése.

Egészséges környezetben, biztosítjuk az egészséges életmódhoz szükséges feltételeket. Ezzel együtt azt valljuk, hogy e kettő terület kölcsönhatásban van egymással, egymásra épülnek, és egymást szorosan kiegészítik. Ezért létfontosságúnak tartjuk a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozását, kiemelten kezeljük a szülők ilyen irányú szemléletformálását.

Feladataink:

A testi, lelki, szellemi egység megvalósítása érdekében az egészséges életvitel igényének kialakítása és annak mindennapi gyakorlatának biztosítása.

- gyermekeink gondozása, testi-lelki szükségleteiknek kielégítése

- a harmonikus, összerendezett mozgásuk fejlődésének elősegítése, szabad levegőn való tartózkodás biztosítása
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása
- fejlődésükhöz szükséges egészséges, esztétikus, biztonságos környezet kialakítása, és annak megóvása
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, a különösen magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, ill. tejtermékek fogyasztásának ösztönzése a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása, belső igényné fejlesztése
- az életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz; az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához
- kulturált étkezési szokások kialakítása és gyakoroltatása
- korszerű, vitaminokban gazdag táplálkozás biztosítása, ha szükséges akár a szülők bevonásával
- nyugodt pihenés, alvás feltételeinek megteremtése
- higiéniai szokások, szabályok kialakítása, a gyermeki intimitás tiszteletben tartása
- rendszeres egészségügyi szűrések az óvoda gyermekorvosával, fogorvosával és védőnőjével egyeztetve
- a keresztény nevelés az egész embert szolgálja, amelynek alapja az egészség

Mindannyiunk érdeke, feladata és célja, hogy a ránk bízott gyermeket eljuttassuk ehhez az állapothoz. A megvalósításhoz vezető út lépéseit az óvodánkban teszik meg a gyermekeink úgy, hogy biztosítjuk egészséges fejlődésüket, egy tudatos egészségnevelő, egészségmegőrző munkával az intézmény és a család sokoldalú együtt működésének szorgalmazásával.

Gondozás:

- a testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele a gyermekeink testi komfortérzetének kielégítése, ami minden esetben a szereteten, a megbecsülésen, a türelmen, a megértésen, a segítségadáson alapulva tudjon megvalósulni
- ez az az időszak, amikor a családból hozott szokásokra építve igyekszünk a gyermekeinket az óvodánkhoz szoktatni
- a megértő viszony, a tapintatos elfogadás lehet csak a sikeres, és a zökkenőmentes óvodába lépés záloga
- valljuk, hogy a szokásrendszerek akkor alakulnak ki helyesen, ha minden felnőtt azonos módon gyakoroltatja azt a gyermekeinkkel
- a helyes életritmus kialakítását a gyermekeink életkori sajátosságainak és a gyermeki érés figyelembevételével, a családokkal együtt kívánjuk kialakítani
- az óvodába lépés időszaka meghatározza a gyermekeinkben kialakuló érzelmi kötődést az óvodánkhoz
- ennek a feladatnak a megvalósításához egy tiszta, rendes, esztétikus óvodai környezetet alakítottunk ki, ahol biztosítjuk az egyes tevékenységekhez szükséges feltételeket (táplálkozás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés, alvás)
- minden korosztálynál fontos a fogápolás szokásainak megalapozása. Ez mindennapi tevékenységük szerves része kell, hogy legyen
- a helyes öltözködési szokásokat a szülők bevonásával alakítjuk
- az önkiszolgáló feladatok elvégzése, az adott tevékenységek többszöri gyakorlását biztosítja számukra és ezáltal kialakul gyermekeinkben a helyes énkép, de ez mellett önállóságuk is folyamatosan fejlődik
- a mai közétkeztetés hiányosságait – gyümölcs – szülők segítségével pótoljuk, gyermekeink számára (heti egy alkalommal minden csoportban gyümölcsnap)
- napi háromszor étkeznek gyermekeink óvodánkban. Törekszünk arra, hogy nyugodt, kiegyensúlyozott higiénikus és esztétikus környezetet biztosítsunk számukra az étkezéseknél (textilterítő, szalvéta, gyermek evőeszközök, üveg és porcelánedények). Az asztali áldás, étkezés előtt és után mindennapos, német nyelven is
- szeretnénk rászoktatni gyermekeinket a bőséges ivóvíz fogyasztására, ezért jól látható helyen biztosítjuk számukra az ivóvizet
- a vallási, valamint egyéb okokból (vegetáriánus) eltérő étkezést igénylő családok étkezési szokásait tiszteletben tartjuk

- a gyermekeink egészséges fejlődésének alapfeltétele a megfelelő mennyiségű alvás, illetve pihenés. A csendes pihenőhöz szükséges ideális feltételeket minden alkalommal biztosítjuk: csend, nyugalom, mese, imádság, alvós játék, simogatás

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- **váljon szokássá a rendszeres önálló tisztálkodás, tisztálkodási eszközökre vigyázzanak.**
- **zsebkezdőjüket önállóan használják**
- **önállóan töltenek vizet a kancsóból**
- **esztétikusan terítenek, kulturáltan étkeznek. Biztonságosan használják az evőeszközöket.**
- **önállóan öltöznek, vetkőznek ruhájukat összehajtva a helyére teszik.**

Egészségvédelem, edzés

A gondozási, a testi nevelési és a mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegíti gyermekeink egészségének megóvását. Ezen kívül, még nagyobb hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok és szokások betartására (belső és külső környezetünk tisztántartása, portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szelektív hulladékgyűjtés, jó világítás, keverőfejes csaptelepek, fűvesítés, parkosítás az udvarokban, zöld növényzet a szobákban, megfelelő páratartalom, nyugtató hatású színharmónia).

- lényegesnek tartjuk a gyermekeinknél az anamnézis felvételét, hogy felderíthessük a ritkán előforduló az óvodánkba bekerülést nem feltétlenül akadályozó betegségeket, (allergia, asztmatikus tünetek, epilepszia, cukorbeteg, lázgörcs, hemofília, nyitott hátgerinc, koraszülött) azokat regisztrálhassuk, figyelemmel kísérhessük és elsajátíthassuk az alapvető tennivalókat
- az egészség megőrzéséhez, az edzettség fokozásához nélkülözhetetlen gyermekeink ellenálló képességének növelése a rendszeres szabad levegőn való tartózkodása
- gyermekeink testi épségének védelme és a baleset-megelőzés magába foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak folyamatos és tervszerű ellenőrzését, karbantartását, valamint a hibaforrások megszüntetését
- önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük gyermekeinket. Kihasználjuk a levegő, napfény, víz, hó együttes hatását gyermekeink testi edzettsége érdekében

- a jól kialakított udvarunkban olyan tárgyi környezetet hoztunk létre, amelyekben kedvezően tudnak fejlődni gyermekeink az egyéni különbségek figyelembevételével
- a szabadban töltött idő alatt fényvédő krémmel védjük gyermekeinket a nap káros hatásaitól. Nyáron erős UV sugárzásakor 11:00 és 15:00 óra között nem lehetnek kinn a szabadban, még árnyékos területen sem
- az óvoda védőnőjével, orvosával, gyógy-testnevelőjével készített éves munkaterv alapján tartjuk a kapcsolatot. Velük egyeztetve végezzük a gondozó, prevenciós és korrekciós testi és lelki nevelési feladatainkat
- gyermekeink rendszeresen szűrési vizsgálatokon vesznek részt – látás, hallás, fogászat – valamint, negyedévente, általános egészségügyi vizsgálatok is folynak

Feladataink

- optimális napirend kialakítása, a gyermekeink életkori sajátosságainak figyelembevételével
- az időkeretek (napirendben) rugalmas alkalmazása a mindennapokban
- a gyermekek levegőzésének biztosítása minden nap, mínusz 10 fokig
- nyugodt, kiegyensúlyozott légkör kialakítása a csoportban
- a gyermekek szükségleteinek kielégítése az egész nap folyamán (folyadék, mosdóhasználat)
- szokás és szabályrendszer közös kialakítása a családok bevonásával
- a kialakított szokás és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése, a gyermeki érés és fejlettség tekintetében
- a gyermekeinkben kialakuló önállósági törekvések támogatása
- a toalett használat intimitásának válaszfalakkal, függönyökkel történő biztosítása, folyamatos segítségadás
- a gyermekek helyes kézmosásra, kéztörölkésre szoktatása
- a gyermekek tisztaság és ápoltság iránti igényének alakítása
- a fogmosás technikájának megismertetése, mindennapos gyakoroltatása, segítségadás szükség esetén
- a kulturált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása, (kanál, villa, kés használata, csukott szájjal étkezés, szalvéta használat, csendes beszélgetés)
- a szülők meggyőzésével a szénsavas, édes italok és ételek mellőzése, kiiktatása a gyermeki étrendből

- lefekvéskor mesélés, imádkozás, majd az óvodapedagógus testközei jelenlétével, simogatásával, az otthonról hozott alvós játékkal a gyermek nyugalmi állapotának támogatása
- a gyermekekkel évente egyszer tűzriadó próba beiktatása, menekülés gyakorlása
- lázas, hasmenéses, hányós gyermek elkülönítése, szüleinek értesítése, felügyeletéről való gondoskodás
- speciális prevenciók, korrekciós testi és lelki feladatok ellátásához szakemberek bevonás (orvos, védőnő)
- a gyermekek környezetében csak annyi vegyi anyag, tisztítószer alkalmazása, amennyi feltétlenül szüksége

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- **az egészséges testi és szellemi fejlődéshez a napi ritmus biztosítása**
- **válják a gyermek szükségletévé a gyümölcs és zöldség fogyasztás**

23.6 4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönözze és legyen hatással a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

A gyermekeink egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatását az óvodai közösségen belül akkor tudjuk megvalósítani, ha az együttéléshez szükséges erkölcsi normákat és tulajdonságokat gyermekeink folyamatosan gyakorolhatják. Ezek alapozzák meg későbbiekben a kooperatív megoldásokra ösztönző páros, illetve kiscsoportos tevékenységeket.

- minden gyermek számára meghatározó a gyermek és az óvodapedagógus kapcsolat és annak minősége
- fontosnak tartjuk az óvodapedagógus – gyerek, és a gyerek – dajka kapcsolatában a pozitív érzelmi töltést, mert csak így tudjuk biztosítani azt, hogy már óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék gyermekeinket
- az óvodánk valamennyi munkatársa különös szeretettel, odafigyeléssel forduljon a gyermekeink felé. Kommunikációjuk, bánásmódjuk, viselkedésük és megjelenésük modell értékű gyermekeink számára

- óvodai nevelésünk erősen támaszkodik a családi nevelésre, a család és az óvoda szoros együttműködésére. Minden esetben figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait
- programunkban fontosnak tartjuk, hogy gyermekeinkről a korai, óvodáskort megelőző életkorából is ismereteket szerezzünk. Ennek egyik eszköze személyiséglap, és az óvodapedagógus-szülő találkozója

Céljaink

- olyan erkölcsi, akarati tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése, szokás és normarendszerének megalapozása amelyhez az óvodapedagógus és a dajka példaadása és munkája nélkülözhetetlen
- képesek legyenek a jót és a rosszat, a helyes és helytelen cselekedeteket megkülönböztetni
- speciális prevenciós, korrekciós testi és lelki feladatok ellátásához szakemberek bevonása (orvos, védőnő)
- a különbözőségek elfogadására, és azok tiszteletére nevelés
- társaikhoz, szüleikhez, nevelőikhez fűződő viszonyukat a figyelmesség, a türelem és a segítőkészség jellemezze
- a családi, intézményi, - gyerek, pedagógus – plébániai közösség erősítése a Krisztusi értékekben
- a különböző szintű közösségek létrejöttének segítése
- az igazságosság szeretetére, a becsületességre nevelés
- a szülők, nagyszülők, pedagógus és nem pedagógus munkatársak tiszteletére nevelés
- a szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, az önazonosság megőrzésével, valamint ezek átörökítésének biztosítása
- a gyermeki figyelem ráirányítása a természeti és emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, annak tiszteletére és megbecsülésére nevelés
- nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, sajátos nevelési igényű, halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt gyermekeink esetében egyéni fejlesztés elindítása, ha szükséges megfelelő szakemberek bevonásával
- segítjük a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását és teret adunk önkifejező törekvéseinek

- a nemzeti identitástudat, a keresztény értékek a hazaszeretet a szülőföldhöz és családhoz való kötődés
- a kiemelt képességű gyerekek igényeinek figyelembevételével a tehetség kibontakoztatása

Feladataink

- törekszünk a nyugodt kiegyensúlyozott, biztonságot árasztó légkör kialakítására, a jó szokás- és normarendszer megalapozására
- a csoportszobák berendezésekor a hangulatos, esztétikus, gyermekbarát, környezettudatos szemléletet alkalmazzuk
- szeretetteljes, empátiát sugárzó, odafigyelő, „anyapótló” magatartást követünk
- a szeretet szigorával nevelünk
- kialakítjuk a környezetvédelmi viselkedési és magatartási formákat
- gyermekeinket az élet és az élővilág szeretetére neveljük
- megismertetjük gyermekeinkkel az udvariassági beszédformákat mindkét nyelven
- támogatjuk a gyermekeink önálló véleményalkotását, és döntéshozatalainak fejlődését
- segítjük a társas kapcsolatok formálását, az összetartozás élményének mélyítését, a „mi” tudat kialakításában
 - tudjanak örülni mások örömeinek
- kialakítjuk gyermekeinkben a konfliktushelyzet békés megoldására való törekvést, ezzel erősítjük az önfegyelmüket, az udvariassági szabályok elsajátítását
 - a hibát, a rossz cselekedetet marasztaljuk el, nem a kisgyermeket
 - óvodánkban tilos a testi fenyítés és megszegényítés
 - kerüljük a tárgyi jutalmazást
- támogatjuk a tehetséges gyermekeink kibontakozását
- egyénre szabott fejlesztési terveket készítünk, és ezek segítségével fejlesztjük a BTM, halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekeinket

- a családok bevonásával ünnepeljük közösen az egyházi ünnepeinket. A világi ünnepek megélését a katolikus iskolával közösen éljük meg
- törekszünk a családokkal való jó, és eredményes együttműködésre
- megszervezzük a szülők folyamatos tájékoztatásának lehetőségeit – szülői értekezletet évente legalább 2-szer tartunk
- a befogadás idején legalább 1 héten keresztül mindkét óvodapedagógus egész nap a csoportjában tevékenykedik

Keresztényi erkölcs

A keresztény nevelésünk szoros kapcsolatban, komplex módon van jelen a nevelésünk valamennyi területével.

A katolikus nevelésünk alapja a közösség, ezt áthatja a közösségfejlesztő pedagógia.

Nevelő munkánkat jellemzi az odafigyelés, a meghallgatás, a saját érzések elmondása, a mások érzésének meghallgatása, annak elfogadása, azért, hogy a gyermekeink örömteli optimizmusa fejlődhessen.

Ezen belül:

- az igazság szeretetére nevelés
- a felelősségtudatra nevelés
- egyházi ünnepeink megélésére nevelés
- munkára nevelés
- önfegyelemre nevelés
- szociális érzékenységre nevelés

A sok közös élmény erősíti, fejleszti gyerekeink az akarati tulajdonságait, kitartásukat, a másokhoz való alkalmazkodási képességüket (kirándulások, séták, színház, mozi, szentmisék, liturgiák).

Az óvodánk közösségi életének tartalmát – közös rendezvények, nyílt napok – a különféle játékkal párhuzamos és egyéb tevékenységeinket és az ezeket kísérő élményeket ápoljuk.

Fontos számunkra:

- a kialakult közösségek megerősítése
 - a személyes kapcsolatok kiépülésének segítése
 - az intézmények és plébániák közötti hatékony együttműködés erősítése
 - a közösségi érzés és tudat fejlesztése a keresztényi értékek mentén
- mindennapjainkat úgy tervezzük, szervezzük meg, hogy azok fokozzák a közösségbe tartozás érzését
- tapasztalatot szereznek a gyermekeink arról, hogy a felnőttek milyen gondos szeretettel és tisztelettel óvják a teremtett világot

módjukban van ellesni a kulturált ember magatartását, az élet, a környezet, az élővilág védelméről, és annak megbecsüléséről

- minden esetben minden felnőtt magatartása például szolgál gyermekeink személyiség fejlődésében, ahol megtanulják a különbözőség elfogadását. Felelősek vagyunk azért, hogy ebben segítségükre legyünk
- a hátrányos helyzetű környezetben nevelkedő gyermekeinknél a családdal való szoros kapcsolattartást kiemelten kezeljük

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- **gyermekek ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, ezt meg is fogalmazzák.**
- **igényükké válik a szabályok betartása, megszegésükre egymást figyelmeztetik.**
- **Kérés nélkül is segítenek egymásnak**
- **Érdeklődőek társaik, barátaik iránt, Szeretettel fogadják a vendégeket.**
- **Szívesen dolgoznak a közösségért.**
- **Értékelik saját tetteiket.**
- **Igyekeznek legyőzni az akadályokat.**
- **Szociálisan érettek az iskolába lépéshez**

23.7 4.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Fontosnak tartjuk az anyanyelvi kultúra (hagyományainak, legfontosabb szerzőinek és műveik) széleskörű megismertetését és a köznapi életben való kiművelt, tudatos használatát.

Az óvodai nevelés országos alapprogramja az anyanyelvi, az értelmi fejlesztést és nevelést az óvodai nevelés általános feladataként rögzíti. Az értelmi fejlesztés változatos tevékenységeken keresztül valósul meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és a kommunikáció alakulásával, fejlődésével.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Ezt úgy tudjuk hatékonyan végezni, ha kialakítjuk és biztosítjuk azt a beszélő környezetet, amelyben a helyes mintaadás és szabálykövetés (a javítás elkerülésével), az egész nevelésünkben érvényesül.

A gyermekeink beszéd- és kommunikációs képességei elsősorban a család szocializációjától függnnek. Ezek teremthetnek előnyös, de hátrányos helyzetet is a gyermekeink számára.

Céljaink

- a gyermekeink spontán érdeklődésükre, kíváncsiságukra építve szerezzenek tapasztalatot az őket körülvevő világról
- ismereteiknek rendszerezése és célirányos fejlesztése, bővítése
- a beszédkedv felkeltése és fenntartása
- a beszédhallás és szövegértés fejlesztése
- egymás közötti kapcsolatfelvétel segítése, támogatása, a verbális és nonverbális eszköztár kialakításával
- kognitív képességeik fejlesztése
- egyre pontosabb és valóság hűbb észlelés
- figyelem-összpontosításra való képesség
- reprodukív emlékezet
- problémamegoldó és kreatív gondolkodás
- alkotó fogalmi gondolkodás

Feladataink

- megteremtjük a biztonságos, elfogadó és szeretetteljes légkört, amelyben a gyermekeink bátran elmondhatják gondolataikat, érzéseiket
- alkalmat teremtünk a mindennapi beszélgetésekre – csendes percek, beszélgető körök, spontán és irányított beszédhelyzetek
- bátorítjuk gyermekeinket a kommunikációra, fejlesztjük metakommunikációjukat
- kialakítjuk a beszélő és meghallgatni tudó környezetet
- arra neveljük őket, hogy a tapasztalataikat, élményeiket bátran megfogalmazzák és elmondják
- ösztönözzük őket a gyermeki kérdések megfogalmazására a bátor válaszadásra
- előtérbe helyezzük a mindennapi élő szóval történő mesélést, kiemelten a magyar népmeséket
- változatos tevékenységeket szervezünk, melyekben a gyerekek értelmi képességeit hatékonyan tudjuk fejleszteni (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- biztosítjuk a gyermekek számára minél több érzékszervre ható tapasztalatszerzést, megfigyelési lehetőségeket, ezzel bővítve szókincsét
- feladatmegoldó képességeiket koruknak megfelelően fejlesztjük
- tudatosan tervezzük és szervezzük a gyermekeink spontán szerzett tapasztalatainak és ismereteinek bővítésére szolgáló lehetőségeket
- kommunikációs helyzeteket teremtünk, ahol a gyermekeink beszédkedvének fenntartását biztosítani tudjuk
- kiemelt helyen kezeljük gyermekeink szókincsének bővítését
- lehetőséget biztosítunk gyermekeink számára arra, hogy a világról, a környezetükről szerzett ismereteiket, - melyeket elsősorban érzékszerveik segítségével szereznek – megfogalmazzhassák

- segítjük azokat a gyermekeket, akiknél nem tapasztalható a belső szükségletből fakadó érdeklődés, nem fejtenek ki alkotó tevékenységet, nem kezdeményezők
- a családdal összhangban alakítjuk ki az egyes gyermekekhez igazodó módszereket
- fontosnak tartjuk a beszédkedv fenntartását, a gyermekek meghallgatását, a kérdéseikre adott választ
- törekszünk a verbális, vizuális memóriájuk és figyelmük tartósságának növelésére
- megalapozzuk az egyéni fejlődési ütemnek megfelelően az ismereteiket, jártasságaikat, készségeiket
- a kommunikációs képességeiben gyengén fejlődő gyermekeket szükség esetén logopédiai, pszichológiai szakemberhez irányítjuk

Az óvodapedagógus sajátos fejlesztési feladatai

- a potenciális tanulási zavarok megelőzése és kiszűrése
- a tanulási képességet meghatározó funkciók fejlesztése
- a mozgás, finommotorika célzott fejlesztésén keresztül a testséma, lateritás, testdimenzió, térpercepció alakulásának befolyásolása
- a részképesség gyengeséggel küzdő gyermekek egyéni segítése, együttműködés a szakemberekkel
- ha az óvodapedagógus azt tapasztalja, hogy a gyermek bizonyos funkcióban, képességben lemaradt vagy tartósan stagnál, a nevelési tanácsadóban vizsgálatra kell irányítani a gyermeket

Várható eredmény óvodáskor végére:

- **kialakul a szándékos figyelem, szereti a gondolkodást igénylő feladatokat**
- **elemi ismeretekkel bír önmagáról és környezetéről,**
- **a fogalmi gondolkodás már kialakulóban van,**
- **képes gondolatait nyelvtanilag helyes mondatokban megfogalmazni, kifejezni, tisztán ejti a hangzókat, végig tudja hallgatni mások beszédét, és megérti azt, kialakul kudarctűrő képessége**

23.8

24 5. Sajátos nevelési feladataink – az iskola potenciális tanulási zavarok megelőzésére

Fejlesztésünk alapja a prevenció és korrekció, melyeket elsősorban a mozgásra alapozzuk. A mozgásos tapasztalatokból erednek az értelmi műveletek – egyben az önmagukról kialakított testséma, a testdimenziók, a térpercepciók alakulása is. A 3-7-(8) éves gyerekek legalapvetőbb, legtermészetesebb megnyilvánulási formája a szabad mozgás és a játék.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

A 2012. évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról megállapítja a kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanulók csoportjait:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

A sajátos nevelési igényű gyermek (SNI):

Intézményünk integrál tanulási nehézségekkel küzdő, és a sajátos nevelési igényű gyermekeket. Kiemelt feladatunknak tekintjük az óvodai életébe való integrálásukat. A hatályos jogszabály értelmében sajátos nevelési igényű gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján *mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral)* küzd. Óvodánk, az Alapító Okiratában megjelölt beszéd fogyatékos és egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekeket integrál. A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai

ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani. A szakértői véleményben javaslatot tehetnek a gyermek különleges ellátására:

- a fejlesztő, rehabilitációs célú foglalkoztatásokra
- javasolt heti óraszám, forma, az ellátó pedagógus szakképzettségére vonatkozó javaslat
- módszertani, pedagógiai javaslatokra
- javaslatok a szülők számára
- részletes fejlesztési területek kijelölése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrációját a következő feltételek biztosítják intézményünkben:

Személyi feltételek:

- Az intézmény dolgozóinak részéről több figyelem, nyitottság, elfogadás, a szakmai megújulás igénye. A nevelés-oktatási folyamatban differenciálás, egyénre szabott feladatok készítése.
- Speciális szaktudással rendelkező szakember bevonása a nevelő-oktató tevékenységbe.

Tárgyi feltételek:

Fogyatékoság típusának megfelelő fejlesztő eszközök az intézményben rendelkezésre állnak. Mindennapos tevékenységek kivitelezését segítő eszközök, az önkiszolgálást (öltözés, vetkőzés, -étkezés -tisztálkodás) segítő eszközök, a szabadidős tevékenységeket segítő eszközök (elsősorban a játék és sport területén) mind a gyermekek fejlődését szolgálják. Óvodánk rendelkezik fejlesztő szobával is, ahol a rehabilitációs foglalkozásokat illetve torna szobával, ahol a mozgásfejlesztést tudjuk biztosítani.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve alapján szervezzük meg. Intézményünk olyan elfogadó környezet kialakítására törekszik, ami az SNI-s gyermekek másságát elfogadja, a sajátos értelmi és személyiség állapotukhoz igazodó nevelést, oktatást helyezi előtérbe.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése:

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan teammunkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A nevelés, a fejlesztés feltételeit a köznevelési törvény és az ahhoz kapcsolódó jogszabályok határozzák meg. Az általánosan kötelező feltételeket a jogszabályok több területen módosítják, illetve kiegészítik olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani, és hozzáférhetővé kell tenni.

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia, amely kiegészül a társszakmák - pszichológiai, orvosi - terápiás együttműködésével. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékosságának, pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, konduktor-tanító, terapeuta, pszichológus, orvos együttműködése szükséges.

A foglalkozások elsődleges célkitűzése az éretlen vagy gyenge képességterületek fejlesztése, a hiányzó képességek kialakítása. A fejlesztő foglalkozások nemcsak az egyes részterületek fejlesztését, hanem a gyermek teljes személyiségét célozzák meg, a személyiség egészére hat. Elősegítik a reális önértékelés, a pozitív énkép kialakulását. A gyógypedagógus egyéni fejlesztési tervet készít, egyfajta útmutatót, amely segítség a pedagógus számára, azonban időszakonként, a gyermek fejlődésével párhuzamosan, folyamatosan átdolgoz. A sikeres fejlesztés alapja a bizalom gyermek és gyógypedagógus között, illetve elengedhetetlen a folyamatos kapcsolattartás a szülővel.

A fejlesztés célja:

A fejlődésmenetében elmaradást mutató funkciók fejlesztése és lehetőség szerinti korrigálása. A készségek és képességek kibontakoztatásával törekvés arra, hogy a gyermek, olyan harmonikus személyiséggé váljon, aki a társadalom értékes tagjává válik. Az egyéni fejlesztés egymásra épülő, segítő, szakszerű pedagógiai folyamatban, a gyermek és a gyógypedagógus között összhang kialakításával, a szülőkkel együttműködve valósulhat meg.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők:

- a) A fogyatékoság típusa, súlyossága.
- b) A fogyatékoság kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje,
- c) korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete
- d) A gyermek
 - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
 - képességei, kialakult készségei,
 - kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
 - családi háttere.

Mind ezek alapján a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- a) A sérülésspecifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;
- b) az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása;
- c) az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;
- d) a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;
- e) annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;

f) rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;

g) az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával.

Ütemterv az SNI tanulók egyéni és kiscsoportos fejlesztéshez:

- Szeptember: bemeneti mérések felvétele, elemzése; egyéni fejlesztési tervek féléves kidolgozása és folyamatos módosítása a kijelölt fejlesztési területek negyedévenkénti felülvizsgálata mellett.
- Szeptembertől május végéig: egyéni és csoportos rehabilitációs/rehabilitációs foglalkozások tartása, dokumentálása.
- Január: a gyermekek féléves értékelése
- Szülők tájékoztatása, fogadóórák tartása (az óvoda éves munkatervében meghatározott időpontjaiban)
- Június: értékelések, kimeneti mérés, kontrollvizsgálati kérelmek, statisztikák elkészítése, tájékoztatás a szülők felé.

Az integrált nevelésében-oktatásában részt vevő gyógypedagógus feladatspecifikációja:

- bemeneti mérések végzése
- a gyermek megfigyelése az óvodapedagógus (tanító, szaktanár) kérésére, javaslat további vizsgálatokra
- a pedagógusok felkészítése a sajátos nevelési igényű gyermek fogadására
- segíti a pedagógiai diagnózis értékelését
- javaslatot tesz a fogyatékoság, illetve a sérülés típusához, a gyermek egyéni igényeinek megfelelő környezet kialakításához
- együttműködik az óvodapedagógusokkal
- módszertani segítségnyújtás

- segítségnyújtás a speciális eszközök és módszerek kiválasztásához és alkalmazásához
- figyelemmel kíséri a gyermekek haladását, részt vesz az értékelésben
- terápiás, fejlesztő tevékenységet végez a gyermekekkel való közvetlen foglalkozásokon egyéni fejlesztési terv alapján, támaszkodva az ép funkciókra
- statisztikák készítése
- vizsgálati kérelmek készítése
- adminisztratív munkák vezetése: külív/belív/ fejlesztési terv/értékelés
- kapcsolattartás intézményen belül és intézményen kívül

Óvodánk a következő sajátos nevelési igényű gyermekeket integrálja:

1. Beszéd fogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok
2. A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A) Beszéd fogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban

Beszéd fogyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség), a beszéd szerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszéd szervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján. A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tegyük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is.

Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában. A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

B) A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású - az ismeretsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő - részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex - gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi - szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. § 3. értelmezése alapján *„beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. ”* A beilleszkedési, tanulási, magatartási zavart a nevelési tanácsadó állapítja meg. Szakvéleményében megjelöli a fejlesztendő területeket is.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek sikeres integrációját az alábbi pedagógiai tevékenységekkel kívánjuk elérni:

A tanulás folyamatában feladatunknak tartjuk:

- felmérjük, kik azok a gyerekek, akiknek különleges bánásmódra lehet szükségük
- pedagógusi munkánkban olyan egyénre szabott módszereket alkalmazunk, amelyek segítik ezen gyerekek beilleszkedését a közösségbe
- egységes nevelési elveket alkalmazunk
- az óvodapedagógusok együttműködnek a gyógypedagógus kollégával, ha szükségét látjuk külső szakemberrel, pszichológussal
- támogatjuk a pozitív énkép kialakulását dicsérettel, biztatással
- BTMN-s gyermekek a pedagógusok által tartott egyéni és kiscsoportos felzárkóztatásban, differenciálásban, illetve gyógypedagógus által vezetett fejlesztésben részesülnek

- a tevékenységek, foglalkozások során pedagógusaink beépítik a szakvélemények pedagógiai javaslatait, szem előtt tartják a gyermekek sajátosságait, nagyobb mértékben differenciálnak
- a gyerekek családjával folyamatosan együttműködünk, egyéni fogadóórák keretében is
- értékelésük fejlesztő jellegű, mindenkor a gyermek egyéni haladásához, az önmagához mért fejlődés mértékét szem előtt tartó eljárás
- a megfelelő tanulási környezet megteremtésével biztosítjuk a gyermekek nevelési-
oktatási folyamatban való sikeres részvételt, a képességstruktúrához igazodó oktatás –
nevelés folyamatában.

A tehetség kibontakozás

Az alapja a szabadság és a kultúra (környezet), amely a gyermeket körül veszi. Szabadság alatt a mindennapok nyújtotta gazdag lehetőségét értjük, kultúra alatt pedig szűkebb és tágabb értelemben vett környezetet, a családot és az óvodát.

Céljaink

- a kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése (megelőzzük a tehetségigérek elkallódását, felismerjük az alulteljesítő gyermekekben a bujkáló kiváló képességeket)
- a kiválóan kreatív tehetségigéretes gyermekek további gondozása gazdagító program keretében
- a gondozás módszere: kiscsoportos kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” foglalkozások kiemelten projekt módszer segítségével

Feladataink

- felismerni a kreatív gyermekeket
- ösztönözni, motiválni kreativitásukat
- kielégíteni szükségleteiket: megismerési, elfogadási, alkotási, biztonsági
- önmagára taláztatás, hogy megbirkózzon a feladatok sokszínűségével
- elkallódás elhárítása

- harmonikus fejlesztés
- segíteni őket a különböző helyzetekben
- az általános kreatív nevelés eszközeivel segíteni fejlődésüket

A tehetséggyanús gyermekek kiválasztásának csak akkor van értelme, ha fejlesztésüket alapos tervezőmunka után megszervezzük és vállaljuk. Első lépésként olyan speciális célokat tekintettünk át és fogalmaztunk meg, melyeknek meg kell valósulni a fejlesztés során, hogy sikeresek legyünk.

6. Az óvodai élet megszervezésnek elvei

6.1. Park Utcai Katolikus Óvoda személyi feltételei

A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, az óvodai nevelés kulcsszereplője pedig az óvodapedagógus.

A felekezeti, ill. egyházi óvodák munkatársai számára meghatározó a lelkiesség szerinti bánásmód, nevelés- és műveltségtartalom biztosítása.

A nemzetiségekhez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak az a feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját és anyanyelvét.

Az óvodapedagógusok szakmai felkészültsége jó, ismereteinket folyamatosan bővítjük, szakmai továbbképzéseken és önképzéssel.

Különösen szép eredményeket érünk el a német nyelvi nevelés terén. A TÁMOP 3.1.4. pályázaton belül német nemzetiségi innovációs programot írtunk, azt továbbfejlesztettük a kompetencia elemekkel. A tartalmas segédanyagot, mely tartalmazza a német nyelvi nevelés jó gyakorlatát is, szívesen ajánljuk német nemzetiségi, illetve kétnyelvű óvodák számára. Ezen dokumentum közreadását tervezzük.

Részt vettünk a Magyarországi német nemzetiségi óvodák sajátos óvodai koncepcióinak kidolgozásában is. Folyamatosan kutatjuk és gyűjtjük a népi játékokat, szokásokat és hagyományokat, ezeket beépítjük az óvodai élet mindennapjaiba.

Feladatunk a hitélet megalapozásának gyakorlása, a keresztény erkölcsi értékek elmélyítése.

Vallási munkaközösség létrehozása, mind a gyermeki, mind pedig a munkatársi közösség lelki fejlődése érdekében.

Folyamatosan arra törekszünk, hogy az élményekben gazdag mindennapok megteremtésével olyan gyermekeket neveljünk, akiket együttérzés, egymásra figyelés, segítőkészség, egymás elfogadása, a másik iránti tisztelet, felebaráti szeretet, keresztény erények, megbocsátás jellemez.

A gyermekek tapasztalataira, élményvilágára építünk, a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítására és fejlesztésére törekszünk.

A keresztény családi nevelés folytatásaként a keresztény értékeket megalapozzuk és erősítjük.

• **Óvodai nevelésünk kulcsszereplői**

Az óvoda főállású alkalmazottainak száma	15 fő
Főiskolai végzettségű óvodapedagógus	9 fő
Pedagógiai munkát segítő dajka	4 fő
Pedagógiai asszisztens	1 fő
Óvoda titkár	1 fő
Óvodai konyhás	0 fő

A dajka munkatársak valamennyien szakirányú képzettséggel rendelkeznek. Pedagógiai programunk megvalósításában fontos szerep hárul rájuk is.

A köznevelési törvénynek megfelelő végzettséggel rendelkezik valamennyi alkalmazott.

Nevelőmunkánk kulcsszereplői az óvodapedagógusok, ezért jelenlétük az egész nap folyamán (nyitástól-zárásig) állandó és folyamatos.

• **Végzettségeink**

Német nemzetiségi óvodapedagógus végzettség	8 fő
---	------

Logopédiai ellátást szakemberrel oldjuk meg, aki heti egy alkalommal 4 órában foglalkozik gyermekeinkkel.

6.2. Az óvoda tárgyi feltétele

Óvodánk 1972-ben épült, lakótelepi környezetben helyezkedik el. 4 csoportos 112 férőhelyes. Az óvoda épületét, udvarát, berendezéseit úgy alakítottuk ki, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen a változó testméreteknek és biztosítsa a gyermekek egészségének megőrzését, fejlődését. Az óvodai élet színtereit otthonossá, barátságossá, játékra motiválóvá alakítjuk a gyermekek számára, amelyeket a gyermekek adott szükségletük és tevékenységük szerint vehetnek igénybe.

Az óvodánk alapterülete:

Beépített: 1141 m²

Udvar: 2400 m²

• Helyiségeink

Helyiségeink megnevezése	Előírás	Tényleges állapot
Csoportszoba	4	4
Tornaszoba	1	1
Játszóudvar	1	1
Óvodavezetői iroda	1	1
Nevelőtestületi szoba	1	1
Szülői tárgyaló	1	0
Orvosi szoba	1	0
Gyermekmosdó, WC	4	4
Felnőtt öltöző	1	2
Melegítő konyha	1	1
Felnőtt étkező	1	0
Felnőtt mosdó, WC	1	1
Felnőtt zuhanyzó	1	2
Mozgássérült mosdó, WC	1	1
Ételhulladék tároló	1	A konyhában elkülönítetten.
Raktár	1	1

Mosó, vasaló és szárító helyiség	1	1
Logopédiai foglalkoztató	1	0
Gyermeköltöző	4	4
Gyermekelkülönítő	1	0

Óvoda épületünk felújítása az előző fenntartó által megtörtént. Így a mai kornak és a kihívásoknak megfelelő környezetben nevelhetjük a ránk bízott gyermekeket. Bútorzatunk megfelelő, folyamatosan arra törekszünk, hogy a lehetőségeinkhez mérten az eszköznormában előírtakat beszerezzük. Játékállományunkat (fejlesztő játékok, mozgást segítő játékok, udvari fajtárszó stb.) folyamatosan bővítjük.

6.3. Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai élet időbeni keretei

Óvodánkban a nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott pedagógiai program alapján történhet, és a gyermekeink neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. Az óvoda teljes nyitvatartása alatt a gyermekeinkkel való foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus kell, hogy irányítsa.

A gyermek egészséges , a tevékenységekben megnyílvánuló fejlődéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket.A jó napirend jellemzője, hogy folyamatos és rugalmas, s igazodik a gyermek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Az óvodai élet szervezésében kiemelt feladat a gondozás-az óvodapedagógus ebben a folyamatban nevel, építi a kapcsolatát a gyermekekkel , segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a nevelést segítő munkatársakkal.

Az óvodánkba felvett gyerekek csoportokba való beosztásáról az óvodavezető dönt, az óvodapedagógusok véleményének kikérése után.

Tekintettel arra, hogy óvodánkban 4 homogén csoport működik, figyelünk a nemek egészséges arányára, továbbá a szülők szakmailag is indokolt igényének kielégítésére.

Az életkori jellemzők ismeretében és az egyéni eltérésekre építve az óvodapedagógus döntésétől függ (a szabad játékot kivéve) a felajánlott tevékenységek szervezése. A gyermekek a tevékenységbe változatos szervezeti formai keretek között kapcsolódhatnak be.

Óvodapedagógusaink az egyes tevékenységek szervezésénél előnybe részesítik az egyéni és mikro - csoportos foglalkoztatási formát. Ezen keretekben látjuk biztosítottnak az életkori és egyéni sajátosságoknak figyelembe vételét, az egyéni fejlesztést és a differenciált irányítást.

A mindennapi munkában az óvodapedagógus a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú – 5’ - 35 perces – mikro csoportos foglalkozásokat tervez és szervez. Az óvodai élet során törekszünk a személyes interakciók, élőlészavas mese és közösségi játékelmény biztosítására.

Ezen tevékenységek tervezésénél és szervezésénél elvárás, hogy az iskolakészült, nagycsoportos gyerekek képesek legyenek a tevékenységek teljes időtartama alatt is részt venni.

Mindennapi munkánk szervezésében továbbá kiemelt szerepet szánunk a gondozásnak, hiszen ennek folyamatában az óvodapedagógus és a dajka összhangban nevel, építi kapcsolatát a gyermekkel, segíti önállóságuk fejlődését.

Gyermekeink három, illetve négy nevelési évet töltenek az óvodánkban. Az Nkt. 45. § (2) bekezdése értelmében a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A törvényes képviselő, vagyis a szülő vagy gyám kérelmére az Oktatási Hivatal döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt.

Óvodánk az egyik kezdeményezője annak, hogy a néphagyományőrző, értékteremtő munkát újraéleszti és megteremti a megfelelő egyensúlyt a család és az intézményes nevelés között.

- Hogyan nevelhet az óvodánk jóra való gyermekeket?
 - az óvodapedagógusaink nem világmegváltók, mégis sokat tehetnek a tisztességes, kiegyensúlyozott, értékeket becsülő emberek neveléséért
 - az ünnepek, szokások keretét adják munkánknak, meghatározzák mindennapjaink tartalmát, tevékenységeit. Mindenki életében fontosak az ünnepek, a gyermekkorra pedig ez fokozottan érvényes
 - a katolikus óvodánk feladata, hogy megtanítsuk a gyermekeket (és rajtuk keresztül a szülőket) a lélekből fakadó ünnepekre, megemlékezésekre, a hagyományok megteremtésére
 - törekszünk arra, hogy a gyermekeinket életkoruknak megfelelő szinten tanítsuk meg az ünnepek tartalmára (történelmi múlt, bibliai történetek, szentek élete) és minél emlékezetesebbé tegyük ezeket

- a jeles napok, ünnepek kiemelkedő szerepet kapnak óvodai életünkben: örömet, boldogságot, vidámságot hoznak a mindennapokba
- minden eseményt egy hosszabb előkészület vezet be, mely biztosítja az érzelmi ráhangolódást
- a jeles nap a népszokásban fontos nap, a nép évezredes hagyományvilága beleolvad az egyházi ünnepekbe
- maga az ünnep külsőségeivel együtt sem lehet erőltetett, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttlét
- lehetőség szerint a szülőket is bevonjuk az ünnepi előkészületekbe. A nemzeti, nemzetiségi és egyházi ünnepeket a korosztályoknak megfelelő tartalommal és külsőségekkel jelenítjük meg
- hiszünk abban, hogy a tudatos, tervszerű ráhatással kialakulhat, a tisztelet a múlt értékei iránt, és az átélt élmények egy életen át végig kísérhetik gyermekeinket
-

Az óvoda hagyományai, ünnepei időkeretben

Hónap	Időpont	Esemény
Október	10-22.	„ Dió projekt”
	26	Papírgyűjtés.
	28.	Őszi nagytakarítás az óvoda udvarában szülők bevonásával.
November	11.	Szent Márton napi rendezvény- a környező lakosság bevonásával
	19.	Szent Erzsébet napja- Rózsa ültetés az előkertben, kenyér sütés csoportok megajándékozzák egymást
December	06.	Mikulás várás-Bensheimi vendégek fogadása Óvónők bábjátéka, a gyerekek lelkesen dalolnak, verselnek.
	13.	Luca napkor búzát vetünk minden csoportban.
	19. 20.	Karácsonyi készülődés, ajándék készítés. Együtt lenni jó-szülőkkel játék délután Betlehemes játékkal lepnek meg a középsőcsoportosok.

Január Február	26.-30.	Nemzetiségi hét-Németház megtekintése ,mesterségekkel való ismerkedés, feladatok megoldása, sváb ételekkel való ismerkedés Farsangi készülődés. Busójárás- Búsócsoportok fogadása Zenés irodalmi műsorral indul, a jelmezes álarcosbál. Bálunk napja minden évben azonos, a Mohácsi Busójárás farsang temetésének napja.
Március	19.	Tavaszi séták, kirándulások, az éledő természet megfigyelése. Apák napja-egy délután az apával
Április		Húsvéti készülődés. Tojásfestő, barkácsolás napok a csoportban a szülők részvételével. Húsvéti locsolkodás. Papírgyűjtés.
Május		
	3.-15.	Anyák napi köszöntők Csoportonként történik, érzelmileg leginkább az előkészületek aktivizálják a gyermekeket. Mindenki igyekszik a legszebb ajándékokat készíteni, és legpontosabban elsajátítani az Anyák napi műsor dalait, verseit. Játszó délelőttök anyukákkal.
	23.-28.	Gyermeknap. Különböző tevékenységek végzése(ügyességi játékok, barkácsolás stb) Vidám báb előadás szervezése-ajándék a gyermekeknek csoportonként más-más jellegű.
Június	1.-5.	Évzáró műsorok. Nagycsoportosok hagyományos német nemzetiségi ruhában tartanak nemzetiségi évzárót.
		Születés illetve névnapok megünneplése. Fontos esemény az óvodában, hiszen minden gyermek örül, ha őt ünneplik.

Az óvodánk hagyományai, ünnepei jól felosztják, havi illetve kéthavi időkeretekre tervezett tevékenységeinket, melyek köré mondókák, gyermekdalok, népmesék, bibliai történetek, dramatikus játékok és bábjátékok kapcsolódnak.

1. Feladataink

- az ünneplés megtanítása
- az ünnep érzelmi tartalommal való megtöltése
- az ünnep, jeles nap kiemelése a mindennapi élet eseményeiből
- az ünneplés jelentőségének megéreztetése
- az ünnep előkészítése és lezárása

A csoportoknak ajánlott heti rendje

A kialakult nyelvi szituációk függvényében, a természetes nyelvtanulási eljárásnak megfelelően rugalmasan alakítjuk a csoportjaink heti- és napirendjét, melyet a hitre- és a német nyelvi nevelés szorosan áthatja. Az óvodai tevékenységeinket úgy szervezzük, hogy a gyermekeink napközbeni ellátásával összefüggő valamennyi feladatainknak eleget tudjunk tenni. A csoportokban a napirendben meghatározott időben külön gyerekközpontú, fejlesztő pedagógiai tevékenység szervezése szükséges a tanköteles koru gyermekeknek a megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz, a képességek és készségek fejlődése érdekében.

A programunk pedagógiai szemléletéből adódóan elsődlegesnek tartjuk a gyermekek játékát, ezért a tevékenységeket is úgy szervezzük meg az óvodapedagógusaink, hogy a játék semmilyen formában sem sérüljön.

• Az óvoda ajánlott Hetirendje - Szeptember 1-től - Május 31-ig

	Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezése és szervezése	Szervezett tevékenységek
A hitre nevelés és a német nemzetiségi nyelvi nevelés komplex módon áthatja a tevékenységeket		
Hétfő,	Játék - szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység Verselés, mesélés	Mindennapos mozgás – szervezett mozgásos tevékenység Csendes percek

		Az 5. életévüket betöltött gyerekek iskolaelőkészítő foglalkozása, napi 45 percben
Kedd	Játék – szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység Literatur Matematikai tartalmú tapasztalatok	Irányított, mindennapos mozgásfejlesztés Csendes percek Az 5. életévüket betöltött gyerekek iskolaelőkészítő foglalkozása, napi 45 percben
Szerda	Játék - szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység Külső világ tevékeny megismerése Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Irányított, mindennapos mozgásfejlesztés Csendes percek Az 5. életévüket betöltött gyerekek iskolaelőkészítő foglalkozása, napi 45 percben
Csütörtök	Játék - szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység Umweltkunde Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Irányított, mindennapos mozgásfejlesztés Csendes percek Az 5. életévüket betöltött gyerekek iskolaelőkészítő foglalkozása, napi 45 percben
Péntek	Játék - szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység Gesang-Musik Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Csendes percek Úszás Az 5. életévüket betöltött gyerekek iskolaelőkészítő foglalkozása, napi 45 percben

- Az óvoda ajánlott Hetirendje Június 1-től - Augusztus 31-ig

	Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezése és szervezése	
A hitre nevelés és a német nemzetiségi nyelvi nevelés komplex módon áthatja a tevékenységeket		
A hét minden napján	Játék	Nincs meghatározott napja
Mozgás	Verselés, mesélés	A gyermekek spontán érdeklődése alapján Gyermekek vagy az óvodapedagógus kezdeményezésére
	Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc	
	Az 5. életévüket betöltött gyerekek iskolaelőkészítő foglalkozása, napi 45 percben	

	A külső világ tevékeny megismerése	
	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	
	Munka jellegű tevékenység	
	Irányított mindennapos mozgásfejlesztés	

Heti tervezés biztosítja az éves tervek lebontását, a fejlesztési feladatok egymásra épülését. A heti terv nem megmásíthatatlan, az élethelyzet, az időjárás, a spontán helyzetek, a gyermekek, a gyermekek fejlődési üteme, igénye, az élmények, az aktuális feladatok befolyásolják a folyamatot. Bár a heti rendben (a csoportnaplóban) napokra lebontva jelenítjük meg a különböző tevékenységeket, mindennapi munkánk során arra törekszünk, hogy ezeket komplex egységgé szervezzük.

A heti terv az előző hét eredményeire építve tervezi meg a két óvodapedagógus együtt. A tervezett, tudatos ismeretszerzés szeptember második felétől kezdődik meg a nagyobb korcsoportokban, kiscsoportokban október-november elsejével.

Szeptemberben az első két hét az ismétlések, nyári élmények felidézésével zajlik. A heti rendet az óvodapedagógusok a csoportnaplóban rögzítik úgy, hogy összhangban legyen az intézményen belül minden csoport heti programja az átfedések elkerülése miatt. A csoporthármás megbeszélések alkalmával a csoport dajkája értesül a rá vonatkozó feladatok elvégzéséről.

A csoportok ajánlott napirendje

A napirend tudatos kialakításában elsődleges feladatunk a gyermekek alapvető testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése, prevenció és testi fejlesztésük, hiszen ez hatással lehet a nevelőmunkánk eredményeire. A jól kidolgozott és átgondolt napirend a maga rugalmasságával lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésekre, elegendő időt biztosít arra, hogy gyermekeink a megkezdett tevékenységeiket pontosan elvégezhessék, befejezhessék.

- **Az óvoda napirendje**

06:00-12:00	<p>Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés)</p> <p>Szabad játék, valamint a játékkal párhuzamosan végezhető tervezett differenciált tevékenységek a csoportszobában és a szabadban.</p> <p>A gyermekek együttműködő képességének, feladattudatának erősítése érdekében csoportos tevékenységek – 5 perc - 35 perces – szervezése</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hitre nevelés, az elcsendesedés feltételeinek megteremtése • Mindennapos, vagy tervszerűen szervezett mozgás tevékenység (teremben, vagy a szabadban) • Ismerkedés a teremtett világgal, megfigyelések végzése spontán és tervezetten szervezett formában. <p>Séta – szabad mozgás, szabad játék, közösségi játékélmény biztosítása</p> <p>Edzés, futás, kocogás</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Valamennyi olyan tevékenység, melyet igényelnek a gyerekek ➤ Séta – szabad mozgás ➤ Edzés, futás, kocogás <ul style="list-style-type: none"> • Az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenység a szabad levegőn. • A játékba és a tevékenységekbe integrált, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítése. • Egyéni és differenciált fejlesztések • Iskolaelőkészítő, fejlesztő pedagógiai tevékenység az 5. életévüket betöltött gyermekeknek • Tevékenységekben megvalósuló tanulás <ul style="list-style-type: none"> ○ Verselés, mesélés ○ Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka ○ Ének, zene, népi játék, tánc ○ Mindennapos mozgás - Spontán aktív szabadjátékban megjelenő mozgásos tevékenység, irányított mindennapos mozgásfejlesztés, szervezett mozgásos tevékenység ○ Külső világ tevékeny megismerése <ul style="list-style-type: none"> ➤ Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése • Mindennapi mese
12:00 – 13:00	<ul style="list-style-type: none"> • Gondozási feladatok (öltözködés, tisztálkodás, ebéd előtti előkészületek)

	<ul style="list-style-type: none">• Ebéd – asztali áldás
13:00,-15:00	<ul style="list-style-type: none">• Pihenés, mesével, zenével, közös imával• Pihenés egyéni szükségleteknek megfelelően
15:00-15:30	<ul style="list-style-type: none">• Folyamatos ébredés• Gondozási feladatok (öltözködés, tisztálkodás)• Uzsonna – asztali áldás
15:30-17:00	Játék a szabadban az időjárás függvényében. Csoportösszevonás, szabad játék, párhuzamosan végezhető tevékenységek a szülők érkezéséig.

6.4. Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele szoros együttműködés a családdal. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek, családi hangulat kialakításával a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezi az örömteli érzelmi állapotot, kerülve a gyermekek stresszt kiváltó helyzetét.

Kapcsolattartás formái: szülői értekezlet

fogadóóra

családlátogatás

eset megbeszélés

Márton- nap, Gyereknapi

SZMSZ megbeszélés

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék) az óvodai élet során (Szakszolgálat, Közművelődési intézmények, Német Nemzetiségi Önkormányzat és Egyesület) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái és módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz ill. igényekhez.

A felekezeti ill. egyházi óvodák kapcsolatot tartanak az adott egyházi intézményekkel.

7. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

7.1. Játék

A legalapvetőbb tevékenységi formánk a játék, aminek mindenhol érvényesülnie kell. A sajátos tevékenységközpontú rendszerünkben a szabad játék integrálja a különböző tevékenységformákat.

A mozgás, a testséma és az én megismerése, a percepció, a gondolkodás, és azon belül a fogalmi gondolkodás, a kommunikáció fejlődése mind-mind a játékban tud megvalósulni. A játék tükrözi a gyermek értelmi fejlődését, valamint szocializációját.

Céljaink

A belülről indított és vezérelt játéktevékenység célja a gyermekek képzettársításának elősegítése.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze. A játék segítségével a keresztény értékekre fogékony, kreatív, társaikhoz alkalmazkodni tudó, aktív, feladatokat értő és megtartó gyermekek nevelése a célunk.

Fontosnak tartjuk az egészségesen, harmonikusan fejlődő gyermekeink esetében a tehetség gondozást, az egyéni képességek kibontakoztatását, a kreatív önkifejezést a szabad játék biztosításával.

Feladataink

- a játékhoz szükséges feltételek biztosítása – hely, idő, eszköz
 - hely: a játékhoz térre, helyre van szükség, aminek megteremtése pedagógiai szempontból nem egyszerű. Az óvodánkban folyó játék tere a csoportszoba és az udvar. A csoportszoba adta lehetőségeinkkel úgy kell gazdálkodnunk, hogy mindenki nyugodtan tevékenykedhessen, de alkalmanként könnyen át tudjanak váltani egyik tevékenységi formáról a másikra.
 - játékidő: törekednünk kell arra, hogy az elmélyült játék kialakulásához, minél hosszabb, megszakítás nélküli időt biztosítsunk

- játékeszköz: az eszközök pótlására nagy gondot fordítunk. Magunk is készíthetünk új eszközöket, tudjuk, hogy a gyerekek nagy örömmel játszanak azokkal
- a játék során, indirekt módon irányítsuk a gyerekek tevékenységét, adjunk követhető mintát. Segítsük a gyermekeket a közös játékban, az alkalmazkodásban, a szerepek elosztásában, a konfliktusok megoldásában. Ennek érdekében önérvényesítő, konfliktuskezelő megoldási mintákat mutassunk számukra
- alakítsuk ki a játéktevékenységekhez fűződő szokásrendszert és az ezzel kapcsolatos szabályokat következetesen tartassuk be
- kiemelt feladatunk a nyugodt, derűs légkör megteremtése és megszilárdítása
- kialakítjuk az esztétikus, harmóniát sugárzó környezetet
- a játékokat a gyerekek által jól látható és elérhető helyen tároljuk
- a barkácsoláshoz, festéshez, rajzoláshoz, bábozáshoz, kézimunkához, dramatizáláshoz szükséges eszközök könnyen hozzáférhető helyen helyezzük el
- biztosítjuk a játéktér mobilizálhatóságát, a sokszínű tapasztalatszerzést
- segítjük a gyermekeink szociális fejlődését
- a 3-7-(8) éves korban megjelenő játékfajtaikat és azok tartalmát, minőségét gazdagítjuk, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével
- segítjük ötletekkel, lehetőségekkel, megfelelő helyzetek teremtésével a sokszínű játék kialakulását, a gyermekeink önállóságának növekedését
- a játék által keresztény értékekre fogékony, kreatív, alkalmazkodni tudó, aktív gyermekek nevelése mindannyiunk feladata
- a játék az életnek olyan lehetősége, amely a gyermekeknek az öröm, az ismeretszerzés, a gondolkodás, az alkotás, a fantázia, az átélés, a mozgás, a munka, a tervezés, az alkotás, a valóság és a képzelet szárnyaló öröme és gyönyörűsége
- a játék nem azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játékban fejlődik legjelentősebben személyisége

- a játék a gyermek lételeme, mással nem helyettesíthető az életében
- jól és jót játszani – ez a gyermekek dolga a mi óvodánkban
- a játék egy hatalmas varázslat, a gyermekben feszülő agresszív indulatok, félelmek, sérelmek megszelídítésére és feloldására
- fontos, hogy tudjunk és magunk is szeressünk játszani
- a nyelvi nevelésünknek is a játék az alapja, színtere. Olyan mértékben használjuk a német nyelvet, amit a természetes szituáció ott és akkor lehetővé tesz. – lehetőség egész nap
- lényeges számunkra a sokoldalú cselekedtetés, a gyermeki tapasztalatszerzés
- a felkínálkozó spontán helyzetekben is aktív és hatékony partnerei vagyunk a gyermekeinknek
- a játékokra és annak tartalmára hatással vannak a keresztény közösségünkben átélt élmények (keresztelő, szentmise, esküvő, körmenet, Gyertyaszentelő Boldog asszony, Boldog Gizella, Szent Márton, Balázs áldás, kálvária, barkaszentelés stb)

A játék lehet a gyermek szabad játéka és az óvodapedagógus által kezdeményezett játék. A szabadjátékot előtérbe kell helyezni, kiemelt jelentőségű, melyet a napirend időbeosztásánál ill. a játékos tevékenység-szervezésben is meg kell mutatkoznia.

Eltérés az óvodapedagógus szerepében található:

- **Szabad játék**

- amikor az óvodapedagógus biztosítja a gyermekek számára az önállóságot és a szabadságot
 - a játéktevékenység kiválasztásában
 - a játékeszközök megválasztásában
 - a társak megválasztásában
 - a gyermeki játékelgondolás megvalósításában
 - a játszóhely megválasztásában és kialakításában

A szabad játék folyamatosságának érdekében elegendő időt hagyunk a játék befejezésére, az elmélyült játékot ne zavarjuk meg más felkínált tevékenységekkel, és adjunk lehetőséget a játék további folytatására.

- **Kezdeményezett játék**

Amikor az óvodapedagógus pedagógiai szándékkal teremt olyan helyzetet, amelyben a gyermek egyéni érdeklődési körének, egyéni fejlettségének ismeretében ajánl fel játéktevékenységet. Ennek akkor van helye, ha a gyermek érdekében történik, mégpedig úgy, hogy azok elősegítik sajátos fejlődését és találkoznak igényeivel.

A gyermeknek ebben az esetben joga van a szabad játékválasztásra – jogában áll nem élni a felkínált lehetőséggel.

A játék célja a gyermek képességeinek fejlesztése.

Az óvodában megjelenő játékfajták

- **Gyakorlójáték**

A gyakorlójáték a mozgás, cselekvés ismételtetéséből fakadó sikerélmény (játékeszközök, játékszerek rakosgatása, tologatása, játék különböző anyagokkal). A mozgásos, manipulációs, verbális tevékenység legegyszerűbb foka a 3-4 éves kor jellemzője.

- **Szimbolikus szerepjáték**

Elsősorban a gyermek élményeit, tapasztalatait, érzelmeit tükrözi. Fejlődik önállóságuk, kezdeményező készségük. Jellemzőek a társas kapcsolatok, az együttműködés, a kölcsönös alá – fölé rendelés. A szocializáció a felnőtt minta követésének, erkölcsi értékek kialakításának legjellemzőbb színtere.

- **Építő konstruáló játék**

Jellemzően jelenik meg az alkotás öröme. A kreativitás, a térlátás, a szerkesztés, az elemek, tárgyak mind bonyolultabb összeállítása során fejlődik. Különösen alkalmas a mikro mozgás, szem-kéz koordináció fejlesztésére.

- **Szabályjáték**

Valamennyi életkorban jól alkalmazható az erkölcsi, szociális érzelmek fejlesztésében. Értelemfejlesztő hatása miatt a felzárkóztató fejlesztő tevékenység során nélkülözhetetlen. A szabadban a csapatjáték minél gyakoribb alkalmazásával éljünk.

- **Barkácsolás**

Kialakítjuk azt az igényt, hogy alkalomszerűen a gyermekek is készítsenek a játékhoz szükséges kiegészítőket, eszközöket. Aktívan bevonjuk őket a megrongálódott játékok megjavításába, technikák elsajátításában. A barkácsolás a játék és a munka közötti átmenetet képezi. A gyermekek fantáziája, kreativitása, kez ügyessége és alkotási kedve fejlődik.

- **Szabadban történő játék**

Az udvari környezet, főleg a mozgásos játékoknak biztosít tág lehetőséget. A környezet tárgyainak játékos felhasználása tevékenységek sokaságát biztosítja (homok, föld, víz, kő, fa). Lehetőség nyílik a társas együttlétre, de az elkülönülésre egyaránt.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- **Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték. Kitartóan, hosszú ideig képesek egy témában játszani, kisebb csoportokban is.**
- **Ismert meséket dramatizálnak.**
- **Élvezik a szabályjátékokat, képesek a normákat betartani.**
- **Interakciójuk gazdag, kultúrált, érthető.**
- **Kialakul az együttjátszás igénye.**
- **Egymás játékát kiegészítik, segítik.**
- **Saját ötleteik alapján próbálkoznak játékeszközök készítésével, azokat alkalmazzák.**

7.2. Verselés, mesélés

A mese, a vers ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít. A mese-és versmondás lényeges elemeit (testbeszéd, tekintettartás) a személyes példamutatáson keresztül sajátítja el és gyakorolja a gyermek. A mese alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására.

A közösen átélt örömök és élmények elszakíthatatlan szálakkal kötnek össze minket gyermekeinkkel, egymással és az anyanyelvünkkel. A fejlett beszédtevékenysége segíti a gyermekeink önbizalmának fejlődését, szociális kapcsolatainak kialakulását, és megteremti a sikeres iskolai tanulás feltételeit.

Az anyanyelvi nevelésünknek és a játéknak is szerves része a bábozás és a dramatizálás. Ezeken keresztül visszatükröződnek a gyermekeink irodalmi élményei, fantáziájuk. Kifejezhetik, átélhetik, eljátszhatják érzéseiket, érzelmeiket és ezáltal is fejlődik személyiségük.

Tapasztalataink szerint a családokban nagyobb hangsúlyt élveznek a televízió, a videó, a DVD és a számítógépes játékok, mint a szülő által olvasott vagy kitalált rövid történetek, mesék. A televízió által sugárzott csatornákon keresztül válogatás nélkül kerülnek a gyerekek elé olyan műsorok, melyek nagymértékben fokozzák feszültségüket, agresszivitásukat és egyben helytelen mintát is adnak számukra.

Fontos feladataink közé tartozik a szülők szemléletformálása. Hangsúlyozzuk, hogy semmivel sem helyettesíthető a bensőséges kapcsolatot is feltételező mesélés, mesehallgatás. Meg kell értetnünk a szülőkkel, hogy az esti lefekvés előtti mesélés és az esti ima a lélek megnyugtatóhoz nélkülözhetetlen.

A mese, a bibliai történetek utat mutatnak a gyermekeknek identitásuk felfedezésében, gyógyító hatású, mert a gyermek magára vonatkoztatja a történeteket, az eseményeket, a szereplők sorsát.

Céljaink

- segítjük a gyermekek érzelmi, értelmi és etikai fejlődését, pozitív személyiségjegyeiknek megalapozását
- megalapozzuk a mágikus, a csodákkal teli meseélményekkel a gyermeki fantázia fejlesztését
- a népmesék és a népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséinek megismertetése
- megfelelő viselkedésformák alakítása
- erősítjük nemzeti tudatuk, pozitív szemléletmódjuk, világgépüket
- a szülők nevelési szemléletének formálásában is aktívan részt veszünk

• Javasolt tartalom

Kiscsoport	Középső csoport	Nagycsoport
Mondókák, mondókamesék, formulamesék, állatmesék, történetek, rövidke versek, ismerkedés a képes-mesés történetekkel, néhány	Mondóka, hangutánzó mese, párbeszédese mese, láncmese, egyszerűbb szerkezetű	Kiszámolók, felelgetők, versek, állatmesék, tréfás mesék, tündérmesék,

történet az ó- és újszövetségből	tündérmese, bibliai történetek, versek	elbeszélések, bibliai történetek.
----------------------------------	--	-----------------------------------

24.1

Feladataink

- megteremtjük a nyugodt, derűs, meghitt légkört
- változatos irodalmi élményeket közvetítünk, a népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveken keresztül
- kiválasztjuk az életkoroknak és az egyéni érdeklődésnek megfelelő irodalmi anyagot
- motiváljuk a gyermekeinket az irodalmi élmény befogadására
- szívesen bábozunk és dramatizálunk a gyerekekkel együtt
- ösztönözzük a gyermekeinket mese és versalkotásra
- segítséget nyújtunk a kitalált mesealkotások megjelenítésében (dramatizálás, rajz, festés)
- a könyvek megbecsülésére szoktatjuk őket, ezzel megalapozva a pozitív érzelmi viszony kialakítását ami elősegíti az olvasóvá nevelést
- megismertetjük a szülőket a mesélés fontosságával
- biztosítjuk a lehetőséget a beszédre, a beszélgetésre és beszéltetjük a gyermekeinket átélt élményeiről
- alkalmat teremtünk arra, hogy gyermekeink elmondhassák, eljátszhassák, elbábozhassák kedvenc meséiket, de ez mellett lehetőséget adunk az általuk kitalált történetek elmondására is
- a sikeres fejlesztést csak a gyermekeink alapvető tevékenységében, a játékban valósíthatjuk meg

- fejlesztjük a gyermekek nyelvi képességét, emlékezetüket, képzeletüket szókincsüket a versekkel, mondókákkal, dúdolókkal mesékkal, dramatikus játékokkal, a szavak és mozdulatok egységével
- a nemzetiségi mondókákkal, versekkel, mesékkal segítjük a nemzetiségi kultúra átörökítését
- a gyermeki identitás tudatot az irodalmi anyag segítségével formáljuk
- megismertetjük a gyermekeket a katolikus ünnephez kapcsolható Bibliai történetekkel

A gyermekek mese-vers szeretete hatalmas. A mese a gyermek szemével nézett világ. A mese olyat mond el a gyermeknek, amit elfogad. A mese oldja a szorongást, segít az indulatok feldolgozásában. Mese választáskor figyelembe vesszük a csoport és az egyéni fejlettségeket ezért mindig tudatosan ügyelünk a korosztályokra és a gyermekközpontúságra. A gyermek szemléletmódját és világképét alakítja az élőszavas mese. Fontos kialakítani a mesélés szokását (mesepárna, mondóka), ritmusát mely segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mese befogadására.

Csak a művészi értékű irodalmi alkotások biztosítják az esztétikai élmény mélységét. A mű kiválasztásában érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosságunk. Rendelkezünk egy tartalmas versgyűjteménnyel, melyből minden óvodapedagógus szabadon ízlésének megfelelően válogatja ki a műveket.

A nemzetiségi irodalmi anyagnál fontos a szöveg tartalma, ami az adott nyelvi színvonalon érthető legyen a gyermekek számára. A jó ritmusú versek, mondókák kiváló eszközei a beszédfejlesztésnek a nyelv gyakorlásának.

A napi tevékenységek során többször is mondunk – a helyzetekhez illő – mondókákat, verseket, meséket, kitalált történeteket, bibliai idézeteket.

Olyan történeteket is mondunk a gyerekeknek, amelyek a természeti környezetünket láthatóan jelentik meg számukra.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Örömmel várja a mesélést.
- Mesekezdeményezésen szívesen vesz részt.
- Képes kitartóan figyelni.
- Emlékezetében megtartja az egyszerűbb mesefordulatokat.

- Képes a folytatásos mese szálait felidézni.
- Képes a folytatásos mese szálait, epizódjait összekötni.
- Szívesen nézeget képeskönyvet.
- A képeskönyvet megbecsüli, vigyáz épségére.
- Szívesen mond verset.
- Szereti a mondókákat.
- Képes történeteket elmondani.
- Képes meséket, történeteket alkotni.
- Elkezdett történetet fantáziája segítségével folytatni tud.
- Ismeri a színházi magatartás alapvető szabályait

7.3. Ének, zene, népi játék, tánc

Zenei nevelésünk áthatja az egész óvodai életet. A zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza, és egyben gazdagítja az anyanyelvi és a német nemzetiségi örökséget.

A zenei anyag nagy része a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásához, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző állami, egyházi, jeles ünnepekhez kötődik. A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe kell venni a gyermek nemzetiségi hovatartozását is.

Céljaink

- a gyermek személyiségének és a zenei képességének fejlesztésén túl a zenét értő és szerető, egészséges lelkű kulturált, boldog ember nevelése
- a zenei anyanyelv kialakulásának elősegítése, zene megszerettetése, tiszta éneklésre szoktatás
- a közös éneklés, a közös játék és a zene örömeinek megértetése, ami fejleszti a gyermekeink zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát
- a gyermekeink zenei hallásának, ritmusérzékének, mozgáskultúrájának fejlesztése elsősorban a népi gyermekdalok, valamint Forrai Katalin: Ének az óvodában és Gryllus Vilmos daloló füzetek alapján történik
- az ének, a zene, a népi játék, a néptánc a néphagyomány az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben az élményalapú érték közvetítés eszközével, korosztályi sajátosságok figyelembevételével

- a nemzetiségi zenei kultúrkincs megismertetése, - tánc, ruha, népi játékok, zene és szokások – összetartozás érzésének növelése

Feladataink

- kiválogatjuk azokat az igényes zenei kultúrát képviselő dalokat, dalos játékokat, mondókákat, melyek értéket közvetítenek
 - tiszteletben tartjuk a gyermeki hangot, hallásának fejlődését
 - előtérbe helyezzük az ötfokú pentaton dallamokat, énekeket (népi gyermekdalok, mondókák, műdalok)
 - összegyűjtjük gyermekeink érdeklődését a nemzetiség dalai, énekei, táncai iránt
 - a gyermekeink nyelvi képességeiknek fejlesztését mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei képességet fejlesztő játékokkal kívánjuk megoldani
 - összeválogatjuk az óvodánkban is eljátszható, megjeleníthető énekes népszokásokat: szüreti multság, pásztorjátékok, farsang, kiszézés, pünkösdőrlő, lakodalmas
 - néptánc-gyermekjátékokban változatos mozgásformák (irány-és térforma váltás)
 - fejlesztjük a gyermekek éneklési készségét, ritmus érzékét és mozgását
 - megismertetjük gyermekeinket különböző hangszerekkel (csörgődob, furulya, Orff hangszereink, egyedi készítésű ritmushangszerek stb.). Buzdítjuk őket azok önálló használatára
 - megalapozzuk élményt nyújtó zenehallgatással a zenei esztétikai fogékonyságukat a nemzeti és nemzetiségi értékeket hordozó hagyományos és kortárs művészi alkotások segítségével
 - fejlesztjük a gyermekek ütem- és ritmusérzékét: egyenletesség, lüktetés, kettes lüktetés, ritmus, belső hallását: hangok viszonya, dallam követése, tiszta éneklés stb.
 - zenei relációk gyakorlását a beszédben, az énekekben és a hangszeres játékban is fejlesztjük: mély-magas, gyors-lassú, halk-hangos stb.
 - a zene belső lüktetése, szabályosan ismétlődő motívumok fejlesztik a gyermeki mozgás összerendezettségét
- A zenei nevelés anyagkiválasztásának elvei, tartalma
- a dalok, énekes játékot hangkészlete feleljen meg a gyermekek életkori sajátosságainak
 - igényes, értékes művek alkalmazása, (népzene, műzene, kortárs szerzők gyermekdalai)
 - a keresztény és a német nemzetiségi élet hagyományaihoz, a liturgikus ünnepekhez illő énekeket használ fel

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Örömmel, szívesen játszik dalos játékokat.
- Bátran énekel, akár egyedül is, korához képest tisztán énekel,
- Zenei érzékenysége, fogékonysága életkorának megfelelő
- Megkülönbözteti a zenei fogalompárokot: halk-hangos, gyors-lassú ...
- Mozgása esztétikus, ritmust követő
- Auditív észlelése, megfigyelése, emlékezete és intermodalitása fejlett
- Szívesen hallgat zenét
- Képes érzékeltetni az egyenletes lüktetést
- Felismeri néhány hangszer hangját
- Maga is képes egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum)
- Ismeri a népszokásokhoz kapcsolódó dalokat, dalos játékokat, rigmusokat.
- A nemzeti zenéire az egyszerűbb, életkoruknak megfelelő jellegzetes nemzeti tánc lépésekkel tudnak táncolni.

7.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi-munka

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka az önkifejezés eszköze. A gyermekek ízlésének, befogadóképességének, fantáziájának, kreativitásának kibontakozását, valamint az esztétikai nevelést szolgálja. Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, annak feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyerekek számára.

Céljaink

- biztosítjuk a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez a lehetőségeket
- segítjük a helyes ceruzafogás elsajátítását
- fejlesztjük a gyermeki személyiség fejlesztését a népművészeti elemekkel, esztétikus tárgyi környezettel
- a sokféle látásközpontú tapasztalat átélésével biztosítjuk a gyermek számára azt, hogy az ábrázoló-barkácsoló tevékenység örömszerző és alkotó tevékenységüké váljon
- gazdagítjuk a gyermekek tér-forma és szín képzetét, esztétikai érzékenységüket

- megismertetjük őket a széppel, a nemzetiségi és egyházi tárgyakkal, műalkotásokkal
- fejlesztjük a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezését

Feladataink

- az alkotási kedv felkeltése, kreatív önkifejezés megalapozása
- tudatos, tervszerű óvodapedagógusi munka szükséges a látási, tapintási, mozgási érzékelések összerendeződéséhez, a vizuális élmények teljesebb átéléséhez
- biztosítjuk az ábrázoló tevékenységhez a megfelelő helyet, időt, eszközöket az egész nap folyamán
- az eszközök kiválasztásában fontos szempontunk a praktikum, a minőség, a célszerűség és az esztétikum
- gyermekeinkben erősítjük vizuális látásmódjukat
- megismertetjük a gyermekekkel a különböző anyagokat, technikai alapelemeket, a szükséges eszközök balesetmentes használatával, karbantartásának szabályaival, a munkafolyamatok sorrendiségével
- lehetőségeket adunk a játékkal párhuzamosan végezhető tevékenységek mellett a szabad alkotásra
- összekapcsoljuk az óvodai vizuális nevelést a nevelés egyéb területeivel (anyanyelvi nevelés, zenei nevelés, külső világ tevékeny megismerése, stb...)
- fejlesztjük térbeli tájékozódásukat, szín és formavilágukat, alkotó tevékenységüket
- ösztönözzük a gyermekeinket színek széles skálájának használatára
- nagy odafigyelést mutatunk a helyes ecset és ceruzafogásra
- gyermekeiket rácsodálkoztatjuk a szépre, az esztétikusra
- segítjük a gyermekek alkotókedvét néhány ötlettel, javaslattal továbbleadítani, ha elakadnának
- az udvaron is megteremtjük az alkotás lehetőségét

- mindennapi rajzolás, mintázás, festés, kézimunka segítségével megismertetjük gyermekeinkkel a német nemzetiségi és a népi kismesterségeket (szövés, fonás, nemezelés, kékfestőzés...)
- nagy figyelmet fordítunk arra, hogy ha lehetséges csak természetes anyagokkal dolgozzunk
- feladatunk az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóágra nevelés
- a katolikus és nemzetiségi óvoda rajz, festés, mintázás, kézimunka nevelésében jelen vannak a művészeti alkotások, melyek a gyermek esztétikai érzékét fejlesztik
- mintázáshoz többféle anyagot is használunk (vizes homok, gyurma, agyag, gipsz)
- különösen nagy figyelmet fordítunk a diszgráfia tüneteinek korai kiszűrésére, észleléskor jelezzük azt a fejlesztőpedagógusnak, gyógypedagógusnak
- legfontosabb feladatunk a gyerekek sikerélményhez juttatása, a szabad alkotás örömeinek megtapasztaltatása
- az öltözőtereket esztétikusan díszítjük a gyermekeink munkáival

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Bátran, szívesen használja az ábrázolás eszközeit.
- Élményeit képes megjeleníteni.
- Szem-kéz mozgása összerendezett, megfelelő a finommotorikus képessége, nem görcsös, biztos a vonalvezetése. Vonalvezetése balról jobbra halad.
- Helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót és egyéb eszközöket.
- Ismeri a különböző technikákat, azokat képes alkalmazni.
- Ismeri a hat alapszínt, ezeket bátran használja.
- Vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete korának megfelelő. 47
- Szívesen alkot közösen a többi kisgyermekkel, ötletet, javaslatot saját döntése alapján mérlegel.
- Ábrázolása során kitartó, akár több napon keresztül is képes munkálkodni.
- Alkotás közben ügyel környezetére és saját maga, munkája tisztaságára.

- Szereti maga körül a harmóniát, a szépet, szívesen díszíti a környezetét.

7.5. Mindennapos mozgás

A rendszeres napi egészségfejlesztő testmozgás a pszichomotoros készségek és képességek fejlesztését szolgálja. A komplex testmozgásokat beépítjük az óvodai élet egyéb tevékenységeibe, melyek együtt hatnak a gyermekek személyiségének – pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.” A mozgás a tanulás kapuja.” (Paul Dennison)

A mozgásfejlesztést nagyon fontosnak tartjuk, és igen tágran értelmezzük. Az aktív nagymozgástól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és szociálisképességek alakulását is. Mozgás nélkül nincs fejlődés, sőt az agy fejlődéséhez nélkülözhetetlen.

A mozgás a gyerekek legalapvetőbb természetes megnyilvánulási formája, amely csak akkor lehet pozitív hatású, ha a gyermekek kellemes, nyugodt, biztonságos környezetben, jó közérzettel, örömmel végzik azt. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a legjobban fejlesztendő kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására és a szabad levegőn való tartózkodásra.

Céljaink

- fejlesztjük a gyermekek természetes, harmonikus mozgását, testi képességeiket játékos formában
- növeljük a gyermeki személyiség akarati tényezőit, értelmi és szociális képességek terén
- a mozgáson keresztül fejlesztjük az értelmi struktúrákat és a szociális képességeiket

A mozgásfejlesztés alapvető szervezeti keretei

- szabad játékban, a gyerekek spontán természetes mozgása közben
- szervezett mozgás tevékenységekben

- irányított mindennapos mozgásfejlesztés

• **Mozgásfejlesztés célja a szabad játékban**

- felkeltsük, a gyermekek mozgáskedvét építsünk arra
- minden gyermekünk megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgástevékenységet
- bátran örömmel mozogjanak a csoportszobában és az udvaron egyaránt

A gyermek mozgásának fejlesztése szorosan összefügg a gyermek egész szervezetének lelkivilágának fejlesztésével. A fejlesztésre legjobb eszközök a mozgással összekapcsolt játékok, séták, kirándulások, testgyakorlatok, amelyekre nagy hangsúlyt fordítunk.

Kiscsoport	Középső csoport	Nagycsoport
A természetes mozgások fejlődését kívánjuk segíteni. Csúszások, bújások, mászások, amelyeket a gyerekek is bátran kezdeményezhetnek maguk között.	Hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. Ezekre a legalkalmasabbak a célba dobó játékok, kugli, ugróiskola, ugrókötelezés, manipulációs barkács tevékenységek. Az egyensúlyozás fejlesztése a szabad játékban: hintázó, ringató, pörgő mozgások, lépegetők.	Finommotorika fejlesztése a leghangsúlyosabb – tépés, vágás, varrás, apró gyöngyfűzés, kicsi elemekből építkezés, konstruális, babaöltöztetés, barkácsolás.

• **Udvari játék, mozgás**

- biztosítjuk a megfelelő eszközöket (futóbicikli, motorok, rollerek)
- a gyermekeink szabadon választhassanak közülük
- a baleset megelőzése érdekében a gyermekeinkkel közösen alakítjuk ki a szabályokat
- a bátorság, ügyesség, erőnlét kipróbálását teszi lehetővé a többfunkciós mászó vár

- labdajátékok változatossága: dobások, labdarúgás, kézilabda,
- kihasználjuk a tágas udvar adta lehetőségeit, a futó, fogójátékokhoz
- a modern fa játszótér, tornaszerekkel is felszerelhető, amelyen a függések, mászások, hát és gerincerősítő gyakorlatok jól végezhető
- minden alkalmat, lehetőséget kihasználunk a szabadban történő mozgásra, az évszakok nyújtotta lehetőségeket figyelembe véve
- udvaraink és az ott lévő eszközök – mászóakák, homokozó, nagy tér – kínálják a lehetőséget a változatos gyakorlása
- mozgásfejlesztés a szervezett mozgástevékenységekben és a mindennapos mozgásban
- fejlesztjük a tervezett, szervezett testnevelési játékokkal a mozgáskultúrájukat
- alakítjuk koordinált mozgásukat
- kialakítjuk a téri tájékozódásukat, az oldaliságukat
- a játékot és a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük
- a fejlesztő feladatok természetesen illeszkedjenek a testnevelés anyaghoz
- a mozgástevékenység anyaga a játék, torna és atlétikai jellegű gyakorlatokból tevődjenek össze

Az irányított mozgásos tevékenységet ajánlott heti egy alkalommal szervezni, különböző időkeretekkel, a mindennapos testnevelés épüljön be az óvoda életébe.

Kiscsoport	Középső csoport	Nagycsoport
Testnevelési anyag ebben a korcsoportban nagyrészt a természetes mozgásokra épül. A nagymozgások fejlesztése az elsődleges ebben az életkorban: járások, futások, csúszások,	Itt már a tér mozgásos megismerésére esik a nagyobb hangsúly. Futás, sorakozás jelre, szökdelés a padok körül, fák között hullámvonalban. Egyensúlyérzék fejlesztése:	Az észlelés fejlesztése kerül előtérbe. Az alaklítás, formaállandóság fejlesztésére tervezzük a gyakorlatokat. Egyes gyakorlatok csukott szemmel is végezhető.

<p>mászások talajon és szízen, tárgy alatt és fölött, megkerülésével. Lásd: testséma fejlesztő programunk</p>	<p>mozgások emelt felületen, forgások, fordulatok, testhelyzet változtatások. Szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése.</p>	<p>Labdagurítás a test körül jobb és bal kézzel. Finommotorika fejlesztés: a szerek különböző fogásmódjában valósulhat meg – különböző méretű labdák, botok, szalagok. Keresztcsatornák fejlesztése – a bemutatott gyakorlatokat látják, hallják.</p> <p>Heti úszás oktatás biztosítása-szülő igényének megfelelően</p>
---	---	---

- **Mindennapi irányított, frissítő mozgás az aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelenik meg, mely játékos környezetben, játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.**

Lehet zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, népi játékok és táncok, kiemelten a néptánc, amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos mozgásos tevékenység az óvodai tornaszobában, vagy a csoportszobában, vagy a játszó udvaron is megszervezhető.

A gyerekeink szívesen és örömmel vegyenek részt benne, s válják igénnyé, majd szokássá a mindennapi mozgás, valamint maguk is kezdeményezzenek mozgásos játékokat.

A mindennapos testnevelést szervezett formában történő testmozgás, szerves részét tartalmazzák a tartásjavító és lábtorna gyakorlatok preventív megelőző jelleggel. Ebben a tevékenységi formában is él a német nyelv, így adjuk az utasításokat, a feladatokat. A különböző járásmódokat, játékos utánzó módon, német nyelven gyakoroltatjuk. Rendgyakorlatokat próbáljuk német nyelven mondani.

Feladataink

- természetes módon építjük be a mozgást a gyermeki tevékenységekbe

- kialakítjuk a mozgásra inspiráló biztonságos környezetet
- megerősítjük a gyermekeink mozgáskedvét
- felkeltjük a játék és a versenyszellemüket, megszerettetjük a mozgás tevékenységeket
- a balesetek elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítását a gyermekeinkkel közösen végezzük
- mozgásos tevékenységek biztosítása a szabadban és a tornaszobában
- kiválasztjuk a gyermekeink életkorához és egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelő mozgásos tevékenységeket és az azokhoz szükséges eszközöket
- a szervezett mozgástevékenység anyagának összeállításakor az egyéni képességeket és a gyermeki érettséget figyelembe vesszük
- tiszteletben tartjuk a játék és a játékoság elsődlegességét a szervezett tevékenységekben
- rendszeresen beiktatjuk a tartásjavítási gyakorlatokat a szervezett tevékenységekbe
- biztosítjuk a tiszta, jó levegőt, a sok gyakorlási lehetőséget, melyek segítségével bővülnek tapasztalataik, fejlődik vizuális memóriájuk, értelmi és szociális képességük (türelem, akarat, társas kapcsolat)
- a nagymozgások gyakorlatait (futás, ugrás, mászás, kúszás, dobás) lehetőleg a szabadban szervezzük
- szükség esetén a dajkai munkatárs segítségét is igénybe vesszük
- odafigyelünk a gyermekek optimális terhelésére. A mindennapi mozgás 10-20 perces frissítő mozgás legyen
- fejlesztjük a motoros képességeket, az értelmi és szociális képességeket

A jó légkörben szervezett mozgásos tevékenységekben a gyermekeink örömmel vesznek részt, mely újabb cselekvésre ösztönzi őket.

Minden alkalmat, lehetőséget kihasználunk a szabadban történő mozgásra, az évszakok nyújtotta lehetőségeket figyelembe véve.

- A gyermekmozgás fejlesztésének lehetőségei A nagymozgások

- járás: kis és nagy lépésekkel, különböző irányokban fordulással, különböző tempóban tárgyak átlépése, megkerülése
 - futás: különböző tempóban, irányban (táv, idő), tárgyak átugrásával, átlépéssel, megkerüléssel, irányváltoztatással
 - ugrás: páros lábbal szökdelés, ugrás előre-hátra, ugróiskola, szökdelés egy lábon, oldalirányba is, mélyugrás
 - csúszás, kúszás, mászás: különböző irányokban, irányváltoztatással, különféle helyen és tárgyakon (mászóka, padok, székek) alatt, között
 - egyensúlyozás: állás lábujjon, fél lábon állás sarkon, egyensúlyozó járás tárgyakon, forgások, fordulások, testhelyzet változtatások, vegyes tartások, mérleg, gyertya
 - gurulás a test hossz tengelye körül, guruló átfordulás előre és hátra
 - dobás: babzsák célba dobása (vízszintes és függőleges célba, változó nagyságú körbe, változó távolságból, különböző tárgyak fölött), kugli játék, labdajátékok, dobás, elkapás nagyobb, majd kisebb labdákkal két és egy kézzel, változó távolságról, labda ütése bottal
 - szem-láb koordinációja: ugrókötel fölött átugrás, változó magasság, lábbal különböző formák rajzolása homokban, padlóra krétával, lapra ceruzával, ugróiskola egyszerűbb fajtái
 - szem-kéz koordinációja: eszközökkel végzett játékok, gyakorlatok labdával, az egyes testrészek fejlesztésére alkalmas
- **Kismozgások**
 - fej: fejfordítások, körzések, csukott szemmel megérinteni a szemeket, füleket, orrot, szájukat
 - hát: tartásjavító gyakorlatok
 - törzs: törzsfordítás oldalsó, majd mellső középtartásban, törzshajlítás oldalra, előre-hátra

- karok: karkörzés előre-hátra, tölcserkörzés, különböző karlengetések ritmusra, hajlítások, oldalsó középtartásból karkeresztezés, majd ismét nyújtás, karhúzás, tolás, páros gyakorlatok
- ujjak: kéz ökölbeszorítása, ujjak ide-oda mozgatása
- lábak és ujjak: sarokemelés és leengedés, lábfej visszafeszítése, járás sarkon és lábujjon, külső talp élen, ugrálás páros lábon, egy majd másik lábon, babzsák, kendő, papír felmarkolása lábujjakkal, papírtépés, rajzolás (lábtorna)
- váll: emelések, körzések (domborítás, homorítás)
- a fent említett fejlesztő feladatok végzését a nap minden időpontjában beépítjük

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Igényli a mindennapos mozgást, mozgása harmonikus, összerendezett.
- Téri tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni, magabiztosan alkalmazza a jobb-bal kifejezéseket.
 - Ismeri saját testét, testrészeit, képes meg is nevezni.
 - Fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő
 - Kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációja, fejlett az egyensúlyérzéke, tud rollerezni vagy biciklizni.
 - A mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képes, vizuális memóriája korának megfelelően fejlett.
 - Ismer legalább egy labdajátékot (foci, kidobós), 2-3 kéziszert használatát (labda, ugróköté, karika), érdeklődik valamely sportág iránt.
 - Képes alkalmazkodni társaihoz, korához képest fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész.
 - Ismeri a csapatjáték szabályait, egészséges versenyszellemmel képes küzdeni

7.6. A külső világ tevékeny megismerése

A külső világon, környezeten értjük egyrészt a külső természeti környezetet (természet, víz, levegő, talaj, növények, állatok), másrészt a külső ember alkotta, épített környezetet (épületek, tárgykultúra, műemlékvédelem, a téralkotás, környezetbarát szokások, hulladékkezelés, vásárlás, árucikkek, emberi kapcsolatok, városi környezet)

A környezet minél átfogóbb megismertetése lehetőséget ad számunkra az egyetemes, a nemzeti kultúra értékeinek, hagyományainak átörökítésére gyermekeink számára. Megismertetjük a szülőföld, az itt élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti családi és a tárgyi kultúra értékeit megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A teremtett világban mindig jelen van az ember, az emberi munka, az ember óvó-védő lelkesége. Minden lehetőséget kihasználunk a környezetvédelem hangsúlyozására, tevékeny gyakorlására. Miközben rácsodálkozunk a természet szépségére, soha nem feledkezünk meg Isten hatalmas ajándékáról, amit nekünk adott a Földről. Ezt védünk, óvnunk kell.

Céljaink

- a teremtett világ tapasztalat útján történő élményszerű megismertetése
- a teremtett világ és benne maga az ember Isten ajándékának megértetése
- a teremtett világot megillető megbecsülésnek, védelemnek és annak használatának megtanítása
- a teremtett világért való felelősségteljes gondolkodás kialakítása
- a teremtett világ egységének, harmóniájának, szépségének tisztelete
- kialakítjuk azt a szemléletet, hogy a környezet megismerése során mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseket ismerjenek meg, valamint a mennyiségi, nagyságbeli, tér- és síkbeli kiterjedéseket meg tudják különböztetni

Feladataink

- biztosítjuk gyermekeink számára a közvetlen tapasztalás és felfedezés örömét
- a környezet megszerettetésére és védelmére neveljük gyermekeinket
- kialakítjuk a környezetünkért, világunkért a környezettudatos és az egészségvédelmet szolgáló magatartásformát
- a fenntartható fejlődés érdekében fokozott hangsúlyt fektetünk a fenntarthatósági szemléletformálásra és a környezettudatos magatartás alakításra
- megértetjük, hogy a teremtett világ az a hely, ahol minden ember, minden szempontból egészséges életet élhet

- megláttatjuk az ok-okozati összefüggéseket a természetben
- megismertetjük a környezetvédelem alapjaival gyermekeinket: a föld, a levegő, a víz, a növény- és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepét
- **teremtésvédelmi projekthét megszervezése minden évben szeptember végén, Assisi Szent Ferenc ünnepnapjának zárásával (projekthét)**
- megalapozzuk a környezetbarát szokásokat: takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, illetve a hulladékkezelés, szelektálás fontosságát
- biztosítjuk az ismeretek sokszínű gyakorlását, alkalmazását, valamint elmélyítjük és rendszerezzük azokat
- változatos tevékenységeket biztosítunk a felfedezésre, a rácsodálkozásra a megismerésre
- a témaválasztáskor figyelembe vesszük városunk, közvetlen környezetünk sajátosságait
- módszereinket eszközválasztásunkat a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazítjuk
- az ünnepélyek és a hagyományörzés formájában közvetítjük az egyetemes nemzeti és nemzetiségi kultúra értékeit, hagyományait
- a német nemzetiségi hagyományok megismertetése segítségével a svábság szokásait, hagyományait, használati tárgyait, a még fellelhető játékeszközöket, tevékenységeit megismertetjük gyermekeinkkel
- a csoportszobákban kialakítjuk a természetsarkokat – akvárium, hajtások, csíráztatások
- a növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, védelméről, a szülőföld és a haza szeretetéről az életkornak megfelelő ismereteket, tapasztaltatásokat tervezünk és szervezünk
 - évi két alkalommal kirándulásokat szervezünk – őszi, tavaszi – melyekre a szülőket is bevonjuk, amennyiben költségekkel jár az utazás, a költségekhez a szülői hozzájárulást is igénybe vesszük

- sétákat tervezünk az óvodánk környékére, amelyek során megismertetjük gyermekeinkkel az óvoda környékét, a várost, ahol élnek
- elemi közlekedési szabályokat gyakoroltatunk, megismertetjük gyermekeinket a különböző közlekedési eszközökkel
- kiállításokra, színházba, moziba, könyvtárba, a város múzeumaiba visszük gyermekeinket, az intézményes látogatások belépőinek finanszírozás a szülőkre háruló feladat
- a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, fenntartása a folyamatos matematikai tapasztalatszerzés biztosítása folyamatos feladatunk
- sokféle változatos élményt szervezünk, melyek a környezet és természet megismerését segítik elő

Német nyelven, - ami komplex módon jelenik meg napjainkban és tevékenységeinkben – egységben és tapasztaltatással, közvetlen megfigyelésekkel érzékeltetjük a teremtett világ és környezet szépségeit gyermekeinkkel. Mivel 3-4-5-6 éves gyerekek a szemléletes, cselekvő gondolkodástól fokozatosan jutnak el a képi elvont gondolkodásig, ezért a fogalmi gondolkodás nagyon fontos.

A környező világ tevékeny megismerésének témakörei, tartalmi (mindkét nyelven)

- A természeti környezet megismerésének tartalmi
 - időjárás, természeti változások, jellemzők az évszakok megfigyelése és összefüggései
 - a víz, a levegő, napfény életszükségleteink
 - óvoda mikro és makró környezete
 - közlekedés megismerése
 - testünk
 - növények, gyümölcsök világa
 - állatok világa
 - állat és növényvédelem, környezetvédelem
 - szelektív hulladékgyűjtés

- emberek munkája és foglalkozása
- jeles napok, hagyományok

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- a külső világ tevékeny megismerése a gyermek olyan tapasztalatok birtokába jut, amelye a környezetben való eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek
- a valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakul ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, megtanulja azok védelmét, az értékek megőrzését
- ismeri a helyi hagyományok, szokások, és a tárgyi kultúra értékeit viselkedésével alkalmazkodik a társadalom normáihoz
- ismeri a közvetlen környezetében található épületeket, háztípusokat, építmények formáit, építőanyagokat, külső, belső díszítéseket, egyéb építményeket;
- tudja az évszakok nevét, jellemzőit, a napszakokat, észreveszi a világosság –sötétség váltakozását és hatását a növények, állatok, emberek viselkedésére
- ismeri a természet élővilágának változásait a születéstől a növekedésen, átalakuláson, fejlődésen át a pusztulásig. (ember, állat, növény)
- ismeri a természetbeni mozgásokat, ember, állat, természet, időjárás hangjait, a levegő tulajdonságait
- ismeri a környezetében található növényeket, (fa, virág, zöldség, gyümölcs) azok fejlődése, és az időjárás változása közötti alapvető összefüggéseket, az időjárás hatását az élővilágra
- ismer háziállatokat, vadonélő állatokat, közvetlen környezetében lévő állatokat, azok élőhelyeit, életmódjukat, lakásukat, táplálkozásukat
- ismeri az égitesteket, és a nappalok, éjszakák váltakozását

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése

Minden óvodai tevékenységben jelen vannak a matematikai fogalmak, mennyiségek, műveletek, így szinte természetes módon ismerkednek meg velük gyermekeink.

Játékos feladatokon keresztül saját megtapasztalásuk útján, összehasonlítanak, mérnek, (magas-alacsony, keskeny-széles, hosszú-rövid, könnyű-nehéz, kicsi-nagy) ugyanolyan tárgyakat gyűjtenek. A semmi megismeréséig folyamatosan juttatjuk el a gyerekeket.

Céljaink

- felfedeztetjük a minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseit és azokat megtapasztaltatjuk
- felkeltjük matematikai érdeklődésüket
- megalapozzuk logikus gondolkodásukat

Feladataink

- kihasználjuk a játék során adódó matematikai helyzeteket
- megismertetjük a gyermekeinkkel a matematika szabályait
- megismertetjük gyermekeinket kifejezésekkel, fogalmakkal, összefüggésekkel
- érdekes, a gyerekek kíváncsiságára építő problémahelyzeteket teremtünk
- egyértelműen közvetítjük gyermekeink számára a gondolatokat, a problémákat és azok megfogalmazását
- kezdeményezünk matematikai tartalmú játékokat, a gyermekek egyéni képességeinek figyelembevételével
- segítjük őket szükség esetén rávezető kérdésekkel
- biztosítjuk a gyermeki tevékenységekben a változatosságot: egyéni, páros, mikro-csoportos szervezés
- törekszünk a matematikai osztályozások változatosságára – halmazok létrehozása, ítéletek alkotása
- pontosan megnevezzük a térbeli viszonyokat, irányokat, helyzeteket

Matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek

- A számfogalom előkészítése, megalapozása
 - mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom szerint

- halmazok összemérése, elemek párosítása – több, kevesebb, ugyanannyi
- rész-egész viszonya, válogatások, mennyiségek bontása során
- játékos szituációkban, 6-10-es számkörben mozognak, mennyiségi fogalmak ismernek
- sorszámok és tőszámok megismerése
- mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg
- **Tapasztalatszerzés geometriai körben**
 - tapasztalatokat szereztetünk gömbölyű és szögletes tárgyaktól, formákról
 - buzdítjuk őket, hogy építsenek szabadon és másokkal együtt különféle elemekből
 - szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról, alkossanak síkban is szabadon, fedezzék fel a rész-egész viszonyát
 - használják a logikai játékot, építsenek vele szabadon
- **Tájékozódás térben és síkban**
 - irányok azonosítása, megkülönböztetése
 - megfigyeltetjük a játékok során ezeket tükörben is, fedezhetik a tükörképet, a szimmetria érdekességét, bátran játszanak sokat tükörrel.
 - buzdítjuk, segítjük őket tájékozódni a labirintusokban.
 - megismertetjük őket a sorozatok rendszerével.
 - bátorítjuk őket arra, önmaguk is hozzanak létre sorozatokat színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal.

7.7. Nemzetiségi óvodai nevelés

A nemzetiség óvodai nevelésünk az óvodáskorú gyermekeink életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségeinek megfelelően a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a hagyományok átörökítését és fejlesztését jelenti.

Nemzetiségi nevelés célja és feladata:

- kiemelt nyelvi környezetet biztosítunk a gyermekeink számára
- ápoljuk a nemzetiségi életmódjához, kultúrájához kötődő hagyományokat, szokásokat
- felkészítjük a gyermekeinket a nemzetiség-nyelvének iskolai tanulására
- segítjük a nemzetiségi identitástudat kialakulását, fejlesztését
- óvodánkban arra törekszünk, hogy minél teljesebbé váljon a nemzetiség nyelvén folyó munka, kommunikáció, utánzáson alapuló nyelvelsajátítás biztosítása
- a nemzetiségi lét vezéreszméje a nyelv megőrzése
- törekszünk a sokoldalú tevékenységrendszer kialakítására, amelyek gazdagítják a gyermekeink nyelvi kifejezőkészség iránti vágyat, fejleszti értelmi képességeiket és gondolatvilágukat
- az óvoda környezete tükrözze a nemzetiség kultúráját és tárgyi emlékeit

Biztosítanunk kell:

- az anyanemzet kultúrájából tudatosan felépített tematika segítségével, változatos módon a nyelvelsajátítás
 - a megfelelő szókincsanyagot – a gyermek közvetlen környezetéből
 - az időt – az automatizmusra
 - az új szavakat, kifejezéseket a már ismertek környezetébe mutatjuk be
 - az óvodapedagógusok a nap minden pillanatában használják a nyelvet, bármilyen tevékenységet is végeznek.

Az óvodapedagógus és a nem óvodapedagógus munkatársak modell szerepet töltenek be, hiszen a szavak, kifejezések, mondatok gondos kiejtése és maga a folyamatos beszéd, a nyelv dallama, ritmusa, csengése – mindig többszöri hangoztatást igényel.

• **Beütemezett nyelvelsajátítási mozzanataink**

- ismeretközlés: - folyamatos nyelvhasználat az óvodapedagógus részéről, nyelvi szituációkra épülő kifejezéseket, mondatmodelleket és ezek keretében szavakat és nyelvi jelenségeket ismertessünk meg

- automatizálás: - megfelelő szemléltetés: alapja a játékos mozgás, amely segítségével biztosítjuk a gyermeki érdeklődés fenntartását
- alkalmazás: - különféle játékokkal, dramatizálásokkal, bábjátékokkal érjük el
- Ahhoz, hogy a gyermekeink válaszolni, később kérdezni is tudjanak, nélkülözhetetlen a sok ismétlés, gyakorlás.
- a nyelv megőrzésének legerősebb mozgatója a szokások és hagyományok átörökítése
- a régi sváb hagyományok újjáélesztése óvodán belül jól működik
- mindig mértéktartásra kell törekednünk! Az ünnepek, hagyományok között szelektálnunk kell. Csak azok a hagyományok kerüljenek megőrzésre, amelyek a gyermeki élettel jól összekapcsolhatók

Felállított követelményeink

- pozitív érzelmi viszony kialakítása
- tartalmi oldal (mit ünnepelünk?)
- érzelmi oldal (mi a maradandó élmény?)
- tárgyi kellékek
- ünnepi koreográfia (hogyan ünnepeljünk?)
- érvényesüljön a játékosság, az élményszerűség
- tárgyi emlékek felkutatása (ruhák, használati tárgyak, fényképek, bútorok stb.)
- csoportszobákban ízlésesen elhelyezni azokat
- a gyűjtőmunka mindig a szülőkkel, nagyszülőkkel együtt-kultúra értékeinek tisztelete, megbecsülése

A nemzetiségi nyelvi nevelés, a gyermek érzelmi, értelmi fogékonyságára alapoz. A megismerési folyamatot érzelmek kísérik, ezek mindig pontos jelzést adnak nekünk, a gyermekeinket ért hatásokról. Nagyon nagy örömet jelent számunkra a nyelvi nevelés, a hagyományok ápolása, átörökítése, még akkor is, ha benne rejlik a tévedés lehetősége, mert benne van a javításé is.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Ismerik és megnevezik németül a testrészeket, ismerik a testsémával kapcsolatos névutókat, irányokat.
- Mozgásfajtákat, mozgásos játékok szabályait németül megnevezik, beszédükben alkalmazzák.
- Társas helyzetekben német nyelven kezdeményeznek mozgásos játékokat.
- Életkori sajátosságuknak megfelelő hangmagasságban ismernek dalokat, körjátékokat, gyermekjátékokat.
- Felismerik a német zene jellemzőit, alkalmazzák zenei tevékenységükben (jellegzetes mozgások, térformák, zenei hangsúlyok, ritmus).
- Németül is felismernek, megneveznek zenei, ritmikai motívumokat.
- Ismernek jellegzetes népi nemzetiségi hangszereket (szájharmonika, harmonika, fűvós hangszerek).
- Rajzolásukban, manuális készségfejlesztő tevékenységeikben németül megneveznek, alkalmazznak tárgyakat, eszközöket, munkafolyamatokat, formákat, színeket.
- Rendelkeznek a pontos nyelvi kifejezés képességével, szívesen alkalmazzák nyelvi ismereteiket.

Tudnak a kommunikációs helyzetnek megfelelően viselkedni (egyszerű kérdések, válaszadó szerepkör minden helyzetben).

7.8.Hitre nevelés – A hit Isten ajándéka

A hit eredetét megfogalmazni nehéz, de gyermekeink hallás után ismerkednek meg vele, azonban szükséges a jó példa is. Ilyenek a megtapasztalás, az érzelmi biztonság, a szerető, elfogadó légkör, a bizalom, az összetartozás élménye, az iskolába lépés idején a hit tovább élése.

Céljaink

- a keresztény nevelésünk mutassa be a keresztény erkölcsi értékeket
- gyermekeink hitben állhatatos, felelős felnőttekké váljanak

Feladatunk

- a mindennapi csendes percek elindítása

- életkoruknak megfelelő mértékben részvétel az egyházi liturgiában, imában
- a nevelési évet közös ünnepélyes szentmisével kezdjük és fejezzük be (Veni Sancte, Te Deum)

• **Mi is a mi óvodánk missziós feladata?**

- a családokat be szeretnénk vonni az egyházközösségünk életébe
- éreztetni szeretnénk, hogy az az Isteni gondviselés és szeretet, ami körülveszi gyermekeiket ebben az az óvodában, az számunkra is jó
- felismertetjük azt, hogy a közös együttlétek, a közös ünneplések, a közösen végzett munkák és a közös szórakozás erősítő és megtartó erejű

• **A hitre nevelés átszövi az óvodai életünk egészét**

Milyen módon?

- a köszönési módban
- a mindennapi csendes percekben
- az étkezés előtti és utáni imádságban
- az ovis miséken, igeliturgiákon
- egyéb templomlátogatások során
- a játékban
- a komplex tevékenységekben megvalósuló tanulásban
- a délutáni pihenés előtti imákban, fohászokban
- a liturgikus év eseményeiben

Mit is ünnepelünk?

- karácsonyi ünnepkör
- húsvéti ünnepkör (az ünnepekre készülve jócselekedetek gyűjtése)
- templomlátogatás, ismerkedés a liturgia eszközeivel
- templomlátogatás során a helyes viselkedési szokások megismertetése

- közös szentmise-látogatás a családokkal
- imádságok, énekek tanulása
- szentek életével való ismerkedés

Az erkölcsi nevelés – közösségi és egyéni nevelés, családi nevelés, keresztényi erények – átszövi az óvodai életünk egészét. A közös élményeket nyújtó tevékenységek során, az erkölcsi tulajdonságok megalapozásakor – együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, akarat – erősítjük a feltétel nélküli szeretet, elfogadottság, bizalom élményét.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodánkban dolgozók kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ismeri a teremtéstörténetet, s néhány történetet a Bibliából
- ismer néhány szentet és azok példaértékű életét
- tudja a Miatyánkot és az Üdvözlégyet
- tud egyházi énekeket - A gyerekek megismerkednek az ünnepek vallásos tartalmával
- Megismerik és megszeretik az imádságokat, önállóan is tudnak imádkozni
- Megismerkednek Jézus életével
- Igyekeznek a keresztény erényeknek megfelelően cselekedni (megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség...)
- Kialakul a teremtett világra való rácsodálkozás képessége (öröm, hála, megbecsülés, védelem, óvás, felelősség...)
- Részt vesznek miséken is
- Szokássá válik az imádkozás

7.9. Munka jellegű tevékenység

A nevelés folyamatában a gyermekek munkája olyan tevékenység, amely hozzájárul személyiségük alakításához. Így a gyermekmunka a gyerekek fejlesztésének egyik eszköze, mely tevékenységnek sajátossága, hogy aktívan, örömmel és szívesen végezzék a tevékenységeket. A játékkal és a cselekvő tapasztaltatással egybeeső munka jellegű tevékenysége a szociális, kognitív készségek és képességek, attitűdök és kompetenciák fejlesztésének egyik színtere.

Céljaink

- megszerettetjük a gyermeki munkát, és azon keresztül olyan készségek, képességek, kompetenciák és tulajdonságok kialakítására törekszünk, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.
- meg szeretnénk értetni velük, hogy pontosan mit várunk el tőlük (önállóság, önértékelés, önbizalom, kitartás)
- fejlesztjük feladattudatuk és felelősségérzetük

Feladataink

- olyan nyugodt, bizalmon alapuló légkört teremtsünk, ahol megfelelő helyet, eszközöket, lehetőségeket biztosítjuk a munkavégzéshez
- bevezetjük őket fokozatosan a különböző munkafajtákba
- a feladatok meghatározásakor a differenciálás szempontjait minden esetben figyelembe vesszük
- lehetőséget biztosítunk a növények gondozására (öntözés, átültetés, szaporítás, csíráztatás)
- megismertetjük velük kirándulások alkalmával az állatok etetését, gondozását, melyben aktívan bekapcsolódhatnak
- folyamatosan értékeljük, dicsérjük, buzdítjuk őket
- a munkajellegű tevékenységet sose szánjuk büntetésnek, inkább jutalomból kapják a gyerekek
- biztosítjuk azt is, hogy minden olyan munkajellegű tevékenységben részt tudjanak venni, melyet el tudnak végezni és testi épségüket nem veszélyeztetni
- fejlesztjük finom - mozgásukat, ami a mozgáskoordinációjukra pozitív hatású
- szem előtt tartjuk, a fokozatosság elvét, figyelmébe vesszük gyermekeink egyéni képességeiket, személyiségüket, a környezet adottságait
- megismerteti a gyerekekkel az egyes munkafajtákat:

- a saját személyükkel kapcsolatos teendőket: testápolás, öltözködés, önkiszolgálás, a környezet rendjének megőrzése (ez már a közösségért végzett munka)
- az alkalmoszerű munkát, egyéni megbízásokat (pl: teremrendezés, üzenet átadás, eszköz előkészítés)
- a közösségi munkákat: a naposi munkát, az esetleges felelősi feladatokat (pl: kisebbek segítése, növény és állatgondozás)

A gyermeki munka jellegű tevékenységek az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való folyamatos reális együttműködést igényel, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő, pozitív értékelést adjon.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Munkavégzésükben önállóak, igényesek. Szívesen vállalnak egyéni megbízást. Örömmel segítenek.
- Szeretnek meglepetést készíteni. Segítőkések az udvari munkában. Aktívan részt vesznek az étkezési előkészületekben (terítés, tálalás)

7.10. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó folyamatos és alapvető feladat. A gyermek későbbi fejlődésének lehetőségeit és motivációját meghatározza és alakítja a gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatok, valamint az óvodai nevelés során alkalmazott tanulási formák.

A tanulás egy nyitott, komplex folyamat. A gyermeki tanuláson elsősorban a tudás megszerzésére irányuló tevékenységrendszer, tapasztalatszerzést értelmezzük, amely a gyermeki személyiség fejlődését a maga sajátos eszközeivel szolgálja. Ez a fajta tanulás, a pszichikus képességstruktúrákon keresztül, sok-sok mozgással és játékkal alakítható.

Céljaink

- fejlesztjük a játék során az érzelmi motiváltságukat és ennek hatására saját képességekhez mérten fejlődnek gyermekeink

- fejlesztjük a készségeiket és képességeiket, melyek elsősorban a játékban integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósulnak meg
- felkészítjük őket ismeretek adekvát alkalmazása, felhasználása
- alakítjuk a gyermekeink kompetenciáját
- fejlesztjük a gyermekeink cselekvő aktivitásának, kognitív képességeiket

Feladataink

- a tanuláshoz olyan feltételeket biztosítunk, melyek során építünk az előzetes gyermeki élményekre, tapasztalatokra és ismeretekre
- fejlesztjük őket önmagukhoz, lehetőségeihez képest, differenciált feladatadással
- figyelünk a vizuális, akusztikus, kinezetikus észlelés és érzékelés képességének, a verbális emlékezet fejlesztésének játékos megvalósítására
- kialakítjuk az iskolai tanuláshoz szükséges készségeket és képességeket, ez kiemelt feladatunk
- fejlesztjük a nyelvi nevelést, fontos, hogy egész nap folyamán történje, változatos, érdekes módon a gyermekek fejlettségi szintüknek megfelelő tevékenységet szervezünk
- a nyelvi nevelésünk, fejlesztésünk során arra törekszünk, hogy az egész napunkat áthassa a nyelvi nevelést, változatos, érdekes módon a gyermekek fejlettségi szintjüknek megfelelő tevékenységek szervezésével
- biztosítjuk a változatos, a gyermekeink cselekvő aktivitására készítő, sok érzékszervre ható tevékenységeket
- felkészülünk tervezett játékokkal és tevékenységekkel a gyermeki fejlesztésekre
- olyan helyzeteket teremtünk, ahol gyermekeink problémamegoldó képessége fejlődik
- felkínálunk, olyan tevékenységeket, melyek a gyermekeink életkori sajátosságainak megfelelőek
- megtervezzük, a kiemelkedő képességű gyermekeink tehetséggondozását és azok jellemzői:

- intellektuális képességek – szókincs, emlékezet, gondolkodás, kreativitás fejlettsége
- viselkedéssjegyekben megnyilvánuló (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység)
- az utánzásos minta- és modellkövetés elsődleges a nyelvi nevelésben is

Gyermekeink ugyan nem szándékosan tanulnak, ennek ellenére feltétlenül számítunk a gyerekek tanulni akarására, amelynek alapja a belső motívum, az eredendő kíváncsiság. Nem fér kétség ahhoz, hogy az óvodás gyermekek értelmi képessége, érzékelése, emlékezet, figyelme, képzelet, képszerű szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik. A tanulás folyamatában összekapcsolódnak mindazok az ismeretek, amelyeket a gyerekek a legkülönbözőbb forrásból szereznek.

A játékban szerzett ismeretek a bevést szolgálják. A spontán adódó játékos tapasztalatszerzés, a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés, az óvodapedagógusaink által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás, a párhuzamos tevékenységeken, foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

Az óvodánk komplex nyelvi és kommunikációs programja kiemelten szolgálja az iskolai tanuláshoz szükséges készségek, képességek alakításait, fejlesztését.

8. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermekeink többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Olyan állapotba kerülnek, hogy óvodásból iskolássá érnek.

Mindenképpen fontos, és figyelembe kell vennünk a gyermekek beiskolázásakor a szociális érettséget, illetve fejlettségi szintjüket, függetlenül az életkoruktól. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, és képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársával egyaránt.

Az iskolakezdésnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak

- milyen a testi fejlettségének szintje – alakváltozás, teherbírás, összerendezett – harmonikus mozgás, testi szükségletek kielégítése

- milyen a szociális érzelmi szintje – szociális érettség, elfogadás, együttműködés, kapcsolatteremtés, alkalmazkodóképesség, feladattudat.
- **NKt. 8.§ (2) A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt. A szülő – tárgyév május 25. napjáig benyújtott – kérelme alapján a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek a negyedik életévét betölti, a Kormány rendeletében kijelölt szerv (a továbbiakban: felmentést engedélyező szerv) felmentheti az óvodai foglalkozáson való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, sajátos helyzete indokolja. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, csak az óvodavezető vagy a védőnő rendelhető ki, és a függő hatályú döntésben nem kell rendelkezni a kérelmezett jog gyakorlásáról., célja és feladata a gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének segítése**
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeink iskolaérettségi kritériumai tükrözik azokat az elvárásokat, melyeket a befogadó intézmény állít az iskolába kerülő gyermekeinkkel szemben
- a rugalmas iskolakezdéshez figyelembe kell venni az életkoron túl az egyéni fejlettségi szintet
- az eredményes iskolai munkához az alábbi feltételek megléte szükséges:
 - testi
 - lelki
 - szociális érettség

A pedagógiai programunkban megfogalmazott általános jellemzők

- a testileg egészségesen fejlődős gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz, megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás
- mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes, életkorának megfelelő testsúly és magasság jellemzi, érzékszerve és mozgásrendszere ép, mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan képes irányítani

- óvodáskor végére a gyermekek természetes, belső igényévé válik a mozgás és annak szeretete, mozgásuk összerendezett, ügyes, megfelelő ritmusú
- biztosan mozog környezetében
- cselekvőképessége gyors, mozgásában kitartók, képes a testrészek, helyzetek, mozgások, téri irányok pontos megértetésére, megnevezésére
- megfelelő a tér- és időtájékozódó képessége
- a megtanult mozgásokat változatos kombinációkban és helyzetekben is tudja alkalmazni
- szívesen vesz részt szervezett mozgásokban, játékokban és maga is kezdeményezi ezeket
- közvetlen környezetében biztonsággal tud tájékozódni
- képes a térben a biztonsággal tájékozódni, ismeri a jobbra-balra irányokat, érti és tudja követni azokat, illetve a helyeket kifejező névutókat
- a munkavégzéshez használt eszközöket önállóan, rendeltetésszerűen használja munkavégzés után azokat a helyükre elrakja
- emberábrázolásában megjelennek a részformák és a legegyszerűbb mozgások jelzései
- önállóan is tud különböző technikákat alkalmazni a pl: hajtogatás, nyírás, tépés, ragasztás, varrás, képesek önállóan anyagot, témát választani
- szívesen kezdeményez mozgásos játékokat
- forma ábrázolása változatos, képes hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemzi formákat
- képes a szem-kéz, szem-láb koordinációt és az egyensúlyérzéklet igénylő feladatok, gyakorlatok végrehajtására különböző kézi szerek, torna eszközök használatával
- ismer néhány tánclépést, mozdulatot, és ezeket szívesen végzi a csoportban
- az elsajátított testápolási szokásokat teljesen önállóan, igény szerint végzi: önállóan használja a vécét-t, önállóan és helyesen mos kezét, fogat, szükség szerint használja a zsebkendőt
- ismeri a testrészeit, és biztonságosan tájékozódik a testén

- képes uralkodni mozgásvágyán
- a térbeli irányok ismerete automatizálódott, kellő jártasságot szerzett és alkalmazza mind térben, mind síkban egyaránt
- kialakult dominanciával, főleg kézdominanciával rendelkezik
- képes mozdulatot utánozni, térben vagy síkban reprodukálni a látott mintát
- egyre tökéletesebbé válik a szem-kéz koordináció, tudja követni a keze mozgását
- mozgásformák (járás, kúszás, mászás, egyensúlyozás stb.) automatizálódnak

• **A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére**

Nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. A szűkebb és tágabb környezet iránt egyre nagyobb érdeklődést mutat. A különböző tevékenységek felkeltik érdeklődését. Az érzékelés észlelés tovább differenciálódik, különös jelentőségű a téri észlelés fejlettsége mellett, a vizuális és az akusztikus differenciálás.

A képszerű gondolkodását felváltja az elvont gondolkodás, az elvont fogalmakon át eljut a műveletek elvégzésének szintjéig. Felismeri az analízis-szintézis műveleteit – a rész-egész viszonyait -, amely az olvasás, írás, számolás tanulásánál fontos. 10-es számkörben biztosan számol. Ismeri a több-kevesebb, ugyanannyi, kisebb-nagyobb fogalmát. Érthetően, folyamatosan kommunikál, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában fejezi ki.

- **az értelmi fejlettség mutatói a megfogalmazott sikerkritériumaink alapja**
 - vannak elemi ismereti az őt körülvevő világról, felismeri összefüggéseket
 - problémahelyzetekben törekszik a megoldást keresésére, szívesen kísérletezik
 - rendelkezik azokkal az alapvető ismeretekkel, mely környezet védelmének fontosságáról, jelentőségéről szólnak
- **ismeretekkel rendelkeznek a természeti környezet területén:**
 - a közlekedési eszközökről, szabályokról
 - az évszakokról és azok jellemzőiről
 - a napszakokról

- a növényekről
 - az állatokról
 - a színekről
 - az emberi testről
- ismeri saját személyes adatait, családjá adatait, szülei és más emberek foglalkozását, lakóhelye nevezetességeit, környezete néhány intézményét
 - ismeri szülőföldjüket, hazájukat, ismernek helyi és néphagyományokat
 - tiszteli és védelmezi az emberi és tárgyi kultúra értékeit
 - a gyermek az óvodáskor végére képes a világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek a felismerésére, elemi ok-okozati összefüggések felismerésére
 - az egyszerű matematikai kifejezéseket alkalmazza
 - 10-es számkörben biztonsággal tud számolni
 - vannak ismeretei a halmazok, geometria, relációk témakörében
 - képes összehasonlítani, csoportosítani, összemérni, azonosítani
 - aktívan, tevékenyen részt tud venni egy-egy matematikai probléma megoldásában
 - képes az egyszerű feladatokat megérteni
 - a gyermeknek vannak tapasztalataik és ismereteik az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetéről
 - képes a tárgyak kiterjedésének tapasztalati felismerése, a főbb formai jellemzők megnevezésére
- **Pszichikus működés feltételei (figyelem képzelet emlékezet érdeklődés)**
 - érdeklődik környezet tárgyai, jelenségei, összefüggései iránt
 - szándékosan figyelme életkoruknak megfelelő, képes a figyelemösszpontosításra
 - képes az elsajátított ismeretek szándékos felidézésére

- tanulási képességeinek fejlettsége (megfigyelőképesség, figyelem, gondolkodás, emlékezet, stb.) lehetővé teszi számára az iskolai tanuláshoz való viszonyt
 - óvodáskor végére kialakul belső érdeklődése, szeretete az irodalmi alkotások iránt, igényli a mesehallgatást
 - képességei önmagához viszonyítva fejlődést mutatnak
 - tud egyszerű formákat mintázni elképzelés és megfigyelés felhasználásával
 - a zenehallgatásnál figyelmesen végig hallgatja az élő zenét, az óvónő énekét, a hangszeres előadást, más népek dalait
 - eszközöket a játéktémákhoz önállóan választ és készít
 - színhasználatukban érvényesítik a változatosságot
 - alkotásokban képes kifejezni gondolataikat, élményeiket
 - az ábrázoló tevékenység önkifejezésük egyik eszközévé vált, azt az alkotás öröme, az örömteli cselekvés jellemzi
 - igénye alakul ki az alkotásra, önkifejezésre, környezetalakításra és befogadására
 - alkalmazzák a képi kifejezés változatos eszközeit
- **Érzékszervi terület**
 - képes időrendiséget felállítani
 - felismeri a dallamot, ritmusmotívumot tudnak létrehozni, visszatapsolni, tudnak dallamot bújtatni, visszaénekelni
 - érzékeli a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú közötti különbséget
 - a tárgyak és a környezet zöreijhangját meg tudja különböztetni
 - megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától
 - hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében érzi és érti a hallott versek költői képeit

- mesehallgatás közben képesek belső képalkotásra, azok kifejezésére (pl: rajzolás, festés, kézimunka, mozgásformák, ritmus, stb...)
- tisztán, helyes tempóban énekelnek a csoportba
- **Beszéd**
 - olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatainak érthető kifejezését
 - minden magán és mássalhangzót tisztán ejt
 - óvodáskor végére kialakul belső érdeklődése, szeretete az irodalmi alkotások iránt, igényli a mesehallgatást
 - hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében érzi és érti a hallott versek költői képeit
 - szereti, becsüli, óvja a könyveket, örömmel lapozgatja, nézegeti azokat
 - az udvariassági formák betartásával kommunikál
 - beszédében tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeink
 - képről mondatokban beszél
 - folyamatosan összefüggő mondatokkal fejezi ki magát
 - önálló véleményalkotásra is vállalkozik
 - szívesen mond általa kitalált történeteket, örömmel mesél
 - szívesen bábozik, dramatizál önmaga és társai örömeire
 - élvezettel ismételteti a verseket, mondókákat, rímusokat, népi csúfolókat, kiolvasókat az óvodai tevékenységek valamennyi területén, a nap bármely szakában
 - tud rövid történeteket, szöveget visszamondani
 - néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni

- érthetően, tisztán, folyamatosan, életkorához mértén árnyaltan fejezi ki érzelmeit, gondolatait, szükségleteit
- használja a különböző mondat- és szó szerkezeteket, szófajokat
- szókincse életkorához mértén bő
- beszédfegyelme kialakult végighallgatja, megérti mások beszédét

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére a gyermek szociálisan is éretté válik az iskolára. Kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival

• **Érzelmi életet**

- érzelmi élete gazdag, érzelmeit kifejezi
- bízik önmagában
- környezet megismerése során ismeri és alkalmazza a kulturált élet szokásait, az elfogadott viselkedésformákat, az érzelmi és erkölcsi viszonyokat
- kialakult benne a természet szeretete, a természet tisztaságának, szépségének tisztelete

• **Közösségi tulajdonságai**

- a gyermek a csoportjában otthonosan mozog, tevékenykedik, ragaszkodik óvodájához, biztonságban érzi magát
- érdeklődik társai, barátai iránt
- képesség válik egyaránt játék témát több napon keresztül folytatni társaival
- képes szerepvállalásra, szerepek elosztására, alkalmazkodik az alá- és fölérendeltségi viszonyokhoz egyaránt
- jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkezik

• **Akarati tulajdonságai**

- konfliktus helyzetben keresi a megoldás, kompromisszumra képes

- képes önfelelt játékra, játékában önálló, kitartó
- képes alkalmazkodni társaihoz, mások igényeit tiszteletben tartani
- képes tapasztalatait újra átélni, eljátszani
- meg tanul konfliktusokat intelligensen kezelni, társas kapcsolataiban megjelennek az óvoda által preferált viselkedési normák
- a szabályjátékok során képes az egészséges versenyszellem szülte siker és kudarc elviselésére egyaránt, kreatív együttműködésre
- képes egyéni, csoportos, sor- és váltóversenyek játszására a szabályok pontos betartásával
- elfogadja a csoport szabályait
- képes egyazon játék témát több napon keresztül folytatni társaival
- **Erkölcsei tulajdonságai**
 - feladat és szabálytudata kialakult
 - a munkájában önálló, kitartó, átérzi annak felelősségét
 - szívesen vállal munkajellegű feladatokat, megbízatásokat
 - szívesen vállal feladatokat a közösség érdekében is
 - feladatvégzésére a kitartás a jellemző
 - környezete megismerése során ismeri és alkalmazza a kulturált élet szokásait, az elfogadott viselkedésformákat, az érzelmi és erkölcsi viszonyokat
 - kulturáltan érkezik
 - a környezet rendjének, értékeinek megóvása belső igényévé vált, megalapozódik benne egy tudatos környezetbarát szemlélet
 - a gyermek ügyel saját személyére, személyes dolgaira és környezet rendjére
 - őszinteség, igazmondás jellemzi
 - elfogadja a másságot

- önállóan, kitartóan végzi a naposi munkát
- együtt érez másokkal, érzelmeit felismeri, sőt lehetőség szerint képes a megoldás megkeresésére
- képes kapcsolatot teremteni és fenntartani kortársaival és az őt körülvevő felnőttekkel
- képes együttműködni társaival, és az őt körülvevő felnőttekkel a különböző tevékenységekben
- kellő önbizalommal rendelkezik, formálódik reális önértékelése
- a társas együttléthez nélkülözhetetlen szabályokat, szokásokat ismeri, betartja, sőt másokat is figyelmeztet annak betartására

Iskolakezdés halasztása

Az Nkt. 45. § (2) bekezdése értelmében a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A törvényes képviselő, vagyis a szülő vagy gyám kérelmére az Oktatási Hivatal döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatosan speciálisan képzett szakemberek segítségével folytatott pedagógiai munka mellett érhetjük el a kívánt fejlettségi szintet. Az iskolai életre való alkalmasság megállapításához szakértői vélemény és javaslat, valamint a befogadó intézmény elvárásai az irány.

9. Dokumentáció

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését kötelező dokumentumok szolgálják.

Ezen dokumentumok sora a 20/2012. (XII. 31.) EMMI rendeletben kerültek rögzítésre.

• Kötelezően használt dokumentumok

- felvételi és mulasztási napló – az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásának vezetésére szolgáló papír és elektronikus napló vezetése

- óvodai csoportnapló – óvodánk pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál, mely lehetőséget ad a témahetekben, egy vagy két hétre történő tervezésre. **OVPEP elektronikus csoportnapló vezetése, tervezés dokumentálása**
- a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció – a gyermek fejlődésének nyomon követését szolgáló dokumentáció tartalmi és formai előírásai a fent említett EMMI rendeletben szintén rögzítésre kerültek és a továbbiakban ez jelenti számunkra a törvényességi megfelelést

Céljaink

- a hatékony óvodai nevelés, melynek alapfeltétele a gyermek személyiségének, adott állapotának alapos ismerete, hogy fejlődésében saját képességei szerint a saját tempójában haladva, minél magasabb szintre jusson el
- intézményi szinten olyan dokumentációs anyag összeállítása, melynek használatával a gyermek fejlődésének folyamata nyomon követhető és az óvodai évek alatt folyamatosan dokumentálható.
- az óvodás gyermekek fejlődésének folyamatos nyomon követése és írásban történő rögzítése.
- az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatjuk
- a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét – szükség szerint, de legalább félévenként – rögzítjük
- feljegyezzük a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat
- a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét – szükség szerint, de legalább félévenként – rögzítjük
- feljegyezzük a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat
- a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza:

- a gyermek anamnéziséét
 - a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseke
 - a gyermeki mérések eredményeit (DIFER, DPT, Vizuális percepció, Okos ovisok mérései)
 - családrajzokat
 - gyermeki feladatlapokat
 - a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt
 - amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapítása, a fejlesztést végző pedagógusnak a fejlődést szolgáló intézkedéseire tett javaslatait
 - a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait
 - a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket
- a fejlődés nyomon követésében a hangsúly a gyermek önmagában való viszonyításában van.
- a megfigyelés, mérési eljárás az adott pillanatot értékeli, egy adott állapotot rögzít
- a gyermek fejlődik, személyisége változik, az érés (lélektani folyamat) folyamatosan megy végbe.
- a gyermek megismerése az óvodába lépés pillanatában kezdődik és az óvodai évek alatt folyamatos.
- egyénileg követjük nyomon óvodásaink fejlődését, hogy a számukra szükséges fejlesztési körülményeket biztosítani tudjuk.